

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tilinpäätös 2023

Aluehallitus 27.3.2024

Sisällysluettelo

1	Tilinpäätös	3
2	Toimintakertomus.....	3
2.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	4
2.1.1	Hyvinvointialuejohtajan katsaus	4
2.1.2	Hyvinvointialueen hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	5
2.1.3	Olennaiset muutokset hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudessa.....	5
2.1.4	Toimielimet	6
2.1.5	Hyvinvointialueen henkilöstö	19
2.1.6	Ympäristöasiat	20
2.1.7	Muut ei-taloudelliset asiat.....	22
2.1.8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	23
2.1.9	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista tekijöistä.....	24
2.2	Selonteko hyvinvointialueen sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	28
2.3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	33
2.3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	33
2.3.2	Toiminnan rahoitus.....	34
2.4	Rahoitusasema ja sen muutokset.....	36
2.5	Kokonaistulot ja -menot.....	38
2.6	Hyvinvointialuekonsernin toiminta ja talous	39
2.6.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	39
2.6.2	Konsernin toiminnan ohjaus	40
2.6.3	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	41
2.6.4	Arvio konsernin tulevasta kehityksestä	43
2.6.5	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	43
2.6.6	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	44
2.7	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	50
2.7.1	Asiaa koskeva sääntely.....	50
2.7.2	Tilikauden tuloksen käsittely.....	50
2.7.3	Talouden tasapainottamistoimenpiteet	50
3	Talousarvion toteutuminen	51

3.1	Seuranta koskeva sääntely	51
3.2	Tavoitteiden toteutuminen	52
3.2.1	Yhteiset palvelut	52
3.2.2	Terveys- ja sairaanhoitopalvelut	53
3.2.3	Ikäihmistien palvelut	57
3.2.4	Perhe- ja sosiaalipalvelut	59
3.2.5	Pelastuslaitos	61
3.2.6	Ympäristöterveydenhuolto	65
3.3	Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	66
3.3.1	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	66
3.3.2	Investointien toteutuminen	68
3.3.3	Lainanottovaltuuksien käyttö investointien rahoittamiseen	69
3.3.4	Rahoitusosan toteutuminen	70
3.3.5	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	72
4	Tilinpäätöslaskelmat	74
4.1	Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet	74
4.2	Tuloslaskelma	75
4.3	Rahoituslaskelma	76
4.4	Tase	77
4.5	Konsernilaskelmat	79
5	Tilinpäätöksen liitetiedot	83
5.1	Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	83
5.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	84
5.3	Tasetta koskevat liitetiedot	88
5.3.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	88
5.3.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	91
5.4	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	93
5.5	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	101
6	Muut eriytetyt laskelmat	104
7	Allekirjoitukset ja merkinnät	104
8	Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat	105

1 Tilinpäätös

Hyvinvointialueen tilikausi on kalenterivuosi. Aluehallituksen on laadittava tilinpäätös tilikaudelta tilinpäätöstilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Aluehallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen aluevaltuuston käsiteltäväksi. Aluevaltuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva hyvinvointialueen tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa. Tilinpäätöksen allekirjoittavat aluehallituksen jäsenet sekä hyvinvointialuejohtaja (Laki hyvinvointialueesta 117 §).

Tilintarkastajan on annettava aluevaltuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, voidaanko tilinpäätös hyväksyä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen tilivelvollisille myöntää vastuuvapaus. (Laki hyvinvointialueesta 130 §).

2 Toimintakertomus

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys aluevaltuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta hyvinvointialueella ja hyvinvointialuekonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista hyvinvointialueen ja konsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi hyvinvointialueen tai konsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä (Laki hyvinvointialueesta 119 §).

Toimintakertomuksessa annetaan tiedot hyvinvointialueen toiminnan kehittymistä ja tuloksellisuutta, taloudellista tilannetta sekä merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä koskevista tärkeistä seikoista (KPL 3:1a §).

2.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

2.1.1 Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Vuosi 2023 oli hyvinvointialueiden ensimmäinen toimintavuosi. Hyvinvointialueuudistuksen myötä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen todelliset kustannukset tulivat ensimmäisen kerran kansallisella tasolla julki ja alueittain vertailtaviksi. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen käynnistymistä edeltävä kuuden vuoden kuntayhtymäaika helpotti siirtymävaihetta ja sopeutumista sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen historialliseen hallinnon reformiin.

Hyvinvointialueella on itsehallinto ja vastuu lailla säädettyjen tehtävien hoitamisesta. Ensimmäisestä toimintavuodesta saadut kokemukset osoittivat, että sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämistehtävä toteutuu vahvassa ministeriöiden normi-, resurssi- ja informaatio-ohjauksessa. Erityisesti rahoituslainsäädännön muutoksilla, henkilöstön saatavuudella ja yleisellä kustannustason nousulla oli ratkaiseva vaikutus Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen vuoden 2023 taloudelliseen ja toiminnalliseen tulokseen.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuustossa hyväksytyt hyvinvointialuestrategia, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia ja –verkkosuunnitelma sekä pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasopäätökset antoivat suunnan hyvinvointialueen johtamiselle ja palvelutuotannon uudistamiselle pitkälle tulevaisuuteen. Uudistuminen ei kuitenkaan tapahdu hetkessä, vaan vaatii useiden vuosien kehittämistyötä ja suunnitelmallista etenemistä.

Vuodelle 2024 valmistellun ja hyväksytyin toiminta- ja taloussuunnitelman linjauksilla halutaan varmistaa hyvinvointialueen toiminnan ja talouden tasapainottaminen lakisääteisessä ajassa. Talouden tasapainottaminen ei yksin riitä, vaan hyvinvointialueen on huolehdittava ydintehtävästään eli väestön tarpeisiin perustuvasta lakisääteisten palvelujen järjestämistehtävästä. Haluamme säilyä sote-organisaatioiden edelläkävijänä ja itsenäisenä hyvinvointialueena. Vain siten voidaan varmistua siitä, että kaikille pohjoiskarjalaisille on tarjolla kustannusvaikuttavat sosiaali- ja terveys- sekä pelastuspalvelut oikea-aikaisesti ja yhdenvertaisesti myös tulevaisuudessa.

Kirsi Leivonen

Hyvinvointialuejohtaja

2.1.2 Hyvinvointialueen hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Hyvinvointialuestrategian hyväksymisen jälkeen ja palvelustrategian valmistelun rinnalla käynnistettiin hyvinvointialueen organisaatorakenteen ja johtamisjärjestelmän tarkastelu. Arvioinnin tukena käytettiin ulkopuolista asiantuntijatahoa. Merkittävimmät muutokset kohdistuivat hyvinvointialueen hallintoon, joka organisoitiin uudelleen konsernipalveluiksi ja hallintopalveluiksi. Muutoksessa toimialueiden ja toimialuejohtajien määrä väheni kymmenestä seitsemään. Samalla valmisteltiin uusi johtoryhmätyöskentelyn vakioitu toimintamalli. Muutokset astuivat voimaan vuoden 2024 alusta alkaen.

Toimialuejaon uudistamisen tavoitteena on vahvistaa palvelutuotannon toimialueiden resurssi- ja informaatio-ohjausta, selkeyttää johtajiston vastuut ja siten varmistaa, että hyvinvointialueen johtamisjärjestelmä on tehokas ja yhteensopiva ministeriöiden kansallisen ohjauksen kanssa. Toimialuejakoa koskevan aluehallituksen päätöksen jälkeen johtamisjärjestelmän tarkastelussa edettiin palvelualueetasolle loppuvuoden 2023 aikana. Organisaatorakenteen ja johtamisjärjestelmän arviointi etenee palvelualueiden toiminnalliseen organisoitumiseen ja etenee palvelustrategian ja –verkon toimeenpanon aikataulussa tulevana vuosina.

2.1.3 Olennaiset muutokset hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudessa

Hyvinvointialueen ensimmäinen toimintavuosi oli monin tavoin haasteellinen. Henkilöstön riittävyys osoittautui merkittävämmäksi lakisääteisten palvelujen järjestämistä rajoittavaksi tekijäksi. Ikääntyvän väestön kasvava palvelutarve ja lakisääteiset henkilöstömitoitustarpeet yhdistettynä heikkoon työvoiman saatavuuteen on vakava kansallinen ongelma. Tilanne on johtanut kaikilla hyvinvointialueilla kalliiden ostopalvelujen ja vuokratyövoiman lisääntyvään käyttöön.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palvelutuotannon toimialueilla oli vaikeuksia selviytyä kaikista lakisääteisistä velvoitteistaan. Vaikeudet liittyivät hoidon/palvelujen saatavuuteen, henkilöstömitoituksiin ja erilaisten hakemusten käsittelyaikoihin. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos (THL) julkaisee vuosittain Tiedosta arviointiin - raportin hyvinvointialueiden toiminnasta. Raportti saatettiin myös aluehallitukselle tiedoksi ja se oli keskeinen tausta-aineisto Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen lakisääteisessä vuosineuvottelussa ministeriössä.

Vuoden 2023 aikana valtionrahoituslaskelmat muuttuivat useita kertoja, mikä osaltaan hankaloitti talouden suunnittelua ja seurantaa. Talouden tavoiteohjelmasta huolimatta tilinpäätös painui ennustetusti 22,7 milj. euroa alijäämäiseksi. Kansalliset sote-alan palkkaratkaisut, ikääntyneiden asumispalvelujen hintojen korotukset ja hyvinvointialueindeksiä huomattavasti suurempi yleinen kustannustason nousu selittävät alijäämäisen tuloksen. Alijäämä olisi ollut huomattavasti suurempi, ellei hyvinvointialueella olisi onnistuttu 26 milj. euron talouden tavoiteohjelman toimeenpanossa.

Olennaisena muutoksena tilikauden päättymisen jälkeen on syytä mainita, että hyvinvointialueen tytäryhtiö Polkka - Pohjois-Karjalan tukipalvelut Oy on 31.1.2024 konserniohjeen mukaisesti pyytänyt ennakkokäsitystä hyvinvointialueen konsernijohtajalta ja aluehallitukselta. Asia käsiteltiin 28.2.2024 aluehallituksen kokouksessa. On mahdollista, että yhtiön oma pääoma painuu negatiiviseksi jo kuluvan vuoden aikana. Vuoden 2024 osalta yhtiöllä ei ole yhtiön ilmoituksen mukaan mahdollisuutta toimintaansa tehostamalla saavuttaa hyvinvointialueen

sopimuksella määrittelemää kustannustasoa. Aluehallituksen päätöksen mukaan Pohjois-Karjalan hyvinvointialue harjoittaa vastuullista omistajapolitiikkaa. Tämä tarkoittaa sitä, että yhtiön hoitaessa oman osuutensa toiminnan kehittämisessä ja tehostamisessa pääomistaja turvaa yhtiön toiminnan resurssit siten, ettei Polkka Oy:llä ole vaaraa joutua selvitystilaan oman pääoman menettämisen vuoksi. Niistä toimenpiteistä, joihin hyvinvointialueella ryhdytään Polkka Oy:n toiminnan turvaamiseksi, päätetään erikseen kevään 2024 aikana.

2.1.4 Toimielimet

Aluevaltuusto

Aluevaltuuston toimikausi alkoi 1.3.2022.

Aluevaltuustolle kuuluvat kaikki hyvinvointialuelain (611/2021) 22 §:n mukaiset tehtävät. Aluevaltuustossa on 59 jäsentä ja se kokoontui kuusi kertaa vuoden 2023 aikana.

Aluevaltuuston puheenjohtajana toimi Merja Mäkisalo-Ropponen,

1. varapuheenjohtajana Jertta Harinen ja
2. varapuheenjohtajana Matti Kämäräinen.

Aluevaltuutetut:

Kesk. Auvinen Eeva-Liisa
Kesk. Gustafsson Auvo
Kesk. Harinen Jertta
Kesk. Huusko Anu
Kesk. Hyykky Tarja
Kesk. Kaarto lita
Kesk. Karhinen Mirja
Kesk. Karjula Anna
Kesk. Kosela Anna-Helena
Kesk. Kuittinen Matti
Kesk. Kämäräinen Matti
Kesk. Musikka Sinikka
Kesk. Mustonen Juha
Kesk. Piipponen Sirpa
Kesk. Puustinen Pekka
Kesk. Reijonen Eero
Kesk. Reinikka Erik
Kesk. Tirkkonen Hilikka
Kesk. Urjanheimo Hannu
Kesk. Varonen Marjukka
SDP Eskelinen Seppo (22.6.2023 saakka)

SDP Heinonen Eila
SDP Honkanen Anu
SDP Kärkkäinen Tarja
SDP Lahtela Esa
SDP Mikkonen Virve
SDP Mäkisalo-Ropponen Merja
SDP Mäntynen Matti
SDP Pakarinen Tuula
SDP Puruskainen-Saarelainen Anna
SDP Rissanen Sanna
SDP Ruokolainen Jari
SDP Tanninen Jarmo
SDP Taponen Matti
SDP Tielinen Ari (22.6.2023 alkaen)
Kok. Elo Timo
Kok. Kaita Karita
Kok. Ketonen Matti
Kok. Kulmala Kari
Kok. Nuutinen Pekka
Kok. Sihvonen Aulikki
Kok. Tiittanen Laura
Kok. Törmälä Anssi
PS Antikainen Sanna (5.10.2023 saakka)
PS Keronen Niko
PS Kinnunen Asseri
PS Mara Outi (5.10.2023 alkaen)
PS Määttä Henry
PS Pirhonen Osmo
PS Vornanen Timo (12.9.2023 saakka)
PS Wihonen Jussi (12.9.2023 alkaen)
Vas. Dannenberg Alia
Vas. Hämäläinen Tapio
Vas. Järvinen Anni
Vas. Kuivalainen Maija
Vas. Tahvanainen Petteri
Vihr. Ahtola Heikki
Vihr. Koskinen Sari (12.12.2023 saakka)
Vihr. Partanen Ella
Vihr. Saarinen Ninni (12.12.2023 alkaen)
KD Melkko Satu
KD Silvennoinen Maija
Liike Nyt Huovinen Sari

Varavaltuutetut puolueittain sijaantulojärjestyksessä:

Kesk. Puhakka Paula
 Kesk. Mustonen Tuomo
 Kesk. Vatanen Lahja-Elina
 Kesk. Parikka Tuula
 Kesk. Pöppönen Jukka
 Kesk. Rossi Hannes
 Kesk. Nuutinen Tapani
 Kesk. Eteläpää Päivi
 Kesk. Mononen Liisa
 Kesk. Kuusela Mika
 Kesk. Härkin Anne
 Kesk. Pennanen Kari
 Kesk. Hulmi Helena
 Kesk. Laitila Sami
 Kesk. Hölttä Anna
 Kesk. Koppinen Kirsi
 Kesk. Hiltunen Ilkka
 Kesk. Laasonen Markku
 Kesk. Pirinen Jarkko
 Kesk. Hyvärinen Henna (19.1.2023 alkaen)
 SDP Holopainen Mervi
 SDP Nousiainen Kirsi
 SDP Nenonen Reetta
 SDP Hirvonen Jukka
 SDP Kärkäs Joakim
 SDP Tossavainen Seppo
 SDP Väistö Vuokko
 SDP Kontturi Juha
 SDP Kärkkäinen Eero
 SDP Stenberg-Louko Irmeli
 SDP Eronen Virpi
 SDP Kangaskolkka Emilia
 SDP Eloranta Satu-Sisko
 SDP Kuronen Riitta (25.9.2023 alkaen)
 Kok. Kortelainen Reijo
 Kok. Laasonen Jenni
 Kok. Ikonen Enni (21.3.2023 saakka)
 Kok. Porokka Jouni
 Kok. Piironen Henna
 Kok. Ihanus Emilia

Kok. Silvennoinen Esa
 Kok. Vallius-Hyttinen Marjo
 Kok. Kosonen Juha (17.4.2023 alkaen)
 PS Bogdanoff Eero
 PS Koskinen Marko
 PS Hiltunen Mika
 PS Kinnunen Timo
 PS Varis Matti (25.9.2023 alkaen)
 Vas. Mattila Alli (12.9.2023 saakka)
 Vas. Ruokolainen Minna
 Vas. Karjalainen Laura-Kaisa (21.3.2023 saakka)
 Vas. Timonen Ville-Pekka
 Vas. Saarelainen Antti
 Vas. Armila Päivi (17.4.2023 alkaen)
 Vas. Heikkinen Leena (25.9.2023 alkaen)
 Vihr. Poutanen Wilma (12.12.2023 saakka)
 Vihr. Kontiokorpi Anniina (19.1.2023 alkaen)
 KD Turpeinen Jari-Matti (17.1.2023 saakka)
 KD Pyöriäinen Jasmin
 KD Piironen Mika (17.4.2023 alkaen)
 Liike Nyt Heikkinen Miia
 Liike Nyt Korhonen Eeva

Aluehallitus

Aluehallituksesta ja sen tehtävistä säädetään hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 43§:ssä. Näiden lisäksi aluehallituksen tehtävistä säädetään hyvinvointialueen hallintosäännön 5 §:ssä. Aluehallituksessa on 11 jäsentä ja se kokoontui vuoden 2023 aikana 15 kertaa.

Aluehallituksen puheenjohtajana toimi Juha Mustonen, 1. varapuheenjohtajana Matti Taponen ja 2. varapuheenjohtajana Timo Elo. Aluehallituksen puheenjohtaja Juha Mustonen hoitaa tehtävänsä 50 % työsuhteisena.

Kesk. Auvinen Eeva-Liisa (varajäsen Urjanheimo Hannu)
 Kesk. Mustonen Juha (Karhinen Mirja 21.3.2023 saakka, Kosela Anna-Helena 21.3.2023 alkaen)
 Kesk. Reijonen Eero (Puhakka Paula)
 Kesk. Tirkkonen Hilka (Laitila Sami)
 SDP Heinonen Eila (Hurskainen Veli-Matti)
 SDP Puruskainen-Saarelainen Anna (Rauma Simo 12.12.2023 saakka, Lahtela Esa 12.12.2023 alkaen)
 SDP Taponen Matti (Väistö Vuokko)
 Kok. Elo Timo (Törmälä Anssi 22.6.2023 saakka, Ketonen Matti 22.6.2023 alkaen)
 Kok. Kaita Karita (Ikonen Enni 21.3.2023 saakka, Kortelainen Reijo 21.3.2023 alkaen)

PS Pirhonen Osmo (Mara Outi)
Vas. Hämäläinen Tapio (Dannenberg Alia)

Aluehallituksen esittelijänä toimi hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivonen.

Aluevaltuuston vaalilautakunta

Aluevaltuusto valitsee toimikaudekseen suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan. Aluevaltuuston vaalilautakunnan puheenjohtajana toimi Eeva-Liisa Auvinen ja varapuheenjohtajana Niko Keronen.

Kesk. Auvinen Eeva-Liisa (varajäsen Gustafsson Auvo)
SDP Rissanen Sanna (Kärkäs Joakim)
Kok. Törmälä Anssi (Huovinen Sari, Liike Nyt)
PS Keronen Niko (Partanen Ella, Vihr.)
Vas. Tahvanainen Petteri (Silvennoinen Maija, KD)

Tarkastuslautakunta

Aluevaltuusto valitsee toimikaudekseen tarkastuslautakunnan, jonka tehtävät on määritelty hyvinvointialueen hallintosäännön 37 §:ssä (1.1.2024 voimaan tullut hallintosääntö). Tarkastuslautakunta kokoontui 12 kertaa vuoden 2023 aikana. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana toimi Kari Kulmala ja varapuheenjohtajana Tarja Hyykky.

Kesk. Hyykky Tarja (Varajäsen Mustonen Tuomo)
SDP Tiellinen Ari (Mahlavuori Ritva 12.12.2023 saakka, Kainulainen Anneli 12.12.2023 alkaen)
Kok. Kulmala Kari (Törmänen Maija)
PS Wilska Heidi (Kinnunen Timo)
Vas. Mattila Alli 12.9.2023 saakka, Armila Päivi 12.9.2023 alkaen (Tahvanainen Petteri)
Vihr. Jönhede Marko (Pesonen Mira)
KD Turpeinen Jari-Matti 17.1.2023 saakka, Ryytänen Leo 21.3.2023 alkaen (Pyöriäinen Jasmin)
Liike Nyt Huovinen Sari (Nevalainen Mika)

Tarkastuslautakunnan esittelijänä toimi tarkastuspäällikkö Pia Sorsa.

Aluevaalilautakunta

Aluevaltuusto asettaa toimikaudekseen aluevaalilautakunnan. Aluevaalilautakunnasta ja aluevaalilautakunnan työskentelystä säädetään vaalilain (714/1998) 12 a ja 12 b §:ssä.

Aluevaalilautakunnan puheenjohtajana toimi Timo Reko ja varapuheenjohtajana Ritva Mahlavuori 12.12.2023 saakka.

Kesk. Reko Timo

SDP Mahlavuori Ritva 12.12.2023 saakka, Kainulainen Anneli 12.12.2023 alkaen

Kok. Elo Otto

PS Koskinen Marko

Vas. Savolainen Sirpa

Varajäsenet sijaantulojärjestyksessä:

Vihr. Perkkiö Celia

KD Pippola Jarmo

Liike Nyt Heikkinen Miia

Kesk. Parkkonen Anneli

SDP Tossavainen Seppo

Aluevaalilautakunnan vastuuvastuun valmistelijana ja esittelijänä toimi hallintopäällikkö Kaisa Tanskanen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

Aluevaltuusto valitsee toimikaudekseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan, joka toimii lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 7 §:n mukaisena hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä vastaavana tahona. Lisäksi lautakunnalle kuuluvat hyvinvointialueen hallintosäännön 9 §:ssä määritellyt tehtävät. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta kokoontui yhdeksän kertaa vuoden 2023 aikana.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan puheenjohtajana toimi Virve Mikkonen ja varapuheenjohtajana Anna Karjula.

Kesk. Kaarto Iita (varajäsen Reijonen Heikki)

Kesk. Karjula Anna (Partanen Kyösti)

Kesk. Laasonen Markku (Eteläpää Päivi)

Kesk. Reinikka Erik (Pesonen Anni)

SDP Mikkonen Virve (Puustinen Antti-Henrikki)

SDP Ruokolainen Jari (Mustonen Tiina)

SDP Tanninen Jarmo (Eronen Virpi)

Kok. Tolvanen Mauri (Uusi-Ilkainen Helena)

PS Saaristo Susanna (Bogdanoff Eero)

Vas. Järvinen Anni (Timonen Ville-Pekka)

KD Melkko Satu (Kananen Esa)

Kok. Kaita Karita, aluehallituksen edustaja

Hyttinen Maria, nuorisovaltuuston edustaja

Räsänen Marja-Leena, vanhusneuvoston edustaja

Nenonen Reetta, vammaisneuvoston edustaja

Turkia Päivi, lapsi- ja perheasiainneuvoston edustaja

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan esittelijänä toimi kehittämisjohtaja Heli Aalto.

Tulevaisuuslautakunta

Aluevaltuusto valitsee toimikaudekseen tulevaisuuslautakunnan, joka vastaa tutkimus- ja kehittämistoiminnasta sekä osallistuu strategian ja palvelustrategian valmisteluun. Tulevaisuuslautakunnalle kuuluvat tehtävät on määritelty hyvinvointialueen hallintosäännön 10 §:ssä. Tulevaisuuslautakunta kokoontui 11 kertaa vuoden 2023 aikana.

Tulevaisuuslautakunnan puheenjohtajana toimi Sinikka Musikka ja varapuheenjohtajana Matti Mäntynen.

Kesk. Gustafsson Auvo (Varajäsen Martikainen Milla)
 Kesk. Kosela Anna-Helena (Pirinen Jarkko)
 Kesk. Musikka Sinikka (Miettinen Mikko)
 Kesk. Puustinen Pekka (Vatanen Lahja-Elina)
 SDP Holopainen Mervi (Rissanen Toivo)
 SDP Kärkkäinen Tarja (Ollilainen Pekka)
 SDP Mäntynen Matti (Nousiainen Kirsi)
 Kok. Nuutinen Pekka (Pippola Maarit)
 Kok. Sihvonen Aulikki (Väkevä Antti)
 PS Kinnunen Asseri (Räty Marjatta)
 Vas. Kuivalainen Maija (Piitulainen Juha)
 SDP Heinonen Eila, aluehallituksen edustaja
 Tuononen Tiina, nuorisovaltuuston edustaja
 Pykäläinen Toivo, vanhusneuvoston edustaja
 Turunen Virpi, vammaisneuvoston edustaja
 Rantaeskola Sini, lapsi- ja perheasianneuvoston edustaja

Tulevaisuuslautakunnan esittelijänä toimi strategijahtaja Ilkka Pirskanen.

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta

Aluevaltuusto valitsee toimikaudekseen turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan, jonka tehtävänä on toimia monijäsenenä pelastusviranomaisena sekä valmistella ja toimeenpanna ne turvallisuutta, varautumista ja pelastustoimea koskevat asiat, jotka hallitus on määrännyt sen valmisteltavaksi ja toimeenpantaviksi. Näiden lisäksi turvallisuuslautakunnalle kuuluvat hyvinvointialueen hallintosäännön 11 §:ssä määritellyt tehtävät. Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta kokoontui yhdeksän kertaa vuoden 2023 aikana.

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan puheenjohtajina toimivat Timo Vornanen (22.6.2023 saakka) ja Niko Keronen (22.6.2023 alkaen) ja varapuheenjohtajana Mirja Karhinen.

Kesk. Hiltunen Ilkka (varajäsen Pitkänen Eine)
 Kesk. Karhinen Mirja (Surakka Martti)
 Kesk. Rossi Hannes (Pekkanen Niina)
 Kesk. Varonen Marjukka (Asikainen Harri)

SDP Honkanen Anu (Lindell Nils)
 SDP Kontturi Juha (Kuronen Riitta)
 SDP Pesonen Matti (Kangaskolkka Emilia)
 Kok. Kosonen Juha (Piironen Henna)
 Kok. Tiittanen Laura (Vihma Matti)
 PS Keronen Niko (22.6.2023 alkaen) (Saaristo Susanna)
 PS Vornanen Timo (22.6.2023 saakka) (Saaristo Susanna)
 Vas. Ruokolainen Minna (Reittu Asko)
 Kesk. Auvinen Eeva-Liisa, aluehallituksen edustaja
 Onatsu Eemeli, nuorisovaltuuston edustaja
 Karjalainen Teuvo, vanhusneuvoston edustaja
 Pesonen Tanja, vammaisneuvoston edustaja
 Ryytänen Juha, lapsi- ja perheasiainneuvoston edustaja

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunnan esittelijänä toimi pelastusjohtaja Markus Viitaniemi.

Osallisuusvaliokunta

Aluevaltuusto valitsee toimikaudekseen osallisuusvaliokunnan, jonka tehtävänä on edistää hyvinvointialueen asukkaiden ja palvelujen käyttäjien osallisuutta ja vaikuttamista hyvinvointialueen toimintaan. Lisäksi osallisuusvaliokunnalle kuuluvat hyvinvointialueen hallintosäännön 15 §:ssä määritellyt tehtävät. Osallisuusvaliokunta kokoontui yhdeksän kertaa vuoden 2023 aikana.

Osallisuusvaliokunnan puheenjohtajana toimi Anu Huusko ja varapuheenjohtajana Tuula Pakarinen.

Kesk. Huusko Anu (varajäsen Reinikka Erik)
 Kesk. Nuutinen Tapani (Mononen Liisa)
 SDP Hirvonen Jukka (Nenonen Reetta)
 SDP Keronen Niko 12.9.2023 saakka, Wihonen Jussi 12.9.2023 alkaen (Mara Outi)
 SDP Pakarinen Tuula (Lahtela Esa)
 Kok. Ihanus Emilia (Kortelainen Reijo)
 Vihr. Ahtola Heikki (Koskinen Sari 12.12.2023 saakka, Saarinen Ninni 12.12.2023 alkaen)

Kokouksissa oli läsnäolo- ja puheoikeus aluehallituksen nimeämällä aluehallituksen jäsenellä sekä vaikuttamistoimielinten edustajilla:

PS Pirhonen Osmo, aluehallituksen edustaja
 Ahtiala Petrus (Snicker Juho), nuorisovaltuuston edustaja
 Pouhula Lasse (Makkonen Raili), vanhusneuvoston edustaja
 Varis Minna (Karvinen Liisa), vammaisneuvoston edustaja
 Karhapää Henna (Sallinen Pauliina), lapsi- ja perheasiainneuvoston edustaja

Osallisuusvaliokunnassa oli Järjestöasiain neuvottelukunnan (JANE) nimeämät kaksi edustajaa ja kuntien nimeämät kolme edustajaa:

Pesonen Anni, Pohjois-Karjalan Mielenterveydentuki ry

Pyykkönen Anne, Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry

Lehikoinen Heini, Joensuu

Kirjavainen Lassi, Juuka

Pasanen Petri 18.1.2023 saakka, Rosti Seija 18.1.2023 alkaen, Tohmajärvi

Osallisuusvaliokunnan vastuuvalmistelijana toimi kumppanuuspäällikkö Maarita Mannelin.

Yksilöasioiden jaosto

Aluehallitus valitsee toimikaudekseen yksilöasioiden jaoston, joka ratkaisee aluehallituksen puolesta hyvinvointialueen hallintosäännön 12 §:ssä mainitut asiat. Yksilöasioiden jaosto kokoontui kertaa vuonna 2023.

Yksilöasioiden jaoston puheenjohtajana toimi Marjo Vallius-Hyttinen ja varapuheenjohtajana Eila Heinonen.

Kesk. Pennanen Kari (Varajäsen Räsänen Marja-Leena)

Kesk. Piipponen Sirpa (Leinonen Niklas)

SDP Heinonen Eila (Pakarinen Juha)

SDP Kärkäs Joakim (Viitalahti Marjo)

Kok. Vallius-Hyttinen Marjo (Honkavaara Matti)

Yksilöasioiden jaoston esittelijänä toimi hallintopäällikkö Kaisa Tanskanen.

Henkilöstöjaosto

Aluehallitus valitsee toimikaudekseen henkilöstöjaoston, jonka tehtävänä on valmistella ja toimeenpanna ne henkilöstöä koskevat asiat, jotka hallitus on määrännyt sen valmisteltavaksi ja toimeenpantaviksi. Lisäksi henkilöstöjaostolle kuuluu hyvinvointialueen hallintosäännön 13 §:ssä mainitut asiat. Henkilöstöjaosto kokoontui 12 kertaa vuoden 2023 aikana.

Henkilöstöjaoston puheenjohtajana toimi Anna Puruskainen-Saarelainen ja varapuheenjohtajana Hannu Urjanheimo.

Kesk. Puhakka Paula (Laitila Sami)

Kesk. Urjanheimo Hannu (Auvinen Eeva-Liisa)

SDP Puruskainen-Saarelainen Anna (Rauma Simo 21.12.2023 saakka, Heinonen Eila 21.12.2023 alkaen)

SDP Taponen Matti (Väistö Vuokko)

Kok. Törmälä Anssi 30.6.2023 saakka, Ketonen Matti 30.6.2023 alkaen (Ikonen Enni 2.3.2023 saakka, Kortelainen Reijo 30.3.2023 alkaen)

PS Mara Outi (Pirhonen Osmo)

Vas. Hämäläinen Tapio (Dannenberg Alia)

Henkilöstöjaoston esittelijänä toimi va. henkilöstöjohtaja Petteri Hakkarainen 31.1.2023 saakka ja 1.2.2023 lukien henkilöstöjohtaja Pirjo Manninen.

Ympäristöterveydenhuollon jaosto

Aluehallitus valitsee toimikaudekseen ympäristöterveydenhuollon jaoston, jonka tehtävänä on hoitaa aluehallituksen puolesta kunnalle kuuluvat hyvinvointialueen hallintosäännön 14 §:ssä mainitut ympäristöterveydenhuollon tehtävät sekä ratkaista samassa pykälässä mainitut tehtävät hallituksen puolesta. Ympäristöterveydenhuollon jaosto kokoontui viisi kertaa vuoden 2023 aikana.

Ympäristöterveydenhuollon jaoston puheenjohtajana toimi Matti Kuittinen ja varapuheenjohtajana Henry Määttä.

Kesk. Härkin Anne (Varajäsen Rätty Veli-Matti)
 Kesk. Kuittinen Matti (Mukkala Kati)
 Kesk. Parikka Tuula (Nuutinen Tarmo)
 SDP Kärkkäinen Eero (Stenberg-Louko Irmeli)
 Kok. Laasonen Jenni (Pesonen Tommi)
 PS Määttä Henry (Niiranen Sanna)
 Vihr. Saarinen Ninni (Turunen Anssi)
 Vas. Hämäläinen Tapio, aluehallituksen edustaja

Ympäristöterveydenhuollon jaoston esittelijänä toimi vs. ympäristöterveydenhuollon johtaja Kirsi Hiltunen ajalla 1.1. - 30.4.2023, ympäristöterveydenhuollon johtaja Elina Felin ajalla 1.5. – 23.7.2023, va. ympäristöterveydenhuollon johtaja Jaana Valkama ajalla 24.7.-31.10.2023 ja 1.11.2023 lukien ympäristöterveydenhuollon johtaja Niina Piira.

Hyvinvointialueen nuorisovaltuusto

Aluehallitus asettaa hyvinvointialueen nuorisovaltuuston. Jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan kaksi edustajaa. Lisäksi nuorisovaltuustoon voidaan valita muita henkilöitä. Hyvinvointialueen nuorisovaltuuston tehtävät on määritelty hyvinvointialueen hallintosäännön 16 §:ssä. Hyvinvointialueen nuorisovaltuusto kokoontui 10 kertaa vuonna 2023.

Nuorisovaltuuston puheenjohtajana toimi Aada Reijonen 7.6.2023 saakka ja Eemeli Onatsu 24.10.2023 alkaen. Jimi Jeskanen siirtyi 1. varapuheenjohtajaksi ja Ida Hirvonen valittiin 2. varapuheenjohtajaksi 24.10.2023 alkaen.

Kinnunen Sara, Heinävesi
 Kukkonen Konsta, Heinävesi
 Lampropoulos Nikolaos 7.6.2023 saakka, Pesonen Arttu 8.12.2023 alkaen, Ilomantsi
 Savolainen Milla, Ilomantsi

Albert Emma, Joensuu
 Hirvonen Ida 18.1.2023 alkaen, Joensuu
 Kaikkonen Saaga, Juuka
 Reijonen Aada 7.6.2023 saakka, Halonen Tiuhti 11.9.2023 alkaen, Juuka
 Kojo Sanni, Kitee
 Jeskanen Jimi, Kontiolahti
 Heikkinen Miska, Kontiolahti
 Ahtiala Petrus 23.8.2023 saakka, Laatikainen Mimosa 23.8.2023 alkaen, Lieksa
 Hiltunen Pyry 23.8.2023 saakka, Savinainen Emmi 23.8.2023 alkaen, Lieksa (varajäsen Smura Viivi 23.8.2023 alkaen)
 Kupiainen Nico, Liperi
 Tanskanen Jonne, Liperi
 Saaristo Irina, Nurmes
 Snicker Juho, Nurmes
 Pekkanen Santeri, Outokumpu
 Hyttinen Maria, Polvijärvi
 Tuononen Tiina, Polvijärvi
 Konttinen Nea 18.1.2023 saakka, Toivanen Bella 18.1.2023 alkaen, Rääkkylä
 Mikkonen Maiju 18.1.2023 saakka, Rääkkylä
 Nevalainen Nemo (Ninja 10.12.2023 saakka), Tohmajärvi
 Rannasalo Lassi 14.11.2023 saakka, Vornanen Venla 14.11.2023 alkaen, Tohmajärvi
 Ahtiala Henny, Jäsen
 Ahtiala Petrus 19.9.2023 alkaen, Jäsen
 Karhinen Veera, Jäsen
 Onatsu Eemeli, Jäsen

Vastuuvalmistelijana toimi kumppanuuspäällikkö Maarita Mannelin.

Hyvinvointialueen vanhusneuvosto

Aluehallitus asettaa hyvinvointialueen vanhusneuvoston. Jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan yksi edustaja ja varaedustaja. Lisäksi vanhusneuvostossa on edustajat viidestä eläkeläisjärjestöstä. Hyvinvointialueen vanhusneuvoston tehtävät on määritelty hyvinvointialueen hallintosäännön 17 §:ssä. Hyvinvointialueen vanhusneuvosto kokoontui 10 kertaa vuonna 2023.

Vanhusneuvoston puheenjohtajana toimi Pertti Vainionpää ja varapuheenjohtajana Paula Kotilainen.

Kotilainen Paula, Heinävesi (varajäsen Luostarinen Pirjo)
 Nenonen Päivi, Ilomantsi (Pesonen Tanja)
 Tielinen Ari, Joensuu (Kettunen Kirsi)
 Rantala Raija, Juuka (Vepsäläinen Jarmo)
 Pirhonen Liisa, Kitee (Oksman Raimo)

Vänttinen-Liinakari Eira, Kontiolahti (Väistö Kauko)
 Hokkanen Matti, Lieksa (Pulkinen Viljo)
 Laeslehto Tuula, Liperi (Tuhkanen Pekka)
 Säämänen Jussi, Nurmes (Hämynen Aune)
 Pouhula Lasse, Outokumpu (Räsänen Erkki)
 Kuikka Heikki, Polvijärvi (Kettunen Leena)
 Makkonen Raili, Rääkkylä (Venäläinen Raija)
 Karjalainen Teuvo, Tohmajärvi (Sormunen Marja)
 Räsänen Marja-Leena, Eläkeliitto ry (Räsänen Kyllikki)
 Vartiainen Kimmo, Eläkeläiset ry (Savolainen Sirpa)
 Pykäläinen Toivo, Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry (Väänänen Eira)
 Vainionpää Pertti, Kansallinen senioriliitto ry (Mikkola Ulla)
 Mustonen Maila, KRELLI Kristilliset eläkeläiset ry, ennen Kristillinen eläkeliitto Krell ry, (Käyhkö Irma)

Vastuuvalmistelijana toimi kumppanuuspäällikkö Maarita Mannelin.

Hyvinvointialueen vammaisneuvosto

Aluehallitus asettaa hyvinvointialueen vammaisneuvoston. Jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien vastaavien vaikuttamistoimielinten jäsenistä siten, että kustakin vaikuttamistoimielimestä valitaan yksi edustaja ja varaedustaja. Lisäksi vammaisneuvostoon voidaan valita muita henkilöitä, esimerkiksi kokemusasiantuntijoita. Hyvinvointialueen vammaisneuvoston tehtävät on määritelty hyvinvointialueen hallintosäännön 18 §:ssä. Hyvinvointialueen vammaisneuvosto kokoontui yhdeksän kertaa vuonna 2023.

Vammaisneuvoston puheenjohtajana toimi Tero Lepola ja varapuheenjohtajana Juha Rätty.

Leinonen Enni, Heinävesi (varajäsen Huurinainen Taina)
 Pesonen Tanja, Ilomantsi (Nenonen Päivi)
 Karvinen Liisa, Joensuu (Pappinen Arja)
 Nenonen Reetta, Juuka (Nevalainen Lahja)
 Hakulinen Eija, Kitee (Rahunen Arja)
 Savolainen Risto, Kontiolahti (Nevalainen Juhani 9.10.2023 saakka, Parviainen Marja-Leena 9.10.2023 alkaen)
 Turunen Virpi, Lieksa (Korpinen Markku)
 Hanikka Tuula, Liperi (Leskelä Kirsi)
 Rätty Juha, Nurmes (Tolvanen Ilkka)
 Plick Satu, Outokumpu (Malinen Hilikka)
 Varis Minna, Polvijärvi (Voutilainen Eila)
 Lamminsalo Marja-Liisa, Rääkkylä (Koponen Toivo)
 Lepola Tero, Tohmajärvi (Simonen Ritva)

Vastuuvalmistelijana toimi kumppanuuspäällikkö Maarita Mannelin.

Hyvinvointialueen lapsi- ja perheasiainneuvosto

Aluehallitus asettaa hyvinvointialueen lapsi- ja perheasiainneuvoston. Jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnista, jokaisesta yksi edustaja ja varaedustaja. Lisäksi valitaan viis edustajaa perhekeskusverkostosta ja heille varaedustajat. Hyvinvointialueen lapsi- ja perheasiainneuvoston tehtävät on määritelty hyvinvointialueen hallintosäännön 19 §:ssä. Hyvinvointialueen lapsi- ja perheasiainneuvosto kokoontui 10 kertaa vuonna 2023.

Lapsi- ja perheasiainneuvoston puheenjohtajana toimi Juha Ryytänen ja varapuheenjohtajana Sini Rantaeskola.

Happonen Tarja, Heinävesi (varajäsen Juvonen Sari)

Kurvinen Piia, 14.8.2023 saakka, Rätty Jenni 14.8.2023 alkaen, Ilomantsi (Hiltunen Minna)

Sallinen Pauliina, Liperi (Pikkarainen Kati)

Kaasinen Jani, Joensuu (Pussinen Katja)

Juppi Leena, Juuka (Väyrynen Jaana)

Rosti Seija 31.12.2023 saakka, Kitee (Niskanen Tapio 31.12.2023 saakka)

Rantaeskola Sini, Kontiolahti (Seppäläinen Satu)

Ryytänen Juha, Lieksa (Timonen Paula)

Pekkala Laura, Nurmes (Valjus Sanna)

Vauhkonen Pirjo, Outokumpu (Mustonen-Eskelinen Satu)

Anttilainen Maiju, Polvijärvi (Rantanen Elisa)

Ronkainen Rauni, Rääkkylä (Kymäläinen Jyrki)

Piiroinen Päivi, Tohmajärvi (Piiroinen Mika)

Turkia Päivi, MLL (Hurskainen Marika, Martat)

Alm Noora, Perpe-keskus (Ainasto Päivi, Joensuun Seudun erilaiset oppijat)

Karhapää Henna, Joensuun Setlementti (Myllynen Marika, Joensuun Lähiötalo Via Dia ry)

Kähkönen Noora, Joensuun seurakunta (Ihalainen Saija, Enon seurakunta)

Johansson Sari, Karelia-ammattikorkeakoulu (Alanen Teija, Riveria)

Vastuuvalmistelijana toimi kumppanuuspäällikkö Maarita Mannelin.

2.1.5 Hyvinvointialueen henkilöstö

Vuoden 2023 lopussa hyvinvointialueen henkilöstömäärä oli 8 083. Se kasvoi vuoteen 2022 eli kuntayhtymän tilanteeseen verrattuna 303 henkilön verran ja kasvua tapahtui jokaisella toimialueella, suhteellisesti eniten Pelastuslaitoksen toimialueella. Henkilötyövuosissa (HTV2)¹ mitattuna kasvua tapahtui 301 henkilötyövuoden verran.

Ammattirakenteessa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia edellisiin vuosiin verrattuna. Henkilöstöstä 69,9 % työskenteli terveydenhuollon tehtävissä, 12,1 % sosiaalialan tehtävissä, 4,9 % avustavissa tehtävissä, 4,1 % hallinnon tehtävissä, 2,8 % tukipalveluissa ja 1,4 % muissa tehtävissä. Pelastuslaitoksella työskenteli 4,8 % hyvinvointialueen henkilöstöstä. Henkilöstön keski-ikä tilinpäätösvouden lopussa oli 44,8 vuotta (2022: 45,4). Yli 60-vuotiaiden osuus henkilöstöstä oli 14,9, % (2022: 14,6). Henkilöstömme ikärakenne mukailee Pohjois-Karjalan väestön ikärakennetta.

Valtakunnallinen henkilöstön saatavuuden haaste on suuri ja koskee myös Pohjois-Karjalaa. Se edellyttää jatkuvia toimenpiteitä veto- ja pitovoiman vahvistamiseksi. Vuonna 2023 rekrytointia ja henkilöstön sitoutumista edistettiin muun muassa kehittämällä edelleen henkilöstön palkitsemiskäytänteitä. Henkilöstön saatavuuden turvaamiseksi käynnistettiin kansainvälinen rekrytointi, jota jatketaan edelleen tulevana vuosina.

Keväällä 2023 päättyivät valtakunnan tasolla käydyt palkkaharmonisaatio-neuvottelut ja pääsimme käynnistämään sen projektin loppuun saattamisen. Tavoitteena oli, että tällä hetkellä työssä olevan henkilöstön, joita tämä harmonisaatio koskee, palkkasaatavat saadaan maksuun tammikuussa 2024. Tämä tavoite toteutui. Muiden henkilöiden palkkaharmonisaatiota koskevat palkkasaatavat maksetaan kevään 2024 aikana. Palkkaharmonisointilaskelmien mukaiset summat on jaettu entisen kuntayhtymän jäsenkuntien tekemän muutetun perussopimuksen mukaisesti kuntakohtaisesti. Hyvinvointialue on lähettänyt kuntayhtymän jäsenkunnille laskelmien mukaiset laskut kolmessa tasasuuruudessa erässä helmikuussa 2024. Tällä hetkellä vain osa jäsenkunnista on maksanut lähetetyt laskut eräpäivään mennessä. Asian loppuunsaattaminen jatkuu hallinto-oikeudessa.

Syksyllä 2023 toteutetun Mitä sille kuuluu -työhyvinvointikyselyn (vastausprosentti 67) tulokset kertoivat, että positiivinen kehitys jatkuu useilla alueilla: kokemus työhön panostamisesta ja palkitsevuudesta, vaikutusmahdollisuudet muutoksiin, lähiesihenkilön toiminnan oikeudenmukaisuus ja työnantajan suositteluhaluus. Kyselyn perusteella yksi tärkeimmistä kehittämisen kohteista jatkossa on työkykyjohtaminen. Vaikka työkykyperäisten poissaolopäivien henkilötyövuosiin suhteutettu määrä laski 12 %

¹ Henkilötyövuosi (HTV2) tarkoittaa kokoaikaiseksi muutetun henkilön vuoden palkallista työpanosta. Organisaation henkilötyövuosien määrä on pienempi kuin henkilöstömäärä, sillä esim. 50 % työaikaa tekevän osa-aikaisen työntekijän HTV2 on 0,5. HTV2 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)

vuoteen 2022 verrattuna, työkykynsä koki alentuneeksi 38,9 % henkilöstöstä. Työhyvinvointiin panostamisen tulee olla organisaatiossamme jokaisen toimialueen, johtajan, esihenkilön, työyhteisön ja viime kädessä myös yksittäisen työntekijän tehtävänä.

Syksyllä 2023 Mieli ry myönsi hyvinvointialueelle Hyvän mielen työpaikka -merkin. Tämä tunnustus myönnettiin erilaisten mielen hyvinvointia tukevien käytänteiden ja toimintamallien sekä teemaan liittyvien esihenkilökoulutusten myötä. Tunnustuksen myöntämiseen vaikutti myös se, että teimme yhteistoiminnallisesti realistisen kehittämissuunnitelman kohti mieliystävällisempää organisaatiota. Toisen valtakunnallisen huomionosoituksen saimme Tärkeissä töissä -gaalassa. Tunnustus annettiin varautumisesta väkivallan uhkaan räätälöimällä Avekki-koulutuksia kohdennetusti eri tarpeisiin.

2.1.6 Ympäristöasiat

Jätteet ja kierrätysraaka-aineet

Tuoreimman jätelainsäädännön mukaisesti yrityksen toimitiloissa on järjestettävä jätteiden lajittelu silloin, kun jakeiden viikkokohtaiset painorajat ylittyvät. Painorajat ovat biojätteelle 10 kg, pahvi- ja kartonkipakkauksille 5 kg, muovipakkauksille 5 kg, lasipakkauksille 2 kg sekä pienmetallille ja metallipakkauksille 2 kg. Edellä mainitut jakeiden viikkorajat ylittyvät hyvinvointialueen erillisiä toimistotiloja suuremmissa kiinteistöissä. Näissä kiinteistöissä erilliskeräysvelvoitteen toteutuminen pääsääntöisesti täyttyi, muutamia poikkeuksia maakunnan vuokrakiinteistöissä lukuun ottamatta.

Vuoden lopulla anestesia- ja leikkausosastolla pilotoitiin kirkkaiden kalvomuovien sekä kovien muovien erillislajittelu muovipakkauksista. Pilotin vastaanotto oli henkilökunnan keskuudessa hyvä ja lajittelun jälki muutamia poikkeamia lukuun ottamatta erinomaista. Pilotin jälkeen lakisäätteistä muovipakkausten keräystä laajennetaan puuttuvilta osin muualle maakuntaan. Toistaiseksi pilotoituun muovijakeiden tarkempaan lajitteluun ei ole lakisäätteistä velvoitetta, eikä lajittelun laajempaa käyttöönottoa suunnitella toistaiseksi toteutettavaksi keräyskapasiteettirajoitteiden takia. Asiaan palataan Tikkamäen osalta E-siiven remontin valmistuttua. Hyvinvointialueen omistamissa kohteissa muovipakkausten keräysmahdollisuus löytyy ja sitä on paikoin järjestetty myös vuokrakohteisiin, vaikka järjestämisvastuu on lähtökohtaisesti vuokranantajalla.

Hyvinvointialueuudistus vuoden alussa aiheutti sen, etteivät kunnallisen toimijan jätehuoltopalvelut ole enää yhdyskuntajätteiden (ent. kunnallisjätteiden) osalta lakisäätteisiä. Kunnallinen jätehuolto on kuitenkin velvoitettu vastaamaan palvelusta vuoden 2025 loppuun saakka. Tästä syystä hyvinvointialueen koko jätehuolto on tarkoitus kilpailuttaa vuoden 2024 loppupuolella.

Lakisäätteisten kunnallisten palvelujen osalta polttokelpoisen jätteen sekä biojätteen jätemäärät vähenivät -18,2 % (biojäte) ja -6,4 % (sekajäte). Kehityssuunta on hyvä, sillä biojätteen osalta se kuvastaa hävikin pienenemistä ja sekajätteen kohdalla kierrätysasteen paranemista. Pienemmistä jätemääristä huolimatta vuoden 2023 kustannukset olivat aiempaan vuoteen verrattuna +10,9 % suuremmat. Tietosuojapaperia ja -muovia syntyi omistus- ja vuokrakohteissa 19,5 tonnia. Hyvinvointialueen omistamissa kohteissa pahvia kerättiin 47,8 tonnia.

Valitettavasti aiemman vuoden vertailuarvoja ei saatu Encoren ja Stenan fuusioitumisesta aiheutuneen raportointijärjestelmämuutoksen takia.

Ajoneuvot, liikenne ja infra

Hyvinvointialueelle hankittiin 10 täyssähköautoa sellaisiin yksiköihin, joissa ajomatkat ovat ennakoitavissa ja autojen lataus onnistuu yksikön toimipisteissä. Ajoneuvoja hankittiin yhteensä noin sata, eli suurin osa hankinnoista kohdistui edelleen polttomoottoriajoneuvoihin. Polttomoottoriautojen keskimääräiset CO₂-päästöt ovat kuitenkin laskemaan päin EU-lainsäädännön ohjatessa autovalmistajia kehittämään autoistaan ympäristöystävällisempiä. Hyvinvointialueen autojen teoreettinen CO₂ keskiarvo oli 125 g/km.

Sähköautojen hankintaa hyvinvointialueella jarruttaa erityisesti latausinfraan puuttumien. Sähköautojen latauspaikkojen hankinta toimipisteisiin vaatii usein kiinteistön muunkin sähkötekniikan uusimista. Tästä syystä kiinteistönomistaja ei välttämättä ole valmis vaadittaviin investointeihin. Ajoneuvohankintoja suunnitellessa ei voida turvautua pelkästään julkisten latauspisteiden varaan. Hyvinvointialueen rakenteilla olevissa kohteissa latauspaikkojen suurempi määrä sekä valmius tulevaisuudessa lisätä uusia latauspisteitä on otettu huomioon suunnitteluvaiheessa.

Henkilöstöä on pyritty tukemaan pyörällä liikkumiseen hankkimalla Siilaiselle lisää runkolukittavia pyörätelineitä sekä avaamalla Tikkamäelle P2-parkkihallin yhteyteen lukittu pyörävarasto.

Energiansäästöohjelma

Vuoden 2023 aikana toteutettiin osana talouden tasapainottamista energiansäästöohjelma, jonka tavoitteena oli 5 % säästöt sähkö- ja lämpöenergian suorasta kulutuksesta hyvinvointialueen omista kiinteistöissä. Ohjelmaan sisältyi kiinteistöpalvelujen tekniset toimenpiteet, kuten kiinteistöautomaation optimointi sekä energiatehokkaampien valaistusratkaisujen asennusten jatkaminen. Tämän lisäksi henkilöstölle järjestettiin valtakunnallisen energiansäästöviikon aikana tietoisuuksia sekä pienimuotoinen kampanja henkilökohtaisista toimenpiteistä, joilla voi omalta osaltaan vähentää turhaa energiankulutusta. Tavoitteista ja toimenpiteistä uutisoitiin myös sisäisissä kanavissa sekä kausikohtaisilla kampanjajulisteilla. Toimenpiteiden toteutumista sekä energiankulutuksen kehittymistä seurattiin tiiviisti dokumentoinnilla ja raportoinnilla.

Sähköenergian osalta tavoitteet saavutettiin. Merkittävimpinä yksittäisinä toimenpiteinä jäädytysten ja saattolämmitysten säätäminen, sekä LED-valaistusten asennustyöt. Sähkönkulutus laski -6,8 %, mikä vastaa energian määränä -1 298,2 MWh. Sähköenergian hinta laski -45,6 %, siirtomaksut sitä vastoin nousivat +5,9 %. Hyvinvointialueen omistamissa kiinteistöissä toimivien edelleen laskutettavien vuokralaisten sähkönkulutus kasvoi +13,7 %. Tikkamäen osalta käytiin neuvotteluja aurinkosähköjärjestelmän hankkimisesta P2-parkkitalon katolle, mutta toistaiseksi hanke on jäissä korkean investointihintansa ja pitkän takaisinmaksuaikansa takia.

Lämpöenergian osalta tavoitteeseen ei päästy. Poikkeuksellisen lämmin syyskuu ja kylmä marras-joulukuu hankaloittivat seuranta- ja säätöjä. Havaintojen avulla mahdollisiin ongelmiin on päästy paremmin kiinni ja niiden pohjalta lämmönkulutuksen vähentäminen tulevina vuosina tulee helpottumaan. Lämmönkulutus laski -0,5 %, mikä vastaa -120,4 MWh lämpöenergiaa. Kaukolämmön teho- ja energiamaksut nousivat lähes kaksikymmentä prosenttia. Edelleen laskutettavien vuokralaisten lämmönkulutus kasvoi +41,0 %.

Vedenkulutus pysyi käytännössä vuoden 2022 tasolla, muutosta aiempaan vuoteen syntyi vain -0,02 %. Vesijohtoveden ja jäteveden yhteiskustannusten muutos oli +17,8 %, mikä selittyy täysin veden hintojen noususta (+17,8 %). Kulutus ei kasvanut siitäkään huolimatta, että Tikkamäen jäähdytysjärjestelmien kattolauhduttimiin ohjattiin vesisumua sekä UPS-laitteiden ja kuvantamisen hätäjähdytysjärjestelmät olivat aika ajoin käytössä.

2.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Hyvinvointialueen hallinnossa noudatetaan avoimuutta päätöksenteossa. Toimielinten kokousten asialistat ja pöytäkirjat julkaistaan sähköisesti hyvinvointialueen www-palvelussa lukuun ottamatta asioita, jotka eivät ole julkisia. Samoin ne viranhaltijapäätökset, joihin hyvinvointialueen asukkailla on muutoksenhakuoikeus, julkaistaan www-sivuilla. Samoin verkkosivuilla on julkaistu hyvinvointialueen lakisäätteiset asiakirjat.

Hyvinvointialuelain 89 §:ssä mainittujen luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on ilmoitettava sidonnaisuutensa. Tarkastuslautakunta on saattanut viimeksi sidonnaisuusilmoitukset tiedoksi aluevaltuustolle (§ 92/12.12.2023) ja toimii verkkosivuilla julkaistujen sidonnaisuusrekisterien rekisterinpitäjänä. Sidonnaisuusilmoitusten tietosuojaselosteet ja sidonnaisuusrekisterit vastaavat EU:n yleistä tietosuojasetusta (General Data Protection Regulation, GDPR, EU 679/2016).

Hyvinvointialueen omavalvontaohjelma hyväksyttiin aluehallituksessa vuoden 2022 lopulla. Omavalvontaohjelma kattaa lakisäätteisestä järjestämistehtävästä lähtien koko hyvinvointialueen vastuulla olevan toiminnan (sosiaali- ja terveyspalvelut, pelastustoimi, ympäristöterveydenhuolto). Hankintatoimen ja sopimushallinnon järjestämisessä hyväksyttiin kuntayhtymässä käytössä olleet ohjeet, ja ne päivitetään vuonna 2024.

Hyvinvointialueen korruption ja lahjonnan torjuntaa käsitellään henkilöstöjohtajan ohjeessa vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista. Hyvinvointialue noudattaa vastuullisia liiketoimintakäytäntöjä kaikilla toimialueillaan. Hyvinvointialueella otettiin sisäiseen käyttöön ilmoittajan suojelun kanava keväällä 2023 laissa määriteltyjen väärinkäytösten ilmoittajille. Kansalaisilla on käytössään oikeuskanslerin viraston tarjoama ilmoittajansuojelukanava.

Hyvinvointialueen päätöksenteossa huomioidaan mahdolliset jääviydet. Sivutoimiluvista ja - ilmoituksista säädetään hallintosäännössä ja niitä seurataan keskitetysti. Konserniohjeessa aluevaltuusto on määrittänyt hyvinvointialueella noudatettavat ehdottomat esteellisyydet ja suositeltavat esteellisyydet intressiristiriitojen poistamiseksi.

Työnantajan ja työntekijöiden edustajien yhteistyönä on laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 'Syrjimätön Siun sote', joka määrittää toimenpiteet hyvinvointialueen henkilöstön yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Suunnitelmalla on laadittu toimeenpano-ohjelma. Yhdenvertaisuuden edistämistyössä tavoitteena on työntekijöiden tosiasiallisen yhdenvertaisuuden toteutuminen. Toimenpiteet suunnitelmassa kohdistuvat mm. rekrytointiin, työntekijöiden moninaisuuden tukemiseen, palvelussuhdetekijöihin ja henkilöstön osallisuuden parantamiseen siten, että pystytään saavuttamaan tosiasiallista yhdenvertaisuutta.

Hyvinvointialueen nimikkeet on muutettu sukupuolineutraaleiksi lukuun ottamatta nimikkeitä, joita vielä eri laeissa on vanhassa muodossa. Hyvinvointialueella on käytössä tulkkauspalvelu, jossa tulkattavia kieliä on yli 80. Pikatulukkausta pystytään järjestämään yli 20 kielellä.

Hyvinvointialueen viralliset asiakirjapohjat täyttävät saavutettavuuslainsäädännön vaatimukset. Verkkoympäristössä oleva pöytäkirja- ja esityslista -aineisto eivät ole kaikilta osin saavutettavassa muodossa. Kokoustallenteet tuotetaan saavutettavassa muodossa 1.1.2024 alkaen.

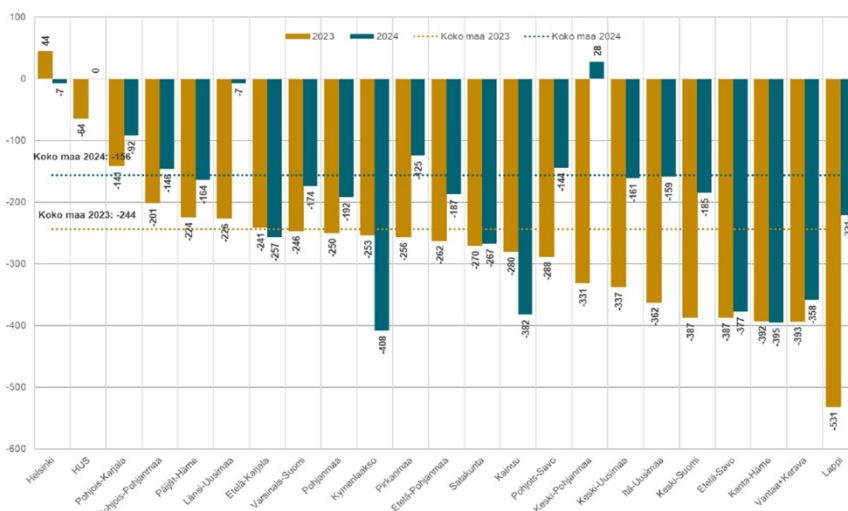
Hyvinvointialueella on suunnitteilla vastuullisuusohjelman tekeminen, jolle parhaillaan haetaan EAKR-rahoitusta.

2.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ensimmäisen vuoden toiminta, talous ja henkilöstötyytyväisyys kestävät hyvin kansallisen vertailun. Vuoden 2023 lopulla toteutetussa MSK-kyselyssä henkilöstön eNPS suosittelemiseksi oli erinomaisella tasolla. Hyvinvointialueiden asukaslukuun suhteutettu talouden alijäämä oli maan pienin, jos HUSia ja Helsingin kaupunkia ei oteta huomioon. Vuoden 2023 ennakkolisten tilinpäätöstietojen mukaan hyvinvointialueiden yhteenlaskettu alijäämä vuonna on yli 1,3 mrd. euroa ja vuodelle 2024 on suunniteltu yhteensä lähes 0,9 mrd. euron alijäämä.

Alueiden alijäämät per asukas 2023 (HHTPA) ja 2024 (HTAS)

- Asukaskohtaisissa alijäämissä suurta vaihtelua alueiden välillä
- Vuonna 2023 ja 2024 vain yhdellä ennakoidaan ylijäämää
- Suurimmalla osalla alueita alijäämä pienenee vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023
- Joillakin alueilla alijäämät molempina vuosina vahvasti alle koko maan tason
- Rahoituksen jälkikäteistarkastus tehdään koko maan tasolla

Kuvio 1. Hyvinvointialueiden alijäämät asukasta kohden

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen vuoden 2024 talousarvio on 15 milj. euroa alijäämäinen, mikä edellyttää 10 milj. euron strategiseen uudistusohjelmaan sisältyvien säästöjen toteutumisen. Rahoituslainsäädäntöön sisältyvä vuoden 2025 rahoituksen jälkikäteistarkistus tullaan tekemään koko maan tasolla, minkä seurauksena Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen talous on mahdollista saada tasapainoon lakisääteisessä ajassa, viimeistään vuoden 2026 loppuun mennessä. Toteutuminen vaatii myös strategisen uudistusohjelman onnistuneen toteuttamisen.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen, pelastustoimen sekä ympäristöterveydenhuollon palvelujen järjestämistehtävän toteutumisen näkökulmasta ammattitaitoisen henkilöstön saatavuuteen liittyvät haasteet tulevat jatkumaan. Pohjois-Karjalassa väestö ikääntyy ja palvelutarve kasvaa samalla, kun hyvinvointialueen henkilöstö eläköityy. Uusien työntekijöiden rekrytointi ei tule täysin kattamaan eläkepoistumaa, joten palvelutuotannon ripeä uudistaminen ja henkilöstön työoloista ja urakehitysmahdollisuuksista huolehtiminen on välttämätöntä. Tämä tarkoittaa toiminnan ja myös työn tuottavuuden lisäämistä sekä ammattilaisten osaamisen laaja-alaista käyttöä. Uuden terveys- ja hyvinvointiteknologian sekä kustannusvaikuttavien toimintamallien ja menetelmien käyttöönotto on välttämätöntä. Kehittämisen tulee tapahtua asiakkaita ja henkilöstöä kuunnellen, arvostaen ja osallistaen.

2.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista tekijöistä

Aluevaltuusto hyväksyi § 56/27.9.2022 Hyvinvointialueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joiden mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee olla järjestetty hyvinvointialuekonsernin omassa toiminnassa ja toiminnassa, josta hyvinvointialue vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden myötä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet koskevat kaikkia hyvinvointialueen toimielimiä, konsernihoitoa, tytäryhtiöiden hallituksia ja valvonnasta vastuussa olevia. Hallintosäännössä määritellään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuut. Aluehallitus hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen § 14/26.1.2023. Ohjeessa riskit jaetaan neljään riskiluokkaan: strategiset, operatiiviset, taloudelliset ja vahinkoriskit.

Strategisena riskinä tunnistetaan hyvinvointialueella oleva arviointimenettelyyn joutumisen vaara. Hyvinvointialue voi joutua valtiovarainministeriön käynnistämään arviointimenettelyyn joko talouteen liittyvien arviointimenettelyn edellytysten täyttymisen myötä tai että sosiaali- ja terveysministeriön aloitteen perusteella hyvinvointialueen kyky järjestää sosiaali- ja terveydenhuolto on vakavasti vaarantunut. Strateginen riski on kyseessä myös silloin, jos hyvinvointialueen strategiaa tai palvelustrategiaa ei voida syystä tai toisesta toteuttaa. Palvelustrategia ei ole saanut lainvoimaa siitä tehtyjen aluevalitusten takia.

Taulukossa 1 on kuvattu talouteen liittyvien arviointimenettelyn kriteerit edellytykset ja tilannekatsaus vuoden 2023 tilinpäätöshetkellä. Jos yksikin kriteeri täytyy säädettyjen määräaikojen jälkeen, niin valtiovarainministeriöllä on mahdollisuus käynnistää hyvinvointialueen arviointimenettely.

Tunnusluku	Tavoitearvo	Toteuma
Taseessa oleva kumulatiivinen alijäämä	> 0	-23
Konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde	> 80 %	-45 %
Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate	> 0,8	0,1
Lisälainanottovaltuuden tai lisärahoituksen käyttäminen	Kyllä/ei	Ei

Taulukko 1. Arviointimenettelyn käynnistämisen kriteerit

Strategisena riskinä tunnistetaan myös nykyisen asiakas- ja potilastietojärjestelmien rajoitteet digitaalisten palvelujen kehittämisessä. Nykyiset järjestelmät eivät mahdollista esimerkiksi sähköisten ajanvarauskalentereiden laajamittaista käyttöönottoa. Hyvinvointialueella on aloitettu vuoden 2024 lainanottovaltuuden mahdollistamana uuden APTJ-järjestelmän suunnitteluprojekti.

Hyvinvointialueen operatiiviset riskit liittyvät keskeisesti palvelutuotannon häiriintymiseen. Palvelutuotanto voi häiriintyä muun muassa riittämättömän henkilöstön takia, mikä voi johtua henkilöstön saatavuudesta tai lainsäädännön määrittämien kriteerien muuttumisesta. Myös tietojärjestelmien toimimattomuus tai muut häiriöt, kuten toimitiloissa ilmenevät sisäilma- tai muut ongelmat voivat aiheuttaa häiriöitä palvelutuotantoon.

Taloudelliset riskit liittyvät keskeisesti talouden suunnitelmalliseen toteutumiseen niin menojen kuin tulojen osalta. Hyvinvointialue saa vuosittain kiinteän tarveperusteisen rahoituksen, joka on etukäteen tiedossa. Kulujen sopeuttaminen kiinteään rahoitukseen on ollut haasteellista varsinkin ennakoitua suurempien ostopalvelukustannusten ja palkkaharmonisaation kulupohjaa kasvattavan vaikutuksen takia. Tilikauden tulos oli hyvinvointivointialueen ensimmäisenä järjestämistävuonna n. 22,7 milj. euroa alijäämäinen.

Vuoden 2023 tuloarvioihin alkuperäisessä talousarviossa sisältyi tiedostettuja taloudellisia riskejä. Näistä rahoituslain muutos toteutettiin ja ns. ylimääräisen kertaerän suuruus oli odotuksia suurempi, joten tältä osin taloudellinen riski ei toteutunut. Talousarvioon oli sisällytetty inflaatiotarkistus 3,2 %, mikä vastasi valtion rahoituksessa huomioitua nousua. Toteutunut hintojen nousu oli korkeampi, ja varsinkin palveluostojen kustannus ylittyi merkittävästi talousarvioon nähden. Isot hoitopalveluyritykset irtisanoivat vuoden 2022 loppupuolella vanhusten hoivakotien sopimuksia, ja uusien sopimusten hinnat olivat merkittävästi korkeammat, joten tältä osin taloudellinen riski toteutui.

Pelastuslaitoksen työaikoihin liittyvä riski oli arvioitu talousarviossa jopa 1,2 milj. euron suuruiseksi. Kulujen nousu toteutui, mutta vain 0,8 milj. euron suuruisena, joten tältä osin taloudellinen riski toteutui osittain.

Talouden näkymien heikettyä, hyvinvointialueella laadittiin talouden tavoiteohjelma, joka toteutui tavoitteen mukaisena, ja kulukehitystä pystyttiin tältä osin hillitsemään. Johtamisjärjestelmän muutoksiin liittyvät aikataulut venyivät vuoden 2023 lopulle ja osin tämän vuoksi palveluverkon muutosten toteuttaminen siirtyi vuodelle 2024. Vuoden 2023 aikana ei ollut mahdollisuuksia hallita taloutta palvelustrategian mukaisilla toimenpiteillä, joten tältä osin taloudellinen riski toteutui osittain. Henkilöstön saatavuuteen liittyvät haasteet toteutuivat aikaisempien vuosien kaltaisesti ja sairauspoissaolojen vähenemisestä huolimatta henkilöstövaje vaikutti merkittävästi palveluostojen määrärahan ylittymiseen, joten tältä osin taloudellinen riski toteutui.

Investoinnit on rahoitettu pitkäaikaisilla lainoilla, joiden korkokustannus on yleiseen korkotilanteeseen nähden maltillinen (keskikorko 1,49 %). Hyvinvointialueen lainasalkun koko oli vuoden 2023 lopussa 192,1 milj. euroa ja konsernin lainasalkun koko vastaavasti 213,6 milj. euroa. Vuoden lopussa hyvinvointialueen lainasalkusta oli suojattuna 154,5 milj. euroa (80 % lainasalkusta) ja konsernissa 174,8 milj. euroa (82 % lainasalkusta).

Hyvinvointialueen lainasalkusta on tehty korkojen herkkyyksianalyysi, mikä osoittaa eri korkovaihtoehtojen vaikutuksen korkomaksujen kehitykseen. Markkinoiden hinnoittelua kuvaavaan ns. termiinikäyrään verrattuna hyvinvointialueen korkokustannukset kasvaisivat seuraavan kymmenen vuoden aikana noin 12 milj. euroa, jos korot toteutuisivat prosenttiyksikön korkeammalla tasolla. Vastaavasti yhden prosenttiyksikön aleneminen pienentäisi korkokustannuksia noin 12 milj. euroa seuraavan kymmenen vuoden aikana. Koska markkinakorot ovat nousseet viimeisten vuosien aikana merkittävästi, niin korkojen erilaiset kasvuskenaariot ovat stabiloituneet edellisistä vuosista.

Hyvinvointialueen rahoitusriskit liittyvät lähinnä korkoriskiin. Lainojen korkoriskiä hallitaan johdannaisopimuksilla aluevaltuuston hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Likviditeettiriski on pieni, maksuvalmius on säilynyt hyvänä johtuen mm. etupainotteisesti maksettavista valtionosuuksista. Lyhytaikaista rahoitusta ei ollut tilinpäätöshetkellä käytössä.

Vahinkoriskit liittyvät asiakas- ja potilasturvallisuuteen, henkilöstöturvallisuuteen, yleiseen fyysiseen turvallisuuteen, tietoturvaan ja -tietosuojaan sekä ulkopuolisista tekijöistä johtuviin yllättäviin tapahtumiin ja ilmiöihin. Vahinkoriskeihin on varauduttu lakisääteisin ja vapaaehtoisin vakuutuksin. Vahingot olivat vuonna 2023 pidemmän ajan normaalitasoa eikä merkittäviä yksittäisiä tapaturmia tai aineellisia vahinkoja kertomusvuonna tapahtunut.

Tytäryhtiöiden riskit

Tytäryhtiöillä lähitulevaisuuden riskit liittyvät mm. in-house-asemaa määrittävän lainsäädännön mahdolliseen muuttumiseen ja talouden tasapainoon. In-house-aseman mahdollistavan omistusosuuden nouseminen 10 % aiheuttaisi merkittäviä vaikutuksia Polkan ja Siun työterveyden nykyisten omistajien omistusjärjestelyihin tai palveluostoihin, millä on vaikutus yhtiöiden toiminnan volyyymiin ja talouteen. Mahdollinen lain muutos ei vaikuttaisi tällä hetkellä muiden tytäryhtiöiden omistusratkaisuihin. Markkinaoikeuden 15.3.2024 antama ratkaisu sidosyksikköaseman tulkinnasta on merkityksellinen in-house-hankintojen kannalta. Hankintalain mukaista tosiasiallista päätösvallan käyttämistä sidosyksikössä joudutaan arvioimaan jatkossa tarkasti.

Polkka - Pohjois-Karjalan tukipalvelut Oy: n tuloskehitys oli vuonna vahvasti tappiollinen, ja yhtiöllä on oman pääoman menettämisen riski. Tilanne vaatii pääomistajan kanssa tehtäviä ratkaisuja alijäämäisen talouden katkaisemiseksi tai pääoman vahvistamiseksi. Yhtiön strategiset riskit liittyvät yhtiön omistajayhteisöjen toimintaan. Hyvinvointialueen taloudellinen epävarmuus heijastuu myös yhtiön toimintaan. Myös nopeat muutokset omistajayhteisöjen palvelutarpeessa voivat aiheuttaa epävarmuutta yhtiön toiminnan jatkuvuudelle. Operatiivisista riskeistä merkittävimpiä ovat asiakkaille tarjottavaan ruokaan liittyvät laatu poikkeamat. Niitä seurataan, raportoidaan ja parannustoimenpiteitä tehdään systemaattisesti. Henkilöstöön liittyvänä operatiivisena riskinä on henkilöstön riittävyys kriittisimmissä kohteissa. Riskin vähentämiseksi on sijaisjärjestelyjen toimintamallia uudistettu maantieteellisen laajenemisen myötä. Yhtiön toimintaan ei liity

merkittäviä rahoitusriskejä. Yhtiön liiketoimintaa vaarantavia vahinkoriskejä voivat olla äkilliset ja ennakoimattomat häiriöt sähkön- tai vedenjakelussa, tietojärjestelmissä tai tulipalot. Vahinkoriskit on vakuutettu toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.

Siun työterveys Oy:n merkittävimpana lyhyen aikavälin riskinä on mahdolliset poistumat yhtiön asiakaskunnassa. Nykyisessä asiakas- ja potilastietojärjestelmässä olevat rajoitteet muun muassa digitaalisten palvelukanavien hyödyntämiseksi sekä työterveysyhteistyön raportoimiseksi, samoin kuin suuri manuaalinen työ yhtiön myyntilaskutuksessa ovat keskeisimpiä epävarmuustekijöitä yhtiön toiminnassa. Yhtiön asiakas- ja potilastietojärjestelmän uudistaminen on käynnissä. Pidemmän aikavälin haasteet liittyvät ennen kaikkea osaavan henkilöstön, erityisesti pätevien työterveyshuollon lääkärin saatavuuteen sekä prosessien tehostamiseen automaation avulla itsekannattavasti.

Tikkamäen Palvelut Oy:n merkittävin riski on korkeasta lainakannasta johtuva korkoriski, jota on kuitenkin hallittu suojaustoimenpiteillä. Osaavan henkilökunnan riittävyys ja toimitilojen asettamat rajoitteet aiheuttavat haasteita niin operatiivisten kuin strategisten riskien näkökulmasta kahvioliiketoiminnan kasvattamiselle.

Kiinteistö Oy Tikkamäen Vuokrataloilla ei ole merkittäviä riskejä, huoneistojen vuokrausaste on korkea, yhtiöllä ei ole velkaa ja peruskorjaukset on tehty suunnitellusti. **Kiinteistö Oy Paiholankosken** huoneistojen vuokrausaste on em. alhaisempi, mikä aiheuttaa haasteita peruskorjausten suunnitelmalliselle rahoitukselle. Yhtiön huoneistojen kiinnostavuudessa niiden suhteellisen syrjäinen sijainti muodostaa riskin. Kiinteistövahinkoihin on yhtiöissä varauduttu kiinteistövakuutuksilla.

Siun säätiöllä strategisista riskeistä merkittävät ovat pienet lahjoitustulot ja suuret hallinnolliset kulut, mitä voidaan pitää myös taloudellisena riskinä. Säätiö on varautunut sijoitustoiminnan riskeihin muun muassa pitämällä sijoitusrahastojen profiilit maltillisina ja sijoitusajan pitkänä. Toiminnallisiin riskeihin kuuluvat säätiön asiamiehen estyminen tehtävän hoitoon ja tietojärjestelmiin liittyvät riskit. Jälkimmäisessä säätiöllä on käytössään samat tukipalvelut kuin hyvinvointialueella.

Vireillä olevat oikeustapaukset ja viranomaisten toimenpiteisiin liittyvät riskit

Hyvinvointialuetta koskien hallinto-oikeudessa on vireillä viisi asiaa. Näistä kolme liittyy aluevaltuuston päätökseen palvelustrategiasta § 44/22.6.2023, valittajina Juuan ja Tohmajärven kunnat sekä yksityishenkilö asiakumppaneineen. Hallinto-oikeus hylkäsi 19.10.2023 em. valitukseen sisältyneen täytäntöönpanokieltovaatimuksen. Yksi valitus koskee Pohjois-Karjalan käräjäoikeuden kannetta tiedonsaannista hyvinvointialueelta. Yksi asioista on hallintoriita irtisanotun viranhaltijan takaisinottovelvollisuuteen, joka liittyy kuntayhtymän aikaiseen yhteistoimintamenettelyyn. Tässä hallinto-oikeus on 12.2.2024 antanut ratkaisun, jossa hyvinvointialue tuomittiin 14.500 euron korvauksiin. Lisäksi hallinto-oikeudessa on vireillä sosiaalihuollon yksilöasioihin liittyviä asioita, joilla ei ole hyvinvointialueen näkökulmasta merkittäviä vaikutuksia.

Käräjäoikeudessa on vireillä asia koskien liikkeenluovutukseen liittyvää palkkariitaa. Asia on tullut vireille 25.5.2022, ja ratkaisu mahdollisesti annetaan vuonna 2024. Palkkavaatimus on suuruudeltaan 2.313 euroa.

Hovioikeudessa on vireillä rikosasia, jossa 3 hyvinvointialueen työntekijää on ollut syytettynä. Asiassa annettiin 7.7.2023 tuomio, jossa käräjäoikeus tuomitsi yhden työntekijän ja syyte hylättiin kahden työntekijän osalta. Hyvinvointialue tuomittiin 10.000 euron korvauksiin. Asia on salainen 60 vuotta. Kaikki osapuolet ovat valittaneet asiasta hovioikeuteen. Asian pääkäsittely on huhtikuussa 2024.

Markkinaoikeudessa oli kertomusvuoden päättyessä vireillä ikäihmisten asumispalvelujen vastuulääkäripalvelua koskeva päätös. Markkinaoikeus on 16.2.2024 tekemällään päätöksellä kumonnut hyvinvointialueen päätöksen ja kieltänyt sen täytäntöönpanon 500.000 euron uhkasakolla.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on asettanut kaksi uhkasakon uhkaa lastensuojelun eri osa-alueita koskien. Toisessa hyvinvointialue määrätään huolehtimaan siitä, että vireille tulleet lastensuojeluasiat ja palvelutarpeen arvioinnit käsitellään lain edellyttämässä määrärajoissa. Toisessa hyvinvointialue määrätään huolehtimaan lastensuojelun asiakassuunnitelmien laadinnasta ja päivittämisestä lastensuojelulaissa säädetyin tavoin. Uhkasakot ovat yhteensä 320.000 euroa. Keskusrikospoliisi on aloittanut esitutkinnan eräässä lastensuojeluun liittyvässä asiassa.

2.2 SELONTEKO HYVINVOINTIALUEEN SISÄISEN VALVONNAN, SISÄISEN TARKASTUKSEN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan hyvinvointialueen sisäisiä toimia, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Siihen sisältyvät toimenpiteet, joilla hallitaan riskejä sekä edistetään tavoitteiden saavuttamista. Aluevaltuusto on hyväksynyt em. hyvinvointialueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, jotka koskevat kaikkia hyvinvointialueen toimielimiä, konsernijohtoa, tytäryhtiöiden hallituksia ja valvonnasta vastuussa olevia. Hallintosäännössä on määritelty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut. Aluehallituksen ja hyvinvointialuejohtajan tehtävänä on huolehtia hyvinvointialueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Aluehallitus päätti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeista niin ikään edellä mainitusti § 14/26.1.2023.

Hallintosäännön mukaisesti toimialuejohtaja vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä toimialueellaan ja raportoi hyvinvointialuejohtajalle. Toimialuejohtajat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan, mukaan lukien omavalvonta, varautuminen, hyvä hallinto ja lainmukaisuus sekä sopimushallinnan toteutumisen toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat aluehallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Toimialuejohtajat ohjaavat ja seuraavat alaistensa toimintaa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Hyvinvointialueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko perustuu toimialueiden laatimiin riskikartoituksiin ja sisäisen valvonnan toimenpiteiden raportointiin. Konserniyhteisöt ovat raportoineet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta sekä keskeisistä johtopäätöksistä konserni johdolle.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta toteutuu hyvinvointialueella suurelta osin päivittäisinä valvontatoimenpiteinä ja varmistuksina arkipäivän työssä keskusteluissa eri henkilöiden kesken organisaation eri tasoilla ja johtoryhmän kokouksissa. Johtoryhmä on pitänyt kerran kuussa ns. raportointikokouksen.

Aluehallitukselle raportoidaan strategisten tavoitteiden toteutumisesta sekä talousarvion toteutumisesta kuukausittain lukuun ottamatta tammikuuta. Aluevaltuustolle strategian ja talousarvion toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Otto-oikeuden käyttöä varten aluehallitukselle raportoidaan kahden viikon välein tehdyt viranhaltijapäätökset lukuun ottamatta päätöksiä, joista hallitus on päättänyt olla käyttämättä otto-oikeutta.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelyjä, joiden avulla tunnistetaan ja kuvataan hyvinvointialueen toimintaan liittyviä riskejä, arvioidaan riskien merkitystä ja niiden toteutumisen todennäköisyyttä, sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi.

Toimialuejohtajat ovat arvioineet toimialueeseensa kohdistuvat riskit aluehallituksen päättämän ohjeen mukaisesti toisen osavuosikatsauksen yhteydessä. Riskejä on arvioitu em. riskiluokittain (strateginen, operatiivinen, taloudellinen, vahinkoriski) niiden vaikutuksen ja todennäköisyyden perusteella. Saadun riskiluvun mukaan riski on joko vähäinen, kohtalainen tai merkittävä. Lisäksi on arvioitu riskin hallinnan tasoa, onko se riittävä, kohtalainen tai riittämätön. Arviointia on laajennettu niin, että kunkin havaitun riskin osalta todetaan keskeisin strateginen tavoite, johon riski liittyy. Strategian toteutumisen näkökulmasta havaitut riskit liittyvät erityisesti talouden tasapainoon, henkilöstön riittävyteen ja saatavuuteen sekä lakisääteisten palvelujen tuottamiseen.

Toimialuejohtajat päivittivät 2024 helmikuussa OVK2/2023:n yhteydessä tekemäänsä riskiarviota. Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, tulevaisuus- sekä turvallisuuden ja varautumisen lautakunnat käsittelevät selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Toimialueilla arvioidaan myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta säännöllisesti toimialuejohtajan toimesta varsinkin talouden ja toiminnan sekä omavalvonnan seurantana.

Tietoturvan ja tietosuojan tavoitteet, periaatteet, toteuttamisen organisointitavat ja vastuut on koottu aluehallituksen hyväksymään Tietoturva- ja tietosuojapolitiikkaan. Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan EU:n tietosuoja-asetusta (GDPR). Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastiedon hallintaa sääntelevät useat kansalliset erityislait ja asetukset. Tietojen säilytystä, arkistointia, hävittämistä ja muuta käsittelyä ohjataan tiedonohjaussuunnitelman mukaisesti sekä tietoturva- ja tietosuojaohjeistuksella. Kokonaisvastuu tietoturvan ja tietosuojan toteutumisesta on hyvinvointialuejohtajalla. Tietoturva- ja tietosuojapolitiikan toteutuksesta vastaa johtoryhmä, joka varmistaa myös tietosuojatyöhön tarvittavat resurssit. Tietoturvavastuu on kohdistettu edelleen organisaatiossa alaspäin, jossa apuna on keskitetty tietosuoja-asiantuntijaresurssi. Tietosuoja on sotetoiminnassa ollut perinteisesti hyvin sisäänrakennettuna ja yleisesti ottaen kunnossa. EU-asetuksen mukaista rekisterinpitäjän osoitusvelvollisuutta toteutetaan dokumentaatiolla, johon kuuluu tietoturva- ja tietosuojapolitiikan lisäksi

tietosuojaan liittyviä periaatteita, suunnitelmia ja toimintaohjeita. Tietoturvaan ja -suojaan liittyvät riskit ovat kasvaneet viime vuosina, ja tämän osa-alueen resursoinnin riittävyttä joudutaan jatkossa arvioimaan.

Henkilötietojen käsittelyn valvonta perustuu tietosuojan seuranta- ja valvontasuunnitelmaan. Tietoturvaloukkaukset dokumentoidaan asianhallintajärjestelmään ja niistä tehdään määrätyissä tapauksissa ilmoitus tietosuojavaltuutetulle ja rekisteröidylle. Lisäksi on laadittu EU-asetuksen vaatima seloste henkilötietojen käsittelytoimista ja rekisteröidyn informointidokumentti. Hyvinvointialueen lukuun toimivien sopimuskumppaneiden sopimukseen liitetään henkilötietojen käsittelyn ehtoliite ja tietosuojariskien hallintaa varten Tietosuoja koskeva vaikutustentarviointi (DPIA) -ohjeistus ja lomakepohja. Pilvipalvelut ovat tuoneet ohjelmistojen käyttöön, tietojen tallennukseen ja tietosuojaan uusia haasteita.

Hyvinvointialueen tietosuoja- ja tietoturvapoliittikka, tiedonhallinnan vastuut ja tiedonhallintamalli hyväksyttiin aluehallituksessa 30.11.2022. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue on tiedonhallintalaissa tarkoitettu tiedonhallintayksikkö.

Siun soten tietotilinpäätös 2023 on organisaation sisäisen tarkastelun eli omavalvonnan tuloksena syntyvä raportti, jonka tarkoituksena on mm. antaa kokonaiskuva tietojenkäsittelyn nykytilasta, kuvata tietosuojan ja tietoturvan toteutuminen rekisterinpitäjän toiminnassa sekä toimia suunnittelun ja toiminnan ohjauksen sekä johtamisen tukena. Tietotilinpäätöksessä arvioidaan lisäksi tunnistettujen kehittämistarpeiden toteutumista. Vuoden 2023 osalta tietosuoja ja tietoturvaa kehitettiin mm. koostamalla tietosuoja- ja tietoturvasuunnitelma sekä tietosuoja- ja tietoturvakäsikirja. Tietosuojan kehitystyötä on tehty mm. henkilötietojen käsittelystä sopimisen osalta yhdessä hankintapalvelujen, sopimushallinnan ja palvelusetelitiimin kanssa. Tietotilinpäätöksellä raportoidaan vuosittain tietosuojan tilasta hyvinvointialueen johdolle.

Tietosuoja-asiantuntijan ja tietosuojavastaavan työpanosta on hyödynnetty myös monissa hyvinvointialueen hankkeissa ja toiminnan kehittämisessä, kuten esimerkiksi käyttöoikeusasetuksen käyttöönottoprojektissa ja Tilannekeskuksen kehittämisessä. Keskeiset tietosuojan ja tietoturvan osalta tunnistetut kehittämistarpeet hyvinvointialueella liittyvät mm. tietosuoja koskeviin vaikutustentarviointeihin (DPIA), tietosuojavaltvonnan kehittämiseen, tietoturvapoikkeamiin varautumiseen, henkilöstön tietosuoja- ja tietoturvaohjeistuksiin sekä tietosuoja-asiantuntijoiden resursointiin ja koulutuksen järjestämiseen. Henkilöresurssi on kasvaviin tarpeisiin ja tietosuojan kehittämiseen suhteutettuna hyvin rajallinen.

Vuonna 2023 toteutuneita merkittäviä riskejä olivat seuraavat:

- Palvelustrategia- ja verkkopäätös ei ole saanut lainvoimaa, päätöksestä on valitettu hallinto-oikeuteen.
- Tilinpäätös 2023 jäi alijäämäiseksi. Ostopalvelujen vähentämisessä ei onnistuttu ja palveluhintojen nousu oli ennakoitua suurempi. Talousennusteet antoivat kuitenkin oikean kuvan tilanteen kehittymisestä.
- Palveluja ei pystytty tuottamaan lakien edellyttämässä määrääjoissa, koska henkilökuntaa ei ole riittävästi ja henkilöstön saatavuudessa on ongelmia. Tilanne johti osaltaan ostopalvelujen kasvuun ja kustannusten nousuun.
- Asiakas- ja potilastietojärjestelmän toiminnassa on ollut merkittävää hidastumista, ohjelmisto ei teknisesti riitä tämän päivän ohjelmistolta vaadittaviin haasteisiin ja sen kehittämistyö on lopetettu.

- Sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmä ei ole Kanta-yhteensopiva eikä mahdollista rakenteista kirjaamista ohjelmistopäivityksestä huolimatta.
- Uuden HR-järjestelmän käyttöönotto ei vastannut sille asetettuja vaatimuksia ja järjestelmä toimittaja tullaan vaihtamaan Meita Oy:n toimesta. HR-tiedolla johtamisen työkaluja ei saatu suunnitelmallisesti käyttöön.
- Työterveyspalvelujen saatavuus ei toteutunut suunnitellusti. Ongelmat palvelujen saatavuudessa johtivat pitkittyviin työkyvyn selvitysprosesseihin ja pidentyneisiin sairauspoissaoloihin.
- Ulkoisen hoitotarvikelogistiikkapalvelutuottajan rekistereihin tehty tietomurto johti myös Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen asiakkaiden tietojen välittymiseen ulkopuoliselle taholle.

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen ja keskeiset tulokset

Aluehallitus on hyväksynyt 2.11.2023 § 244 sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen, joka määrittelee sisäisen tarkastuksen tarkoituksen, toimivallan ja vastuut sekä aseman organisaatiossa, toiminta-alueen ja tietojensaantioikeuden. Sisäisen tarkastuksen tarkoituksena on varmistaa, että organisaation toiminta on tavoitteiden, päämäärien ja toimintaperiaatteiden sekä säädösten ja määräysten mukaista. Sisäinen tarkastus järjestettiin ostopalveluna kuntayhtymän aikana kilpailutetun sopimuksen optiovuoden käyttöönotolla.

Sisäistä tarkastusta tehtiin aluehallituksen hyväksymän suunnitelman mukaisesti. Tarkastus kohdistui viiteen nimettyyn kohteeseen, jotka olivat talousarvion täytäntöönpano-ohjeen noudattaminen toimialueilla (lääkäreiden ostopalvelujen kilpailuttaminen ja laatu), kehittämishankkeiden strategianmukaisuus, työkykyjohtaminen, toimintalähtöinen henkilöstösuunnittelu sekä digitaalisten etäpalvelujen tietoturvallisuus ja tietosuoja. Tarkastuksista on saatu raportit, jotka on käyty läpi johdon kanssa. Helmikuussa 2024 valmistunut sisäisen tarkastuksen yhteenvetoraportti on annettu aluehallitukselle tiedoksi ja raportin suosituksiin liittyvät kehittämistoimenpiteet viedään niin ikään aluehallitukselle tiedoksi.

Sisäisen tarkastuksen raporteissa suositellaan muun muassa seuraavia asioita:

- pitkäjänteisyyden ja suunnitelmallisuuden lisäämistä ja vastuiden tarkentamista sopimuksissa
- riittävän koulutuksen järjestämistä hankintojen tekemisessä ja sopimusten laadinnassa sekä erityisesti tietosuoja-asioiden ja -vastuiden huomioimista
- valvonta- ja seurantavastuiden tehostamista sekä näiden riittävää resursointia
- järjestelmäherätteen käyttöä poissaolojen seurannassa
- työkykyjohtamisen eri osapuolten roolien ja prosessien selkeämpää määrittelyä
- esihenkilöiden valvontavastuun terävöittämistä, vastuunjaon selkeyttämistä, perehdyttämisen sisältöjen ja raportointityökalujen ja -käytäntöjen kehittämistä
- hankeajakaisten toimintojen jatkuvuuden varmistamista ja kustannusvaikuttavuuden arvioimista hankkeiden päättymisen jälkeen.

Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on toteutettu hyvinvointialueella pitkälti samoilla toimintatavoilla kuin kuntayhtymän aikaan. Kuntayhtymän aikana laadittua sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta päivitettiin vastaamaan hyvinvointialueen aikaa ja ohjeessa havaittuja kehittämistarpeita. Riskikartoituksessa otettiin käyttöön riskienhallinnan toimenpiteiden riittävyyden arviointi. Sisäisen valvonnan toimenpiteet ovat vakiintuneet, mutta vaihtelevat jonkin verran toimialueen luonteen mukaan.

Yleisenä havaintona todetaan, että hyvinvointialueella tarvitaan esihenkilöiden tietoisuuden lisäämistä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Riskienhallinnan kehittäminen ja sen toimivuuden varmistaminen organisaation eri tasoilla vaatii johdon sitoutumista ja henkilöstön kouluttamista. Myös riskienhallinnan työkaluja on kehitettävä helppokäyttöisemmiksi. Kokonaisvaltainen riskienhallinta on syytä rakentaa laatuajrjestelmän kanssa samaan ohjelmaympäristöön.

Aluehallitus toteaa, että hyvinvointialueen sisäinen valvonta ja riskienhallinnan järjestäminen ovat olleet vuonna 2023 riittävällä tasolla. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta tuottavat riittävän varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävyydestä. Aluehallitukselle tehtävä säännöllinen raportointi on antanut realistisen kuvan niin toiminnan kuin talouden kehityksestä. Keskeiset riskit ovat nousseet kertomusvuoden aikana esiin, mutta kaikkiin ei ole pystytty reagoimaan toivotulla tavalla. Sisäistä valvontaa, riskienhallintaan liittyviä resursseja, rakenteita ja toimintaprosesseja tulee arvioida ja kehittää vastaamaan muuttuvaa toimintaympäristöä sekä uutta organisaatorakennetta ja johtamisjärjestelmää.

Hyvinvointialuejohtaja on vuoden 2024 alussa antanut tavoitteeksi kehittää sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa erikseen nimettävän kehittämistyöryhmän avulla. Ryhmän tehtävänä on laatia vuoden 2024 aikana kehittämissuunnitelma sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisvaltaiseksi uudistamiseksi hyvinvointialueella. Kehittämissuunnitelmassa laaditaan ehdotukset muun muassa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessikuvauksesta, toimenpiteistä ja raportointikäytännöistä huomioiden hyvinvointialueen organisaatio ja johtamisjärjestelmä. Lisäksi työryhmän on määrä valmistella ja aikatauluttaa suunnitelma kokonaisvaltaisen riskienhallinnan viemisestä sähköiseen järjestelmään.

Lähitulevaisuuden kannalta riskienhallinnan näkökulmasta on ensiarvoisen tärkeää, että hyvinvointialue saa riittävästi omaa henkilökuntaa, jotta ostopalveluja voidaan vähentää. Tällä on keskeinen vaikutus niin toiminnan lainmukaisuuden turvaamiseksi pitkäjänteisesti kuin talouden hallintaan. Ohjelmistoympäristön hallittu uudistaminen on tärkeää tietoon perustuvan johtamisen vahvistamiseksi ja uusien palvelumuotojen mahdollistamiseksi.

2.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

Hyvinvointialueen ensimmäisen toimintavuoden talousarvion laatimisen yhteydessä valtion useasti päivittyneet rahoituslaskelmat toivat talousarvion laadintaan ylimääräisiä haasteita. Rahoituslain muutoksen epävarmuuden vuoksi hyvinvointialueet joutuivat valmistelemaan vuoden 2023 talousarviot lähtökohtaisesti alijäämäiseksi ja puolestaan taloussuunnitelmat 2024 vastaavasti ylijäämäiseksi. Näin ollen Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ensimmäinen talousarvio muodostui 11,9 milj. euroa alijäämäiseksi. Talousarvio sisälsi lisäksi 26 milj. euron talouden tavoiteohjelman. Talousarviossa oli myös arvioitu talousarvion toteutumiseen liittyviä riskejä, joita on analysoitu tarkemmin kohdassa 2.1.9.

Talousarviovuoden aikana tehtiin rahoituslain muutoksen hyväksymisen myötä valtionrahoitukseen kaikkiaan 42,9 milj. euron lisäys. Nämä useasta muutoksesta koostuvat erät eivät riittäneet kääntämään tilikautta voitolliseksi. Joulukuussa aluevaltuusto hyväksyi muutetun talousarvion, joka oli 23 milj. euroa alijäämäinen. Tilikausi muodostui lopulta 22,7 milj. euroa alijäämäiseksi.

2.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT

1000 eur	2023
Toimintatuotot	125 211
Toimintakulut	-888 046
Toimintakate	-762 835
Valtion rahoitus	756 110
Rahoitustuotot ja -kulut:	-1 928
Korkotuotot	2 197
Muut rahoitustuotot	168
Korkokulut	-3 943
Muut rahoituskulut	-350
Vuosikate	-8 653
Poistot ja arvonalentumiset	-14 350
Tilikauden tulos	-23 003
Tilinpäätössiirrot	0
Poistoeron muutos	335
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-22 668
Kumulatiivinen ylij./alij.	-22 668
Tuloslaskelman tunnusluvut	
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	14 %
Vuosikate/Poistot, %	-60 %
Vuosikate euro/asukas	-53,3
Asukasmäärä	162 312

Taulukko 2. Hyvinvointialueen tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Taulukossa 2 on hyvinvointialueen tuloslaskelma ja tuloslaskelman tunnusluvut. Vertailua vuoteen 2022 ei tilintarkastajan ohjeistuksen mukaan kannata tehdä, koska hyvinvointialueen toiminta vuonna 2022 ei ole vertailukelpoinen ensimmäiseen viralliseen toimintavuoteen. Toimintatuotoiksi muodotui 125,2 milj. euroa ja toimintakuluiksi 888,0 milj. euroa. Tämän seurauksena toimintakate oli 762,8 milj. euroa negatiivinen. Kun huomioidaan rahoituserät, niin vuosikate muodostui 8,7 milj. euroa negatiiviseksi.

Toimintatuottojen ja toimintakulujen suhde oli kertomusvuonna 14,0 %. Vuosikatteen ja poistojen suhdeluku oli negatiivinen (-60,0 %). Hyvinvointialueen toiminnan kannalta on välttämätöntä, että tämä suhdeluku on jatkossa positiivinen.

Vuosikate osoittaa sen määrän, joka tulorahoituksesta jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, hyvinvointialueen tulorahoitus on riittävä. Tähän on tulevana vuosina päästävä, jotta talouden tasapaino vuoden 2026 loppuun mennessä mahdollistuu.

2.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan ja investointien rahavirta oli 50,1 milj. euroa negatiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirta - välituloksen avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos rahavirta on positiivinen. Menoja jouduttiin kattamaan olemassa olevia kassavaroja vähentämällä ja ottamalla lisää lainaa.

30 milj. euron pitkäaikaisen lainan lisäyksestä huolimatta rahavarat vähenivät 33,7 milj. eurolla. Maksuvalmiuteen rahavarojen vähentyminen ei tuonut riskiä, sillä kassan riittävyys tilinpäätöshetkellä oli 29 päivää. Tunnusluku ilmaisee, kuinka monen päivän kassamaksut rahavaroilla voidaan kattaa.

Lainanhoitokate kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan hyvinvointialueen omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Lainanhoitokate oli -0,2. Tulorahoituksen korjauserät -22,7 milj. euroa liittyvät suurelta osin palkkaharmonisoinnin varauksen purkamiseen.

1000 eur	2023
Toiminnan ja investointien rahavirta	
Toiminnan rahavirta	
Vuosikate	-8 653
Tulorahoituksen korjauserät	-22 693
Investointien rahavirta	
Investointimenot	-19 760
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	990
Toiminnan ja investointien rahavirta	-50 116
Rahoituksen rahavirta	
Antolainauksen muutokset	
Antolainasaamisten lisäys	0
Lainakannan muutokset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-20 153
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0
Oman pääoman muutokset	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	6 528
Rahoituksen rahavirta	16 378
Rahavarojen muutos	-33 738
Rahavarat 31.12.	74 857
Rahavarat 1.1.	108 595
	-33 738
Rahoituslaskelman tunnusluvut	
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	-50 116
Investointien tulorahoitus, %	-43,8
Lainanhoitokate	-0,2
Kassan riittävyys, pv	29,0
Asukasmäärä 31.12.	162312

Taulukko 3. Hyvinvointialueen rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

2.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Hyvinvointialueen taseen loppusumma oli kertomusvuoden lopussa 383,9 milj. euroa. Hyvinvointialueen ensimmäisen toimintavuoden takia taulukossa 4 ei ole vertailutietona edellistä vuotta vaan avaavan taseen luvut 1.1.2023.

Hyvinvointialueen omavaraisuusaste on 1,5 %, joka on heikko tilikauden alijäämän takia (-22,7 milj. euroa). Alijäämän osuus on suuri suhteessa peruspääomaan (28,6 milj. euroa). Luku kertoo, kuinka suuri osa kaikista käytössä olevista varoista on omaa pääomaa. Mitä matalampi luku, sitä enemmän toimintaa rahoitetaan velkarahalla.

Suhteellinen velkaantuneisuus oli 42,2 %. Tunnusluku kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Rahoitusarvopaperit 10 milj. euroa muodostuu sijoituksesta nimellispääomaturvattuun strukturoituun joukkovelkakirjalainaan. Laina-aika on noin 12kk, ajoittuen välille 25.10.2023 – 25.10.2024.

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	Avaava tase		VASTATTAVAA	Avaava tase	
	2023 M€	1.1.2023 M€		2023 M€	1.1.2023 M€
A PYSYVÄT VASTAAVAT	203,0	198,6	A OMA PÄÄOMA	5,2	27,9
I Aineettomat hyödykkeet	3,0	3,5	I Peruspääoma	28,6	28,6
1. Aineettomat oikeudet	2,5	3,0	II Muut omat rahastot	0,5	0,5
2. Muut pitkävaikutteiset menot	0,5	0,5	III Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-1,2	-1,2
II Aineelliset hyödykkeet	190,9	186,6	IV Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-22,7	0,0
1. Maa- ja vesialueet	3,6	3,6	B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,4	2,2
2. Rakennukset	138,3	132,0	1. Poistoero	0,4	1,1
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	2,3	2,6	2. Vapaaehtoiset varaukset		1,1
4. Koneet ja kalusto	23,8	28,0	C PAKOLLISET VARAUKSET	6,4	29,1
6. Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	22,9	20,4	1. Eläkevaraukset	0,1	0,1
III Sijoitukset	9,1	8,5	2. Muut pakolliset varaukset	6,3	29,0
1. Osakkeet ja osuudet	9,1	8,5	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0,3	0,3
B VAIHTUVAT VASTAAVAT	180,9	239,3	1. Valtion toimeksiannot	0,3	0,3
I Vaihto-omaisuus	3,8	3,9	E VIERAS PÄÄOMA	371,6	378,4
1. Aineet ja tarvikkeet	3,8	4,0	I Pitkäaikainen	177,5	167,9
II Saamiset	102,2	126,7	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilt	177,5	167,9
Lyhytaikaiset saamiset	102,2	126,7	II Lyhytaikainen	194,1	210,5
1. Myyntisaamiset	13,0	53,1	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilt	14,7	14,5
3. Muut saamiset	7,1	10,5	6. Ostovelat	39,5	39,5
4. Siirtosaamiset	82,1	63,1	7. Muut velat	51,2	22,4
III Rahoitusarvopaperit	10,0	0,0	8. Siirtovelat	88,7	134,1
4. Muut arvopaperit	10,0	0,0	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	383,9	437,9
IV Rahat ja pankkisaamiset	64,9	108,7			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	383,9	437,9			

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	1,46
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	42,2
Kertynyt yli-/alijäämä, M€	-23,9
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-147,2
Lainakanta 31.12., M€	192,1
Lainat euroa/asukas	1183,8
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., M€	290,8
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	1791,7
Lainasaamiset 31.12., M€	0,03
Asukasmäärä 31.12.	162 312

Taulukko 4. Hyvinvointialueen tase ja sen tunnusluvut

2.5 KOKONAISTULOT JA -MENOT

Hyvinvointialueen kokonaistulot vuonna 2023 olivat 914,6 milj. euroa ja kokonaismenot 954,9 milj. euroa. Tuloissa merkittävimpiä tekijöitä olivat valtion rahoitus, toimintatuotot ja pitkäaikaisen talousarviolainan nosto. Vastaavasti menoissa merkittävimmät tekijät olivat toimintakulut, pakollisten varausten muutos (palkkaharmonisoinnin varauksen purku), investointimenot sekä pitkäaikaisten lainojen vähennykset.

Hyvinvointialueen pääasiallinen rahoituslähde on valtion yleiskatteellinen rahoitus. Valtiovarainministeriö teki vuoden 2023 rahoitukseen liittyen seuraavat maksupäätökset:

1. 17.11.2022 päätös hyvinvointialueille joulukuussa 2022 maksettavasta tammikuun 2023 rahoituksesta. Pohjois-Karjalan saama rahoitus oli 58,9 milj. euroa.
2. 29.12.2022 päätös hyvinvointialueille maksettavasta vuoden 2023 rahoituksesta. Pohjois-Karjalan saama rahoitus oli 653,7 milj. euroa.
3. 21.3.2023 päätös hyvinvointialueille maksettavasta kertakorvauksen ennakkomaksusta. Pohjois-Karjalan saama rahoitus oli noin 10,6 milj. euroa.
4. 24.11.2023 päätös hyvinvointialueiden vuoden 2023 rahoituksen joulukuun maksuerän muuttamisesta. Pohjois-Karjalan rahoitus pieneni 0,3 milj. euroa.
5. 21.12.2023 päätöksen hyvinvointialueille maksettavasta vuoden 2023 rahoitusta korjaavasta kertakorvauksesta. Pohjois-Karjalan saama kertakorvaus oli 33,2 milj. euroa.

Vuoden 2023 valtionrahoituksen yhteissummaksi muodostui 756,1 milj. euroa. Valtion rahoituksen osuus kokonaistuloista oli n. 83 %.

KOKONAISTULOT JA -MENOT 2023

1 000 €

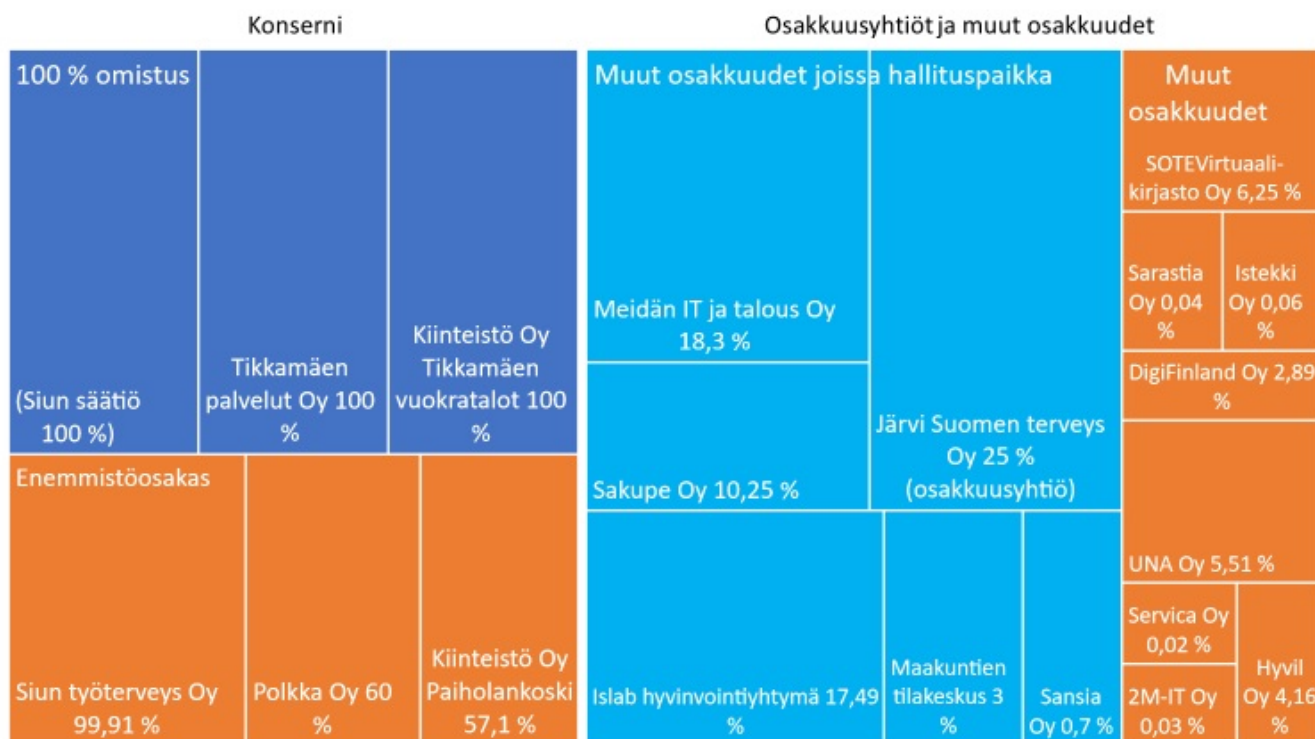
TULOT		MENOT	
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	125 211	Toimintakulut	888 047
Valtion rahoitus	756 110	Korkokulut	3 943
Korkotuotot/kulut	2 197	Muut rahoituskulut	350
Muut rahoitustuotot/kulut	168	Satunnaiset kulut	
Satunnaiset tuotot		Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät	-55	Pakollisten varausten muutos	
		- Pakollisten varausten lis./ väh.	22 637
-Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	990	-Pysyvien vast hyödykkeiden luovutustappiot	
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin		Investointimenot	19 760
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot			
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	6	Antolainasaamisten lisäykset	
Antolainasaamisten lisäys		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000	Antolainasaamisten lisäys	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	20 153
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
Oman pääoman lisäykset			
Oman pääoman vähennykset			
Kokonaistulot yhteensä	914 627	Kokonaismenot yhteensä	954 890
Täsmäytys:			
Kokonaistulot - Kokonaismenot =	914 627	954 890 =	-40 263
Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset =	-33 738	-6 526 =	-40 263

Taulukko 5. Hyvinvointialueen kokonaistulot- ja menot 2023

2.6 HYVINVOINTIALUEKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS**2.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä**

Hyvinvointialuekonserni muodostuu hyvinvointialueesta ja sen määräysvallassa olevista tytäryhteisöistä. Tytäryhteisöjä ovat yhteisöt, joissa hyvinvointialue käyttää kirjanpitolain 1. luvun 5 §:n mukaista määräysvaltaa. Kirjanpitolain mukaisia osakkuusyhteisöjä (omistus 20–50 %) hyvinvointialueella on ainoastaan Järvi-Suomen Terveys Oy. Osakeyhtiöiden lisäksi konsernikaavioon on sisällytetty Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen tukisäätiö Siun säätiö -sr. Säätiö on emoon nähden itsenäinen, mutta se on sitoutunut noudattamaan konserniohjetta. Aluehallitus nimeää säätiön hallituksen.

Kuvio 2. Hyvinvointialueen omistukset

2.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konserniohjauksesta säädetään hallintosäännössä ja aluevaltuuston hyväksymässä konserniohjeessa (§ 96/14.12.2022). Konsernijohtoon kuuluvat hallitus ja hyvinvointialueenjohtaja sekä strategiajohtaja.

Hyvinvointialueen johtaja toimii konsernijohtajana ja on nimennyt tuekseen konserniohjausryhmän, jonka tehtävänä on valmistella ja avustaa hyvinvointialueen johtajaa konserniohjausta koskeissa asioissa ja konserniohjauksen kehittämisessä. Strategiajohtaja vastaa konserniohjeen mukaisesta konserniohjauksesta hyvinvointialueen johtajan ohjauksessa. Aluevaltuuston hyväksymä konserniohje on perinteistä konserniohjetta laajempi asiakirja, ja siinä on huomioitu myös omistajaohjauksen elementtejä.

Konsernin toiminnan ohjaus pitää sisällään jatkuvan yhteydenpidon tytäryhtiöiden kanssa, minkä ohella keskeinen työfoorumi on konserniohjausryhmän ja tytäryhtiöiden toimitusjohtajien yhteinen konsernitapaaminen, joka konserniohjeen mukaan tulee pitää kolmannesvuosittain. Tapaamisissa on käyty vuoropuhelun muodossa läpi ajankohtaisia asioita ja pyydettyjä etukäteistietoja yhtiöiden toiminnasta ja taloudesta, sekä valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta. Konserniohje on hyväksytty tytäryhtiöiden hallituksissa.

2.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuoden 2023 aikana ei konsernirakenteessa tapahtunut hyvinvointialueen kannalta oleellisia muutoksia. Sen sijaan kahden merkittävän konserniyhtiön toiminta muuttui merkittävästi. Aikaisempien vuosien tapaan konsernin toimintaa haastoivat osaavan henkilöstön saatavuus ja taloudellisten resurssien niukkuus.

Polkka-yhtiön toiminta lähes kaksinkertaistui, kun uudet hyvinvointialueet aloittivat toimintansa vuoden 2023 alussa. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella oli tehty päätös yhtiön toimialaan kuuluvien tukipalvelujen hankkimisesta jatkossa vain yhtiöltä. Kiteen, Tohmajärven, Ilomantsin, Heinäveden, Liperin, Kontiolahden, Polvijärven, Outokummun ja Rääkkylän tuottamat palvelut ja henkilöstö siirrettiin 1.1.2023 alkaen liikkeenluovutuksella Polkka-yhtiöön. Samalla siirrettiin myös Siun sote -kuntayhtymän laitoshuollon palvelutuotanto Lieksassa. Osa kuntien tuottamista sote-tukipalveluista oli siirretty Polkkaan jo syksyllä 2022: logistiikkapalvelut Joensuun kaupungilta 1.10. ja ateria- ja puhtauspalvelut Juuassa ja Nurmeksessa 1.11. alkaen. Kiteen kaupunki, Ilomantsin, Tohmajärven ja Heinäveden kunnat siirsivät kuntien koko ateria- ja puhtauspalvelutuotannon yhtiön hoidettavaksi 1.1.2023 alkaen. Toiminnan laajenemista tukemaan muutettiin organisaatorakennetta olennaisesti. Päällikkö- ja esimiestehtävissä tehtiin useita muutoksia. Toiminnan vakiinnuttaminen ja Polkan yhteisten toimintatapojen käyttöönotto oli toimintavuoden keskeisenä painopisteenä ja siinä onnistuttiin suunniteltua paremmin.

Yhtiössä toteutettiin muutosneuvottelut kevään aikana. Taustalla olivat suurimman omistajan, hyvinvointialueen talouden tilanteen heikentyminen ja yhtiölle asetetut mittavat kustannussäästövaatimukset. Tavoitteeseen yltäminen olisi edellyttänyt hyvinvointialueen palvelutarpeen vähentämistä, mutta kehitys sen osalta oli päinvastainen. Muutoksen vauhdittamiseksi käynnistettiin yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa palvelutarpeen standardointi puhtauspalveluissa. Yhtiön palvelutuotannossa tällä tavoitellaan työn vähentämistä kaikilla osa-alueilla edellyttäen, että kehitysstrategia on hyvinvointialueella sama. Yhtiön liikevaihto vuonna 2023 oli 62,9 milj. euroa (35,8 milj. euroa 2022). Liikevaihdon kasvu syntyi yhtiöön kunnista siirrettyjen sote-sektorin tukipalvelujen ja uusille kunta-asiakkaille tuotettavien palvelujen myynnistä. Liikevaihdosta 99,3 % muodostui omistajille, niiden tytär- tai osakkuusyhtiöille myydyistä palveluista ja henkilöstöruokailusta. Yhtiön tilinpäätös vuodelta 2023 osoittaa 1,3 milj. euron suuruista tappiota. Tappiollisen tuloksen pääsyyksi on palvelujen myynti hyvinvointialueelle alle tuotantokustannusten. Hinnoittelua varten saatu tieto kunnilta siirtyneen palvelutuotannon kustannuksista oli epävarmaa. Talouden kehitystä heikensi syksyllä 2022 voimistunut inflaatiokehitys. Lisäksi valtava toiminnallinen muutos aiheutti ylimääräisiä kustannuksia, joita hyvinvointialue ei kompensoinut tytäryhtiölleen.

Tilivuodelle 2023 kohdistui poikkeuksellinen kertaluontoinen eurovaikutteinen valtakunnallinen TES-muutos. Lomapalkkavelan laskennassa aiemmin käytetty lomataulukko poistettiin TES-neuvotteluissa. Laskentatapaa jouduttiin muuttamaan ja tämän seurauksena syntyi kertaluontoinen tulosta heikentävä muutoserä suuruudeltaan noin 0,6 milj. euroa. Vuoden 2024 palvelusopimus hyvinvointialueen kanssa ei hinnoittelultaan vastaa tuotantokustannuksia. Yhtiöllä ei ole mahdollisuutta toimintaansa supistamalla tai tehostamalla saavuttaa sopimuksella määriteltyä eurotasoa, koska toiminnan volyymin määrittelee tilaaja. Yhtiö on pyytänyt hyvinvointialueelta konserniohjeen mukaista ennakkokäsitystä tuloksen käsittelyä, ja yhtiön tulevaisuutta koskeviin ratkaisuihin ja tehnyt ehdotuksensa tilanteen korjaamiseksi.

Siun työterveys Oy:n toiminta vuoden 2023 alussa käynnistyi aiempaa laajemmalla omistuspohjalla, kun yhtiössä järjestettiin osakeanti 30.11.-28.12.2022. Suunnattu osakeanti kohdennettiin kaikkiin tuolloisen Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän jäsenkuntiin sidosyksikköaseman säilyttämiseksi. Aiemmin yhtiön ainoana omistajana toimineen Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymän (1.1.2023 alkaen Pohjois-Karjalan hyvinvointialue) lisäksi yhtiön omistajana toimii nykyisin yhdeksän Pohjois-Karjalan alueen kaupunkia ja kuntaa.

Vaihtuvuus yhtiön asiakaskunnassa on tilikauden aikana ollut edelleen suurta. Tilikauden aikana yhtiö osallistui kolmeen työterveyshuoltopalvelujen kilpailutukseen, joista kahteen se teki kilpailun voittaneen tarjouksen. Kokonaisasiakasmäärä kuitenkin väheni vuoden aikana, ja kunta-asiakkaista Nurmeksien kaupungin, Ilomantsin kunnan, Kiteen kaupungin sekä Joensuun kaupungin asiakassuhteet päättyivät. Asiakkuuksia päättyi myös yrittäjien ja maatalousyrittäjien asiakasryhmissä, ja kaikkiaan yhtiön asiakassopimusten määrä laski 8,7 % edellisvuodesta. Toiminnan ja talouden tasapainottamiseksi yhtiössä toteutettiin syksyllä 2023 muutosneuvottelut, joiden seurauksena yhden työntekijän työsuhde päättyi ja kuuden työntekijän työsuhteen ehtoihin tehtiin muutoksia. Tilikauden lopussa henkilöstöresurssit lääkäripalveluja lukuun ottamatta olivat kysyntään nähden tasapainossa. Asiakkaiden vähenemisestä huolimatta palvelujen kysyntä jatkoi kasvuaan vuonna 2023. Kilpailu pätevistä henkilökunnasta haastoi yhtiön koko toiminta-alueen terveydenhuollon palveluntuottajia ja työterveyshuoltoon pätevyityneiden ammattilaisten vaje etenkin lääkäripalveluissa vaikeutti edelleen kysyntään vastaamista, joskin lääkäreiden saatavuus parani hieman aikaisemmista vuosista. Yhtiön johdossa tapahtui tilikauden aikana muutoksia. Yhtiön uusi toimitusjohtaja Anne Kanerva aloitti tehtävässään toukokuussa, minkä lisäksi yhtiön johtoryhmä vaihtui tilikauden aikana lähes kokonaan.

Asiakasmäärän vähenemisestä huolimatta yhtiön liikevaihto kasvoi 6,4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tilikauden tulos osoittaa 234 472 euron voittoa, joka on toiseksi paras tulos yhtiön historiassa. Toiminnan kehittämiseen panostettiin voimakkaasti. Tilikauden aikana yhtiön strategia uudistettiin, strategian työstämiseen osallistui johdon ja hallituksen lisäksi yhtiön henkilöstöä ja asiakkaita.

Tikkamäen palvelut Oy: Vuonna 2023 yhtiön toiminnan kehitys on ollut tavoitteiden mukaista ja etenkin lounaskahvilan liiketoiminnan kehitys on ollut erinomainen myynnin kasvun ja kannattavuuden osalta. Rahoituskulut kasvoivat merkittävästi korkojen nousun myötä. Korkokustannuksien kasvun hillitsemiseksi on tehty toimenpiteitä, jotka paransivat vuoden 2023 ja tulevien vuosien tilannetta. Tikkamäen Palvelut Oy:n kokonaisliikevaihto ml. liiketoiminnan muut tuotot toimintavuoden aikana oli 3.062.562 euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna kokonaisliikevaihto kasvoi 15,6 %.

Kiinteistö Oy Tikkamäen vuokratilojen tulos vuonna 2023 ennen tilinpäätössiirtoja ja poistoja oli n. 403.000 euroa. Kertyneillä varoilla rahoitetaan kiinteistöissä tehtäviä korjauksia. Vuoden 2023 aikana yhtiön omistamien asuntojen vuokrausaste oli erittäin hyvä 98 %.

Kiinteistö Oy Paiholankosken tilikauden ylijäämä oli 13 781 euroa. Vuonna 2023 vuokraustoiminta jatkui entiseen tapaan, vuokrausasteen ollessa n. 84 %. Yhtiö pyrkii tekemään korjaustoimia ilman omistajien lisärahoitusta huomioiden sen, ettei korjausvelkaa päästetä kasvamaan liian suureksi.

Siun säätiön rahankeräystuotto oli 293 309,61 euroa, josta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen yksiköille kohdistettuja lahjoitusvaroja 286 183,61 euroa. Hyvinvointialueen yksiköille maksetut avustukset olivat 48 266,22 euroa. Rahastosijoitusten arvo oli 640 801,50 euroa ja niiden arvonmuutos vuoden 2023 aikana 55 222,39 euroa. Tilikauden kokonaistulos oli 5 448,76 euroa voitollinen. Uudet säännöt hyväksyttiin patentti- ja rekisterihallituksessa 31.1.2024. Säätiön uusi nimi on Pohjois-Karjalan hyvinvointisäätiö Siun säätiö sr. Säätiön tarkoitus ja toimintamuodot eivät muuttuneet sääntömuutoksen myötä. Säätiön rahankeräystoiminta jatkuu ennallaan rahankeräyslupan sallimissa rajoissa. Avustusten jakamista jatketaan säädöskirjan ja sääntöjen edellyttämällä tavalla.

2.6.4 Arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Konserniyhteisöt edustavat merkittävää osaa hyvinvointialueen tarvitsemista tukipalveluista, ja ne ovat kiinteä osa päivittäistä toimintaa. Konserniohjeessa määritetyt omistajaohjauksen periaatteet mahdollistavat joustavan omistajapolitiikan. Konsernin rakennetta ja tytäryhtiöiden roolia arvioidaan tapaus kerrallaan konsernin kokonaisedun näkökulmasta, mikä ohjaa myös konsernin yhteisten toimintojen ja rajapintojen kehittämistä. Konserniyhtiöt ovat toimineet tavoitellen erinomaista kustannustehokkuutta ilman voitontavoittelua antaen tehokkuushyödyn palvelujen hinnoittelun kautta hyvinvointialueelle. Koko konsernin toiminta tapahtuu kokonaisuuden edun näkökulmasta. Hyvinvointialue toimii koko konsernin emo-organisaationa vastuullisesti ja huolehtii tytäryritysten riittävästä resursseista ja samalla vaatii yrityksiltä kustannustehokasta toimintaa, jossa palvelun laatu on hyvällä tasolla. Vuoden 2024 aikana emo-organisaatio joutuu vahvistamaan Polkka Oy:n taloudellista tilannetta, koska yhtiöstä riippumattomista tekijöistä johtuen ruuan raaka-ainekustannusten ja palkkakulujen kehitys ei mahdollista kannattavaa toimintaa nykyisillä sopimushinnoilla.

2.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniohje määrittää periaatteet konsernihallinnolle ja valvonnalle. Tytäryhteisöt ovat käsitelleet konserniohjeen hallituksissaan. Tytäryhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan ja taloudestaan pyydetyllä frekvenssillä. Raportoinnissa on kysytty mm. aluevaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta, tilikauden tuloksen ennusteesta, riskienhallinnasta ja muista ajankohtaisista asioista. Määrämuotoisen yhteydenpidon lisäksi virkajohto on vuoden mittaan neuvotteluissa yhtiöiden johdon kanssa. Palvelujohto ja nimetyt viranhaltijat seuraavat ja valvovat palvelusopimuksessa määriteltyjen palvelujen ja niiden kriteerien toteutumista.

Merkittävässä asioissa tytäryhtiöt ovat velvollisia kysymään ennakkokäsitystä konsernijohtajalta. Tytäryhtiöiden, sekä yhteisöjen, joissa hyvinvointialueella on hallitus- tai johtokuntaedustus, toimintakertomukset ja tilinpäätökset viedään aluehallitukselle evästettäväksi yhtiökokousta tai yhtymäkokousta varten. Hallitus evästää mm. hallitus- tai johtokunnan jäsenten valintaa. Osassa yhtiöiden hallituksia on mukana viranhaltijoita hyvinvointialueen konserniohjausryhmästä, mikä mahdollistaa omistajaohjauksellinen valvontanäkökulman saamisen konsernijohtoon tietoon. Konsernijohtaja on tarvittaessa yhteydessä yhteisöjen johtoon. Hallitusten jäsenet ovat kuitenkin tehtävässään osakeyhtiölain alaisia ja velvollisia toimimaan yhtiön edun mukaisesti. Tytäryhtiöissä on aluevaltuuston valitseman tilintarkastusyhteisön nimeämä tilintarkastaja. Tytäryhteisön

hallituksen tulee päättää osakeyhtiölain 6 luvun 5.2 §:n mukaisesti, että se sallii konsernijohtajalle tai hänen määräämälleen henkilölle läsnäolo- ja puheoikeuden kokouksissaan. Samalla hallituksen tulee päättää, että se toimittaa hallituksen kokouksen kokouskutsun ja esityslistan ennen kokousta ja luovuttaa kokouksen jälkeen kopion hallituksen kokouksen pöytäkirjasta konsernijohtajalle ja strategiajohtajalle.

Hyvinvointialueen luottamushenkilöllä on oikeus saada konsernijohtolta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia, jollei salassa pitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö on esitettävä kirjallisesti. Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamia tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

2.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Hyvinvointialuekonserni aloitti toiminnan 1.1.2023 ja siksi konsernilaskelmissa ei ole käytettävissä vertailuvuotta.

Konsernin toimintakulut olivat 919,6 milj. euroa ja vuosikate -7,3 milj. euroa. Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, konsernin tulorahoitus on riittävä. Konsernin tilikauden alijäämä oli 23,1 milj. euroa.

Kun vuosikate/poistot-tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Toteutunut tunnusluku on -44,9 %. Vuosikatteen ja poistojen suhde on myös yksi hyvinvointialuelain 123 §:n mukaisista hyvinvointialueen taloudellisen aseman arvioinnissa käytettävistä tunnusluvuista. Tämän tunnusluvun mukaan hyvinvointialueella voidaan käynnistää arviointimenettely, jos hyvinvointialueen konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 % kaksi tilikautta peräkkäin. Konsernituloslaskelma on esitetty taulukossa 6.

Konsernituloslaskelma, 1000 eur	2023
Toimintatuotot	158 717
Toimintakulut	-919 642
Osuus osakkuusyhteisöjen voitoista (tappioista)	-2
Toimintakate	-760 927
Valtionrahoitus	756 110
Rahoitustuotot ja -kulut:	-2 501
Korkotuotot	2 214
Muut rahoitustuotot	170
Korkokulut	-4 529
Muut rahoituskulut	-356
Vuosikate	-7 318
Poistot ja arvonalentumiset	-16 302
Tilikauden tulos	-23 620
Tilinpäätössiirrot	116
Tilikauden verot	-11
Laskennalliset verot	-74
Vähemmistöosuudet	504
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-23 085
Tuloslaskelman tunnusluvut	
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	17,3 %
Vuosikate/Poistot, %	-44,9 %
Vuosikate euro/asukas	-45
Asukasmäärä	162 312

Taulukko 6. Konsernituloslaskelma

Konsernin toiminnan ja investointien rahavirta oli -49,9 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirran positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Pitkäaikaisen lainan lisäyksestä (30 milj. euroa) huolimatta rahavarat vähenivät 34,5 milj. euroa. Konsernin tytäryhtiöt eivät nostaneet pitkäaikaista lainaa vuonna 2023.

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Toteuma vuodelta 2023 oli -37 %. Tulorahoitus ei siis riittänyt yhtään investointien rahoittamiseen.

Lainanhoitokate-tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan hyvinvointialueen omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Konsernin laskennallinen lainanhoitokate oli -0,11. Konsernitilinpäätöksen laskennallista lainanhoitokatetta käytetään yhtenä tunnuslukuna hyvinvointialuelain 123 §:n mukaisessa hyvinvointialueen taloudellisen aseman arvioinnissa. Valtiovarainministeriö voi käynnistää hyvinvointialueen arviointimenettelyn, jos konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 kaksi tilikautta peräkkäin.

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Kassan riittävyys oli 29 päivää. Konsernin rahoituslaskelma on taulukossa 7.

Konsernin rahoituslaskelma, 1000 €	2023
Toiminnan rahavirta	-30 220
Vuosikate	-7 315
Tilikauden verot	-11
Tulorahoituksen korjaukset	-22 894
Investointien rahavirta	-19 724
Investointimenot	-19 830
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	106
Toiminnan ja investointien rahavirta	-49 944
Rahoituksen rahavirta	
Lainakannan muutokset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-20 683
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 315
Oman pääoman muutokset	-2 317
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-48
Vaihto-omaisuuden muutos	167
Saamisten muutos	22 989
Korottomien velkojen muutos	-13 326
Rahoituksen rahavirta	15 467
Rahavarojen muutos	-34 477
Rahavarojen muutos	
Rahavarat 31.12	77 037
Rahavarat 1.1	111 514
Rahoituslaskelman tunnusluvut	
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 1 vuotta, t€	-49 944
Investointien tulorahoitus, %	-37 %
Lainanhoitokate	-0,11
Kassan riittävyys, pv	29

Taulukko 7. Konsernin rahoituslaskelma

Konsernitaseen loppusumma oli 409,9 milj. euroa. Vierasta pääomaa oli 392,6 milj. euroa, josta lainakannan osuus oli 213,6 milj. euroa. Kertynyttä alijäämää on 18,8 milj. euroa.

Konsernin omavaraisuusaste oli 3 %. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee hyvinvointialuekonsernissa merkittävää velkarasitetta.

Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 43 %. Suhteellinen velkaantuneisuus (%) kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Konsernitase ja sen tunnusluvut ovat taulukossa 8.

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
	2023	1.1.2023		2023	1.1.2023
	M€			M€	
A PYSYVÄT VASTAAVAT	225,0	220,4	A OMA PÄÄOMA	11,2	32,4
I Aineettomat hyödykkeet	3,2	3,5	I Peruspääoma	28,6	28,6
1. Aineettomat oikeudet	2,7	2,9	IV Muut omat rahastot	1,4	1,2
2. Muut pitkävaikutteiset menot	0,5	0,6	V Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	4,3	2,6
II Aineelliset hyödykkeet	215,8	212,1	VI Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-23,1	
1. Maa- ja vesialueet	4,1	4,1	VÄHEMMISTÖOSUUS	-0,5	0,9
2. Rakennukset	160,6	155,5	C PAKOLLISET VARAUKSET	6,4	29,1
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	2,3	2,6	2. Muut pakolliset varaukset	6,4	29,1
4. Koneet ja kalusto	25,6	29,2	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0,2	0,3
5. Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	23,2	20,7	1. Valtion toimeksiannot	0,2	0,3
III Sijoitukset	6,0	4,8	E VIERAS PÄÄOMA	392,6	398,0
1. Osakkuusyhteisöosuudet	0,2	0,1	I Pitkäaikainen	197,6	189,7
2. Osakkeet ja osuudet	5,8	4,7	1. Joukkovelkakirjalainat		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	184,8	240,3	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	197,6	189,7
I Vaihto-omaisuus	3,8	4,0	II Lyhytaikainen	195,0	208,3
1. Aineet ja tarvikkeet	3,8	4,0	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	16,0	15,8
II Saamiset	104,3	127,6	6. Ostovelat	39,2	37,9
Lyhytaikaiset saamiset	104,3	127,6	7. Muut velat	43,8	16,0
1. Myyntisaamiset	14,2	53,2	8. Siirtovelat	95,3	137,8
2. Lainasaamiset	0,3	0,0	9. Laskennalliset verovelat	0,7	0,8
3. Muut saamiset	7,2	11,0	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	409,9	460,7
4. Siirtosaamiset	82,6	63,4	TASEEN TUNNUSLUVUT		
III Rahoitusarvopaperit	10,0	0,0	Omavaraisuusaste, %	3 %	
4. Muut arvopaperit	10,0	0,0	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	43 %	
IV Rahat ja pankkisaamiset	66,7	108,7	Kertynyt ylijäämä (alijäämä), M€	-18,8	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	409,8	460,7	Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	-116	
			Lainakanta 31.12., M€	213,4	
			Lainakanta 31.12., €/asukas	1 315	
			Lainat ja vuokravastuut, 31.12. M€	303	
			Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	1 869	
			Lainasaamiset 31.12., M€	0	
			Konsernin henkilöstömäärä	8 083	
			Asukasmäärä	162 312	

Taulukko 8. Konsernitase ja sen tunnusluvut

2.7 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

2.7.1 Asiaa koskeva sääntely

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. (Laki hyvinvointialueesta 119 §).

2.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle tilikauden 2023 tuloksen -23 003 351,53 euroa käsittelyä siten, että

- vähennetään poistoeroa 335 184,85 euroa
- tilikauden alijäämä -22 668 166,68 euroa siirretään taseen yli-/alijäämätilille

2.7.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Ensimmäisen toimintavuoden talousarvio sisälsi 26 milj. euron talouden tavoiteohjelman. Se toteutui suunnitellusti, toteuman ollessa 26,6 milj. euroa (102 %), (taulukko 9). Huolimatta talouden tavoiteohjelman toteutumisesta ensimmäinen toimintavuosi toteutui alijäämäisenä. Merkittävänä tekijänä ennakoitua huonompaan talouden toteutumiseen olivat alkuperäisen talousarvion toteutumiseen liittyvien riskien realisoituminen.

Vaikka Pohjois-Karjalan ensimmäisen toimintavuoden alijäämä on valtakunnan pienimpiä, tämä aiheuttaa taloushaasteita myös tuleville vuosille. Hyvinvointialuelain (§ 113) mukaan talouden on oltava tasapainossa vuoden 2026 lopussa. Tämä on mahdollista vuodelle 2025 kohdistuvan jälkikäteistarkistuksen sekä strategisen uudistusohjelman avulla. Jälkikäteistarkistus perustuu rahoituslakiin (§ 10) ja vuosina 2024–26 toteutettava strateginen uudistusohjelma toimii aluevaltuuston hyväksymien strategioiden jalkauttamisen tukena ja operatiivisen johtamisen työkaluna. Strategisen uudistusohjelman seurannassa olennaista on arvioida toiminnallisia ja taloudellisia riskejä ja tehdä niiden eliminoimiseksi tarvittavia toimenpiteitä, jotta talouden tasapainottamisessa onnistutaan.

Aluehallituksen hyväksymän talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaan talouden toteutumista on arvioitava kokonaisuutena ja aluehallitukselle laaditaan tulosenuste sekä katsaus strategisten mittareiden ja talouden tavoiteohjelman toteumasta kuukausiraportoinnin yhteydessä. Mikäli talousarvio uhkaa ylittyä, on ryhdyttävä toimenpiteisiin talousarviossa pysymiseksi. Aluehallitus päätti nimetä erillisen taloustyöryhmän maaliskuun 2023 kokouksessaan, jonka tehtävänä oli yhteistyössä linjata, ohjata ja seurata hyvinvointialueen talouden johtamista ja tukea talousasioihin liittyvää valmistelua.

Aluehallituksen nimeämä taloustyöryhmä kokoontui seitsemän kertaa. Työryhmä keskittyi yhteisen tilannekuvan ja taloustilanteen tasapainottamisen korjausliikkeiden pohtimiseen, johon kuuluivat tärkeänä osana henkilöstön osallistaminen sekä laadukas ja oikea-aikainen viestintä. Työryhmä laati pidemmän aikavälin tilannekuvan vuoteen 2026 saakka, jonka perusteella aluehallitus päätti 30.6.2023 kokouksessaan talousarvion 2024 valmisteluperiaatteet. Näitä periaatteita ja talousarviokehystä vuodelle 2024 päivitettiin 13.10.2023 aluehallituksen kokouksessa siten, että lakisääteisyysasteittäinen parantaminen mahdollistuu. Lisäksi työryhmä valmisteli uudenlaista panos/hyöty-tulokulmaa vuoden 2024 talousarvion valmistelua varten, jota on hyödynnetty strategisen uudistusohjelman valmistelussa ja toteutuksessa.

Tp 2023, milj. euroa							
Toimialue	Ei toteutunut	Toteutui	Yhteensä	Alkup. tavoite	Toteutui	Toteuma %	Ero M€
10 Perhe- ja sosiaalipalvelut		3,7	3,7	3,8	3,7	96 %	-0,1
20 Ikäihmisten palvelut	-1,0	6,6	5,6	5,3	5,6	106 %	0,3
30 Terveys- ja sairaanhoitopalvelut		9,3	9,3	9,2	9,3	100 %	0,0
70 Pelastuslaitos		0,4	0,4	0,5	0,4	74 %	-0,1
80 Ympäristöterveydenhuolto		0,0	0,0	0,0	0,0		0,0
90 Yhteiset palvelut yhteensä	0,0	7,6	7,6	7,1	7,6	108 %	0,5
92 Hallintopalvelut		0,9	0,9	2,0	0,9	42 %	-1,2
94 Henkilöstöpalvelut		1,6	1,6	1,5	1,6	108 %	0,1
95 Strategia- ja konsernipalvelut		0,3	0,3	0,3	0,3	100 %	0,0
96 Talouspalvelut		4,4	4,4	2,8	4,4	155 %	1,6
99 Hyvinvointialueen hallinto		0,5	0,5	0,5	0,5	111 %	0,1
Yhteensä	-1,0	27,6	26,6	26,0	26,6	102 %	0,6

Taulukko 9. Talouden tavoiteohjelman toteuma

3 Talousarvion toteutuminen

3.1 SEURANTAA KOSKEVA SÄÄNTELY

Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Investointiosasta on ilmevä hyvinvointialueen investointien lisäksi hyvinvointialuekonsernin toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävimmät investoinnit ja sen on perustuttava 16 §:ssä tarkoitettuun investointisuunnitelmaan. Hyvinvointialueen toiminnassa ja taloushoidossa on noudatettava talousarviota (Laki hyvinvointialueesta 115 §). Toteutumisvertailussa on noudatettu vastaavaa rakennetta kuin talousarviossa.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida ovatko aluevaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet hyvinvointialueella ja hyvinvointialuekonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla (Laki hyvinvointialueesta 125 §).

3.2 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

3.2.1 Yhteiset palvelut

Yhteisillä palveluilla tarkoitetaan muita, kuin varsinaisia asiakkaille tai potilaille tarjottavia palveluja. Ne ovat palveluja, jotka luovat läpäisyperiaatteella edellytyksiä varsinaisten sote-palvelujen järjestämiselle ja tuottamiselle. Yhteisillä palveluilla rakennetaan ja ylläpidetään ympäristöjä, jotka mahdollistavat toimialueiden keskittymisen palvelujen antamiseen asiakkaille tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Yhteisiin palveluihin kuuluivat vielä vuonna 2023 organisaatioyksikköinä hallintopalvelut (sis. mm. ei-kliiniset tukipalvelut, hankinnat ja logistiikan), henkilöstöpalvelut (HR), strategia- ja konsernipalvelut (sis. kehittäminen), talouspalvelut (sis. tilasuunnittelun, tekniset palvelut ja digipalvelut) sekä viestintä. Yhteisiin palveluihin kuuluivat myös tytäryhteisöiltä tai kolmansilta osapuolilta ostettavat palvelut. Yhteiset palvelut asettivat omat tavoitteensa siten, että palveluja tuottavien toimialueiden tavoiteasetannan saavuttaminen mahdollistuu.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

1000 EUR	TA2023	MTA2023	TP2023	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatuotot	22 155	29 244	30 235	990	3,4 %
Toimintakulut	149 953	156 503	138 879	-17 625	-11,3 %
Toimintakate	-127 798	-127 259	-108 644	18 615	-14,6 %
Valtion rahoitus	125 671	142 138	125 043	-17 095	-12,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 670	-2 600	-1 614	986	-37,9 %
Vuosikate	-4 798	12 279	14 785	2 506	20,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	7 924	8 026	8 180	154	1,9 %
Tilikauden tulos	-12 721	4 253	6 605	2 352	55,3 %
Poistoeron muutos	26	26	26	0	1,7 %
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-12 695	4 278	6 631	2 353	55,0 %

Taulukko 10. Yhteisten palvelujen tuloslaskelma

Yhteisten palvelujen tuloslaskelmassa (taulukko 10) tilikauden toteumaa verrataan sekä alkuperäiseen että muutettuun talousarvioon.

Yhteisten palvelujen tuloslaskelmassa tilikauden ylijäämä on noin 6,6 milj. euroa, mikä ylitti muutetun talousarvion 2,4 milj. euroa (55 %). Toimintakulujen toteuma alittui muutettuun talousarvioon nähden 11,3 % ja alkuperäiseen talousarvioon verrattuna toimintakuluja toteutui 7,4 % vähemmän. Toimintatuottoja toimialueella saatiin 3,4 % enemmän kuin muutetussa talousarviossa oli suunniteltu ja 36,4 % enemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa.

Merkittävänä tekijänä oli palkkaharmonisaation vaikutukset; siihen liittyvät määrärahat varattiin talousarviossa keskitetysti hyvinvointialueen johdon kustannuspaikalle, sillä palkkaharmonisointilaskelmat olivat silloin kesken. Tilinpäätöksessä varattu määräraha jaettiin toteutuneiden palkkakulujen suhteessa toimialueille, mutta vastaavaa talousarviomuutosta ei ole tehty. Yhteisten palvelujen talousarviossa näkyy siten koko hyvinvointialueelle varattu palkkaharmonisointiraha 13,4 milj. euroa, josta yhteisten palvelujen toteutunut osuus oli 0,2 milj. euroa. Muu talousarvion alitus tuli pääasiassa henkilöstökuluista, joita lomapalkkajaksotus pienensi 1,6 milj. euroa arvioidusta. KEVA:n toteutunut maksu jäi 1,1 milj. euroa budjetoitua pienemmäksi. Muita syitä alitukseen olivat muuan muassa, että opiskelijaohjaukskorvauksiin varattu raha jäi osittain käyttämättä ja varahenkilöstön käyttö oli arvioitua vähäisempää. Myös erillinen valtionavustus toiminnan kehittämiseen ja vakiinnuttamiseen kohdistui arvioitua enemmän yhteisiin palveluihin, mikä paransi kokonaistilannetta.

Toiminnallisten tavoitteiden ja strategisten painopisteiden toteutuminen

Merkittävin yhteisiä palveluja koskenut muutos vuoden 2023 aikana oli organisaatiomuutokseen osallistuminen ja sen toteuttaminen. Aluehallitus hyväksyi syyskuun 2023 kokouksessaan, että hyvinvointialuejohtajan vastuulla oleva hallinto järjestetään vuoden 2024 alusta alkaen kahden toimialueen (hallintopalvelut ja konsernipalvelut) rakenteella. Tähän hallinnon järjestämisen kokonaisuuteen kuului myös hyvinvointialueen hallinnon kustannuspaikalle sijoittuva, toiminnan strategiseen ohjaukseen, lakiasioihin ja sisäiseen tarkastukseen keskittyvä tukitoiminto. Muutoksen seurauksena toimialueiden lukumäärä väheni kymmenestä seitsemään, mikä tarkoitti yhteisten palvelujen osalta, että viiden toimialueen mallista siirryttiin kahden toimialueen malliin vuoden 2024 alusta lukien.

3.2.2 Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

1000 EUR	TA2023	MTA2023	TP2023	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatuotot	30 945	31 844	32 000	156	0,5 %
Toimintakulut	323 542	340 990	354 942	13 952	4,1 %
Toimintakate	-292 597	-309 146	-322 941	-13 796	4,5 %
Valtion rahoitus	297 154	309 774	320 345	10 571	3,4 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	-193		
Vuosikate	4 557	628	-2 789	-3 417	-544,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	4 866	4 866	4 620	-246	-5,0 %
Tilikauden tulos	-309	-4 238	-7 410	-3 171	74,8 %
Poistoeron muutos	309	312	309	-3	-0,9 %
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	0	-3 926	-7 101	-3 174	80,8 %

Taulukko 11. Terveys- ja sairaanhoitopalvelujen tuloslaskelma

Terveys- ja sairaanhoitopalvelujen tuloslaskelmassa (taulukko 11) tilikauden toteumaa verrataan sekä alkuperäiseen että muutettuun talousarvioon.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelujen tuloslaskelmassa tilikauden alijäämä on noin 7,1 milj. euroa. Toimintakulujen toteuma ylittyi muutettuun talousarvioon nähden 4,1 % ja alkuperäiseen talousarvioon verrattuna toimintakuluja toteutui 9,7 % enemmän. Toimintatuottoja toimialueella saatiin 0,5 % enemmän kuin muutetussa talousarviossa oli suunniteltu ja 3,4 % enemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa.

Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna toimintakulujen ylitys koostui muun muassa palkkaharmonisointiin liittyvistä henkilöstökuluista, asiakaspalveluostoista, työvoiman vuokrauksesta, laboratorio-ostoista, lääkäripalveluostoista ja hoitotarvikkeista. Palkkaharmonisoinnin kustannukset korkoineen terveys- ja sairaanhoitopalveluissa olivat 4,4 milj. euroa. Palkkaharmonisoinnin määrärahat varattiin talousarviossa keskitetysti hyvinvointialueen johdon kustannuspaikalle, sillä palkkaharmonisointilaskelmat olivat silloin kesken. Tilinpäätöksessä kustannukset jaettiin toteutuneiden henkilöstökulujen suhteessa toimialueille, mutta vastaavaa talousarviomuutosta ei tehty. Toimialueelle kohdistettu valtion rahoitus oli muutettuun talousarvioon nähden 3,4 % ja alkuperäiseen talousarvioon nähden 7,8 % suurempi.

Toiminnallisten tavoitteiden ja strategisten painopisteiden toteutuminen

Toimialue jakaantui vuonna 2023 neljään palvelualueeseen: Sairaalapalvelut, vastaanottopalvelut, kuntoutuspalvelut sekä terveys- ja sairaanhoitopalvelujen yhteiset palvelut.

Toimialueen omat painopisteet strategiaan liittyen ovat olleet henkilöstön riittävyyden turvaaminen, palvelujen saatavuus, potilasturvallisuus- ja laatu sekä omavalvontaohjelmat. Toiminnallisena tavoitteena pidettiin terveyskeskussairaaloiden turvallista siirtymää ikäihmisten toimialueelta Terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialueelle 1.1.2024 prosessien sujuvoittamiseksi.

Monikanavaisen palveluverkon luominen vastaamaan väestön palvelutarvetta saatiin alkuun, kun palvelustrategia vuosille 2023–2038 hyväksyttiin aluevaltuustossa kesäkuussa 2023. Toimialue oli aktiivisesti mukana luomassa palvelustrategiaa ja jatkaa sen toteuttamista tulevina vuosina.

Toimialueella henkilöstön tulovaihtuvuus on ollut 9,4 % ja lähtövaihtuvuus 5,8 %, joka on strategisen tavoitteen mukainen. Työkykyperäisten poissaolopäivien henkilötyövuosiin suhteutettu määrä laski vuoteen 2022 verrattuna 25,2 päivästä 22,8 päivään eli 9,5 %.

Lakisääteisten hoito- ja palveluaikojen toteutuminen on koko toimialueella ollut haastavaa. Suurimmat haasteet sairaalapalveluissa ovat olleet silmätaudeissa, ortopediassa ja gastrokirurgiassa. Jonoja on purettu aktiivisesti sekä lisäämällä palvelujen ostoja ja tekemällä lisätöitä oman henkilökunnan avulla. Kokonaisuutena erikoissairaanhoidon läheteiden määrä oli 2022 44 495 ja 2023 46 006 eli kasvua oli 3,4 %.

Erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla on ollut paljon jatkohoitopaikan jonottajia; 20–30 % osastopaikoista on ollut jatkohoittoa jonottavien potilaiden käytössä. Pahimmillaan on jouduttu perumaan elektiivisiä toimenpiteitä, koska potilaat eivät ole mahtuneet vuodeosastoille. Useamman vuodeosaston paikkalukua on jouduttu myös supistamaan hoitohenkilöstöpulan takia, joka omalta osaltaan on lisännyt ylipaikkojen käyttöä.

Terveydenhuoltolain säädökset hoitoon pääsyn suhteen muuttuivat 1.9.2023 vaikuttaen perusterveydenhuollon avosairaanhoidon ja suun terveydenhuoltoon pääsyn määräaikoihin tiukentavasti. 1.9.2023 alkaen perusterveydenhuollon avosairaanhoidon tuli päästä 14 vuorokauden kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista ja suun terveydenhuoltoon neljässä kuukaudessa. Hoidon tarpeen arviointi tulee tehdä saman arkipäivän aikana, kun potilas ottaa yhteyttä.

Kiireettömään hoitoon pääsi vastaanottopalveluissa vuonna 2023 terveydenhuollon ammattilaiselle 14 päivän sisällä 93,1 % asiakkaista ja suunterveydenhuollossa neljän kuukauden sisällä 92,6 % asiakkaista.

Vuonna 2023 Siun soten terveysasemilla oli yhteensä 540 559 käyntitapahtumaa etäasiointi mukaan laskien (lääkärit ja hoitajat), joka on 21,8 % vähemmän kuin vuonna 2022 (691 668). Hoitajavastaanottojen käyntimäärät vähenivät merkittävästi edellisvuoteen nähden (vuonna 2023 155 038 vastaanottokäyntiä ja vuonna 2022 275 114 vastaanottokäyntiä), joka selittyy rokotusmäärien vähentymisellä. Lääkäreiden osalta kaikki asiointitapahtumat laskivat hieman edellisvuoteen nähden, vuonna 2023 oli 230 542 ja vuonna 2022 244 205 asiointitapahtumaa.

Suun terveydenhuollossa hoitoon pääsy toteutuu pääsääntöisesti hyvin maakunnan alueella, mutta toiminta on ollut ruuhkautunutta Joensuun keskustaajaman alueella. Hoitoon pääsyyn ovat vaikuttaneet henkilöstön saatavuuden lisäksi puute soveltuvista vastaanottotiloista, joita on yhteistyössä tilapalvelujen kanssa pyritty ratkaisemaan. Kertyneitä jonoja on purettu ostopalveluna viikonloppuisin ja käytössä jo ollut palvelusetelimallia laajennettiin syksyllä 2023. Virka-ajan ulkopuolisen päivystystoiminnan ulkoistaminen hammaslääkäri-hammashoitaja -työparimallilla on jatkunut.

Vastaanottopalveluissa on ollut lääkärivajetta, joka hieman parantui kesän 2023 ajaksi kesäsijaisten myötä, mutta lääkärivajetta on jouduttu korvaamaan ostopalvelulääkäreillä läpi vuoden. Ostopalveluillakaan ei ole kyetty kaikkia lääkäripuutteita paikkaamaan. Rekrytointiin on panostettu oman toiminnan kehittämällä ja loppuvuodesta 2023 laadittiin yhteistyösopimus Mediavun kanssa lääkäreiden rekrytointiin liittyen. Henkilöstön työhyvinvointia on mitattu säännöllisin kyselyin vastuualueittain ja syksyn 2023 aikana toteutettiin työhyvinvointikyselyn teknisen toteutuksen päivitys, joka mahdollisti kyselyn toteuttamisen koko toimialueella. Terveysasematoiminnan kehittämistä jatkettiin strategian ja ns. Meijän mallin mukaisesti, jonka tavoitteina ovat potilas- ja asiakaslähtöinen kulttuuri, moniammatillinen yhteistyö, hoidon jatkuvuuden edistäminen, tehokas ja vakioitu päivittäisjohtaminen, jatkuva kehittäminen, pitkäaikaissairauksien monipuolinen hoito ja terveysriskien ehkäiseminen sekä henkilöstölähtöinen toiminnan kehittäminen ja työtyytyväisyyden edistäminen.

Lapsiperheiden yhteisasiakasohjaus käynnistyi kansallisen mielenterveysstrategian valtionrahoituksen turvin vuonna 2023. Tiimi keskittyy paljon palvelua tarvitsevien lasten, nuorten ja heidän perheidensä palvelujen kehittämiseen yhteisövaikuttavuuden periaatteita noudattaen.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen toiminnassa on vuoden 2023 kehitetty uusia toimintatapoja kuten monikanavaisia yhteydenotto- ja palvelumuotoja, digitaalisia ryhmiä ja otettu käyttöön Terapiat etulinjaan-hankkeen mukaisia lyhytterapioita. Kiireettömään hoitoon pääsi vuonna 2023 terveydenhuollon ammattilaiselle 14 päivän sisällä 74,2 % asiakkaista.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelujen yhteiset- palvelualueen strategiset haasteet liittyivät talouteen. Suurimmat ylitykset tulivat hoitotarvikkeista ja lääkekuluista. Lääkekustannusten hallinnassa haasteena oli lääkehoidoissa lisääntyvät kalliiden uusien lääkkeiden käyttöönotto, vaikka ne tehtiin harkiten ja perustellen. Itse pistettäviin hoitoihin yhä enemmän siirtyminen mahdollisti lääkekustannusten vähentymisen noin 200 000 eurolla ja Marevan – NOAC-projekti toi useiden kymmenien tuhansien eurojen säästöt Niinivaaran ja Rantakylän terveysasemilla. Tässä projektissa hyödynnettiin myös kliinisen farmasian osaamista. Marevan – NOAC-projekti laajenee edelleen vuoden 2024 aikana. Lääkkeiden kilpailutusta tehostettiin YTA-yhteistyönä jakaen kilpailutettavia lääkeryhmiä eri pituisiin sopimuskausiin. Iso YTA-alueen lääkekilpailutus toteutettiin loppu vuodesta 2023 ja kilpailutettu uusi peruslääkevalikoima vaihtuu 1.4.2024 (sopimuskausi 3 vuotta).

Hoitotarvikekustannusten ylityksen suuruus oli 2,3 milj. euroa (129,9 %). Hoitotarvikekustannusten nousua selittävät hoitotarvikeläheteiden määrän kasvu ja yleinen hintojen nousu. Kustannusten kasvun hillitsemiseksi läheteiden päivityksiä tehtiin paljon, jotta lähetteet ovat sopimusten mukaisia. Ei sopimuksellisia tuotteita jouduttiin käyttämään aikaisempaa enemmän sopimustuotteiden toimitusvaikeuksien takia.

Yhteisasiakasohjausta on edelleen kehitetty. Yhteisasiakasohjauksen tunnistusmäärä kasvoi 11 % edellisvuodesta. Tunnistuksia tehtiin 339 kpl, joista yli puolet, 54,9 %, kohdistui keskiselle alueelle.

Kuntoutumisen palvelualueella toteutettiin vuonna 2022 yhteistyössä perhe- ja sosiaalipalvelujen kanssa selvitys erityisryhmien asiantuntijapalveluista osana tulevaa vammaispalvelulain uudistusta, jonka lopputulemana palvelut siirtyivät osaksi terveydenhuoltoa ja Kuntoutumisen palveluita 1.1.2023 alkaen. Muutosta voidaan pitää ensimmäisen toimintavuoden osalta onnistuneena.

Monikanavaiseen palveluverkkoon sekä hoitoonpääsyn tehostamiseen liittyen niin kutsuttua vastuulääkäripalvelua pilotoitiin vuoden 2023 aikana asumisyksiköissä eri puolilla hyvinvointialuetta osana "Hyvinvointia ja kestäviä sosiaali- ja terveystalouksia –hanketta". Pilotilla pyrittiin löytämään ratkaisuja ikääntyneiden palvelujen niukkoihin lääkäriresursseihin (lakisääteiset hoito- ja palveluajat) sekä asumisyksiköiden hoito- ja palveluvajeeseen. Pilotissa oli vuoden 2023 aikana mukana yhteensä noin 800 asukasta. Pilotissa vastuulääkäripalvelusta saatiin paljon hyviä kokemuksia. Terveysasemien lääkäreiden työaika vapautui enemmän vastaanottotyöhön, kun asumisyksiköiden lääkärin tehtävät on hoidettu vastuulääkärimallilla. Pilotissa mukana olevissa yksiköissä on havaittu myös laskua yhteispäivystyksen käyttimäärissä sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon hoitopäivissä.

Pyrimme toiminnassamme laadukkaaseen toimintaan. Terveys- ja sairaanhoitopalveluissa toimii potilasturvallisuusyksikkö, joka koordinoi asiakas- ja potilasturvallisuus- ja laadunhallintatyötä (mm. turvallinen lääkehoito, asiakas- ja potilasturvallisuusyhdyshenkilöverkosto, vakavien vaaratapahtumien tutkinta) yhteistyössä muiden toimialueiden kanssa. Konkreettisinä laatua ja turvallisuutta parantavina työkaluina vuonna 2023 otettiin käyttöön Laatuportti -järjestelmä. Laatuportin avulla on kehitetty vaaratilanneraportointi -käytäntöjä. Käyttöönoton yhteydessä on otettu käyttöön mm. asiakkaiden, potilaiden ja läheisten sekä yhteistyökumppaneiden vaaratilanneilmoitukset. Lisäksi järjestelmän avulla on kehitetty ennakoivaa riskienhallintaa ja omavalvontaa. Laatuportti mahdollistaa toiminnan asteittaisen kehittämisen ja kehittämisen seurannan järjestelmään kirjattavien toimenpiteiden avulla. Laatuportin käyttöönoton myötä on otettu asteittain käyttöön digitaaliset laitepassit. Nämä mahdollistavat lääkinnällisten laitteiden osaamisen dokumentoinnin ja

seurannan työntekijä- ja yksikkökohtaisesti. Lisäksi vuonna 2023 käynnistettiin toimintayksikkökohtaisten omavalvontasuunnitelmien laatiminen. Omavalvontasuunnitelmien avulla on mahdollista toteuttaa suunnitelmallista laadunhallintaa yksikkötasolla.

3.2.3 Ikäihmisten palvelut

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

1000 EUR	TA2023	MTA2023	TP2023	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatuotot	39 365	43 018	43 377	359	0,8 %
Toimintakulut	186 786	214 000	216 128	2 128	1,0 %
Toimintakate	-147 421	-170 982	-172 751	-1 769	1,0 %
Valtion rahoitus	147 797	156 368	160 154	3 786	2,4 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	-66		
Vuosikate	376	-14 614	-12 662	1 951	-13,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	376	376	339	-37	-9,8 %
Tilikauden tulos	0	-14 990	-13 001	1 988	-13,3 %
Poistoeron muutos	0	-1	0		0,0 %
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	0	-14 991	-13 001	1 989	-13,3 %

Taulukko 12. Ikäihmisten palvelujen tuloslaskelma

Ikäihmisten palvelujen tuloslaskelmassa (taulukko 12) tilikauden toteumaa verrataan sekä alkuperäiseen että muutettuun talousarvioon.

Ikäihmisten palvelujen tilikauden tulos muodostui 13 milj. euroa alijäämäiseksi ja näin ollen toimialue saavutti muutetun talousarvion mukaisen tuloksen. Toimintatuotot toteutuivat 0,4 milj. euroa suurempina (0,8 %) ja toimintakulut ylittyivät 2,1 milj. euroa (1 %) muutettuun talousarvioon nähden. Toimintatuottojen ylitys koostui pääosin asiakasmaksuista, asiakkaiden siirtyessä palveluseteliasiakkuudesta ostopalvelujen piiriin.

Toimintakulut ylittyivät henkilöstökulujen ja muiden toimintakulujen osalta. Palkkaharmonisoinnin määrärahat varattiin talousarviossa keskitetysti hyvinvointialueen johdon kustannuspaikalle, sillä palkkaharmonisointilaskelmat olivat silloin kesken. Tilinpäätöksessä kustannukset jaettiin toteutuneiden henkilöstökulujen suhteessa toimialueille, mutta vastaavaa talousarviomuutosta ei tehty. Ikäihmisten toimialueen palkkaharmonisoinnin kustannukset olivat 1,5 milj. euroa. Muiden toimintakulujen ylitys 0,1 milj. euroa (8,4 %) tuli toimintatuottojen luottotappioista. Suurimpina talouden haasteina tilikaudella olivat asumispalvelujen ostot, joiden osalta hoitopäivähinnat nousivat vuoden 2022 kattohintaan verrattuna 8,3 % - 30,4 % henkilöstömitoituksen muutoksen ja yleisen kustannustason nousun sekä työvoiman vuokrauksesta aiheutuneiden kustannusten takia. Toimialueelle kohdennettu valtion rahoitus oli 3,8 milj. euroa suurempi muutettuun talousarvioon verrattuna.

Toiminnallisten tavoitteiden ja strategisten painopisteiden toteutuminen

Ikääntyneiden palvelujen toimialueella valmisteltiin vuoden 2023 aikana organisaatiomuutos maantieteellisestä organisoitumisesta palvelulinjaiseen organisaatioon. Organisaatiomuutoksella haettiin muun muassa yhteneväisyyttä hyvinvointialueen muiden toimialojen organisaatorakenteiden kanssa sekä sitä, että pystytään vastamaan paremmin hyvinvointialueen ja ikääntyneiden toimialueen strategiaan tavoitteisiin. Vuoden 2023 aikana toteutettiin myös yhteistyössä terveyskeskussairaaloiden siirtyminen terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialueelle.

Strategiaan asetetuista tavoitteista päästiin tavoitteeseen kaikissa muissa paitsi asumispalvelujen saatavuudessa. Asumispalvelujen saatavuudessa odotusaika asumispalveluihin piteni vuoden 2023 aikana. Vuoden 2023 lopussa keskimääräinen odotusaika asumispalveluihin oli hieman yli 130 päivää. Asumispalveluja odotti vuoden lopussa kaikkiaan 330 henkilöä, joista yli lakisääteisen ajan (3kk) oli odottanut noin 170 henkilöä. Asumispalvelujen täysimääräistä käyttöä vaikeutti henkilöstön saatavuuden ongelmat, jolloin asumispaikkoja oli jatkuvasti tyhjänä 30–50 (henkilöstömitoitus ei täytynyt lain edellyttämällä tavalla). Asumispalvelujen peittävydessä ja kotona asumisessa saavutettiin asetetut tavoitteet. Kotona asui yli 75-vuotiaista henkilöistä vuoden lopussa 92,3 % (tavoite 92 %). Ympäri vuorokautisessa palveluasumisessa päästiin peittävyystavoitteeseen 7,7 % (tavoite oli alle 8 %). Yhteisöllisen palveluasumisen peittävydessä jäätin asetetusta tavoitteesta (2,5 %), peittävyden ollessa 1,6 %. Yhteisöllinen asuminen oli vielä uusi, rakentumassa oleva asumisen muoto. Kotihoitopalvelujen peittävydessä oli tavoitteeksi asetettu yli 75-vuotiaiden osalta 12 %. Vuoden 2023 osalta ei päästy ihan tavoitteeseen; kuukausikohtaisessa peittävydessä tulos oli 9 %. Kotihoidon asiakaskäyntejä oli 1,2 miljoonaa ja lääkerobotiikkaa hyödyntäen, etäkäynteinä, otettiin noin 450 000 lääkeannosta. Omaishoidon tuen saajia oli yli 75-vuotiaista 4,4 % (tavoite 4 %) ja siinä päästiin asetettuun tavoitteeseen. Omais- ja perhehoidon keskus Onneli aloitti myös toimintansa antaen tukea ja ohjausta omaishoidettavien perheille.

Huhtikuussa 2023 tuli lakivelvoittavaksi käyttää RAI-arviointeja (Resident Assessment Instrument) ikääntyneiden palvelujen piirissä olevien palvelun tarpeen arvioinnissa ja suunnittelussa. Vuoden 2023 osalta tavoitteeksi oli asetettu 100 %:n peittävyys lain mukaan arviointivälineen käytössä ja siihen päästiin. RAI-arviointiväline on käytössä kaikissa ikääntyneiden palveluissa. RAI-arviointien peittävydessä kaikkien osalta ei päästä kokoaikaisesti 100 %:n sillä, RAI-arviointia ei voida tehdä välittömästi asiakkuuden alussa, lisäksi asiakkaissa tapahtuu paljon vaihtuvuutta. RAI-arviointiväline tuottaa paljon kattavaa tietoa muun muassa tiedolla johtamisen tueksi.

Asiakaskokemusta on ikääntyneiden palvelujen toimialueella mitattu järjestelmällisesti usean vuoden ajan. Vuodesta 2021 alkaen on käytössä ollut Roidu-järjestelmä kotihoidon palveluissa ja vuodesta 2022 alkaen asumispalveluissa, terveyskeskussairaaloissa sekä omaishoidon tuessa. Vuoden 2023 asiakasmittausten suosittehuhalukkuus (NPS) kaikissa palveluissa oli 48. Tavoitteeksi vuodelle 2023 oli asetettu vähintään 45. Saavutettu taso on kansallisesti erittäin hyvä.

Henkilöstön osalta oli asetettu tavoitteeksi työkykyisten päivien lisääminen hyvinvointialueen tavoitteen mukaisesti (4 % lisää). Tässä onnistuttiin ja saatiin vähennettyä työkykyperäisiä poissaolopäiviä 10,9 %. Henkilöstön rekrytoinneissa oli haasteita, mutta kokonaisuutena henkilöstön veto- ja pitovoimaa onnistuttiin parantamaan ja henkilöstön tulovaihtuvuus oli suurempi kuin lähtövaihtuvuus. Vuoden 2023 aikana sovittiin

jatkuva kansainvälisestä rekrytoinnista ja tehtiin suunnitelmat vuoden 2024 osalta. Vuonna 2022 aloittaneiden kansainvälisten työntekijöiden osalta opiskelut etenevät hyvin ja heistä saatiin myönteisiä kokemuksia. Ikääntyneiden sosiaalityössä uudistettiin palvelujen järjestämisen prosesseja asiakkaan lainmukaisten palvelujen saamisen turvaamiseksi. Sosiaalihuoltolainmukainen asiakasprosessin kehittäminen jatkuu ja se edellyttää sosiaalihuollon ammattihenkilöstön lisäämistä toimialueelle.

3.2.4 Perhe- ja sosiaalipalvelut

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

1000 EUR	TA2023	MTA2023	TP2023	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatuotot	7 096	8 091	8 698	606	7,5 %
Toimintakulut	127 223	141 171	143 787	2 617	1,9 %
Toimintakate	-120 127	-133 079	-135 090	-2 010	1,5 %
Valtion rahoitus	120 244	124 122	126 382	2 260	1,8 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	-22	-22	
Vuosikate	116	-8 958	-8 730	228	-2,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	116	116	113	-3	-2,8 %
Tilikauden tulos	0	-9 074	-8 843	231	-2,5 %
Poistoeron muutos	0	-1	0	1	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	0	-9 075	-8 843	232	-2,6 %

Taulukko 13. Perhe- ja sosiaalipalvelujen lyhennetty tuloslaskelma

Perhe- ja sosiaalipalvelujen tuloslaskelmassa (taulukko 13) tilikauden toteumaa verrataan sekä alkuperäiseen että muutettuun talousarvioon. Kokonaisuutena perhe- ja sosiaalipalvelujen tilikausi muodostui 8,8 milj. euroa alijäämäiseksi ja näin ollen toimialue saavutti muutetun talousarvion mukaisen tuloksen.

Toimintatuottoja saatiin 0,6 milj. euroa (7,5 %) enemmän kuin tarkistetussa talousarviossa oli suunniteltu. Toimintakulujen toteuma ylittyi tarkistettuun talousarvioon nähden 2,6 milj. euroa (1,9 %). Merkittävimpana tekijänä toimintatuottojen talousarvioylitykseen vaikutti muilta hyvinvointialueilta saadut myyntituotot sekä kuntouttavan työtoiminnan korvaukset. Toimintakuluissa ylitys syntyi asiakaspalvelujen ostoissa ja työvoimanvuokrauksessa. Asiakaspalvelujen ostojen ylitys oli 0,9 milj. euroa muutettuun talousarvioon verrattuna. Asiakaspalvelujen ostot ylittyivät etenkin lastensuojelun ja vammaispalvelujen asumisen ostoissa, lisäksi hintojen korotukset vaikuttivat ylitykseen. Ostopalveluja ei pystytty vähentämään palvelutarpeen ollessa korkea. Työvoimanvuokrauksen osalta muutettu talousarvio 1,0 milj. euroa. Avustusten osalta talousarviossa syntyi alitusta muutettuun talousarvioon verrattuna 0,4 milj. euroa. Henkilöstökulut ylittivät puolestaan muutetun talousarvion 1,8 milj. euroa. Ylityksen aiheuttivat sijaisten käytön kasvu sekä erilliskorvaukset. Palkkaharmonisoinnin määrärahat varattiin talousarviossa keskitetysti hyvinvointialueen johdon kustannuspaikalle, sillä palkkaharmonisointilaskelmat olivat silloin kesken. Tilinpäätöksessä kustannukset jaettiin

toteutuneiden henkilöstökulujen suhteessa toimialueille, mutta vastaavaa talousarviomuutosta ei tehty. Palkkaharmonisoinnista Perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialueelle kohdentui 0,5 milj. euroa.

Toiminnallisten tavoitteiden ja strategisten painopisteiden toteutuminen

Strateginen tavoite palvelutarpeen arvioon pääsemisestä on toteutunut työikäisten palveluissa. Koko vuoden osalta asiakastietojärjestelmästä saatu laskennallinen keskiarvo oli 98 %. Lapsiperheiden palveluissa ja lastensuojelussa palvelutarpeen arvioinnin toteutuman koko vuoden asiakastietojärjestelmästä saatu laskennallinen keskiarvo oli 97 %.

Opiskeluhuollossa jatkettiin rekrytoinnin edistämistä, jotta asiakasmitoitus toteutuisi oppilas- ja opiskeluhoitolaissa säädetyllä tavalla. Kuraattoripalvelussa rekrytoinnit toteutuivat suunnitellusti. Psykologipalvelussa asiakasmitoitus työntekijää kohti ei täysin toteutunut, vaikka henkilöstötilanne kehittyi myönteisempään suuntaan vuoden 2023 aikana. Opiskeluhuollon, kasvatusta- ja perheneuvonnan sekä lastensuojelun asiakkuuksissa korostuvat erilaisten sosiaalihuollollisten tuen tarpeiden lisäksi mielenterveyteen ja mielen hyvinvointiin liittyvät hoidolliset tarpeet, minkä seurauksena palvelun sisällössä painottuvat toistuvasti hoidolliset tavoitteet sosiaalihuollon lakisääteisten tavoitteiden rinnalla.

Alueellista opiskeluhuollon suunnitelmaa sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa valmisteltiin yhteistyössä toimialueiden ja kuntien edustajien kanssa. Suunnitelmia käsiteltiin laajasti eri vaikuttamistoimielimissä ja suunnitelmat hyväksyttiin joulukuussa 2023 hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnassa ja tammikuussa 2024 aluehallituksessa.

Lastensuojelussa rekrytointihaasteet ovat edelleen mittavia erityisesti sosiaalityöntekijöiden osalta. Rekrytoinnin edistämiseksi käytettiin mm. rekrytointi- ja sitouttamislisää sekä rekrytointiyrittysten palveluja. Palvelujen kehittämiseksi lastensuojelussa kerätään säännöllisesti asiakaspalautetta Roidu -palautteenantojärjestelmällä. Lastensuojelussa asiakasmäärät ja laitossijoitusten tarve kasvoivat jonkin verran vuoden 2023 aikana verrattuna edelliseen vuoteen.

Vammaispalvelujen kahden palvelualueen yhteinen pilotti ”Sympplikseksi” nimetyn RAI-arviointivälineen pilotointi toteutettiin kevään 2023 aikana. Pilotin kokemusten pohjalta RAI-arviointiväline ”Sympplis” otettiin käyttöön osasto Muksula-Pauliinassa ja Honkalampi-keskuksen L-talon Pysäkissä. Käyttöönottosuunnitelma vuosille 2024–2025 tehtiin syksyllä 2023 ja ensimmäiset koulutukset järjestetään tammi- ja maaliskuussa 2024. Vammaispalvelujen avustajakeskus otti käyttöön Saga-toiminnanohjausjärjestelmän syyskuun lopulla, ja kokemukset avustajien työsuunnittelun osalta olivat myönteiset. Syksyllä toteutettiin Avustajakeskuksen työnantajamallin sijaismaksajapalvelussa onnistunut palvelusihteerikokeilu. Vammaispalvelun sosiaaliohjauksessa otettiin käyttöön RAI-ID toimintakykymittaristo kehitysvammaisen asiakkaan palvelusuunnitelmaan toimintakyvyn arvioinnin osioon. Nimetty suunnittelutyöryhmä kehitti toimintamallin rajoitustoimenpiteiden alaisten kehitysvammaisten koululaisten loma-aikaisen päivätoiminnan järjestämiseksi vuoden 2024 kesälle.

Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärä kasvoi vuoden aikana palvelun vakiinnuttua. Omaa pajatoimintaa on niissä kunnissa, joista toiminta siirtyi hyvinvointialueelle vuoden vaihteessa 2023. Alkuvuonna tehdyn kilpailutuksen jälkeen myös ostopalvelut olivat kattavasti käytössä. Yhteistyösopimukset kuntouttavasta

työtoiminnasta tehtiin lähes kaikkien hyvinvointialueen kuntien kanssa. Työkäisten palveluissa otettiin sosiaalinen luototus uutena lakisääteisenä palveluna käyttöön 1.8.2023.

Henkilöstön työkykyisten päivien lisäämisessä on onnistuttu. Työkykyperäisten poissaolojen määrä henkilötöyvuosiin suhteutettuna laski 20,3 %. Henkilöstön rekrytointiin on panostettu eri tavoin mm. oppisopimusopiskelijoiden koulutuksella sekä rekrytointi- ja sitouttamislisiä käyttöönottamalla. Henkilöstön lähtövaihtuvuus on ollut 6,0 % (strateginen tavoite alle 10 %), jonka osalta ollaan myös tavoitteessa.

3.2.5 Pelastuslaitos

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

1000 EUR	TA2023	MTA2023	TP2023	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatuotot	6 400	5 967	5 764	-202	-3,4 %
Toimintakulut	27 924	29 004	29 986	983	3,4 %
Toimintakate	-21 524	-23 037	-24 222	-1 185	5,1 %
Valtion rahoitus	22 605	23 984	24 186	202	0,8 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	-34	-34	
Vuosikate	1 081	946	-70	-1 016	-107,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	1 081	1 078	1 090	12	1,1 %
Tilikauden tulos	0	-132	-1 161	-1 029	779,8 %
Poistoeron muutos	0	-1		1	-100,0 %
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	0	-132	-1 161	-1 028	776,1 %

Taulukko 14. Pelastuslaitoksen lyhennetty tuloslaskelma

Pelastuslaitoksen tuloslaskelmassa (taulukko 14) tilikauden ulkoista toteumaa verrataan sekä alkuperäiseen että muutettuun talousarvioon.

Pelastuslaitoksen tilikauden alijäämä on ulkoisten erien osalta noin 1,2 milj. euroa. Pelastuslaitoksen toimintatuotot olivat vuonna 2023 yhteensä noin 5,8 milj. euroa. Toimintatuotot jäivät 3,4 % alle muutetun talousarvion. Vastaavasti pelastuslaitoksen toimintakulut olivat vuonna 2023 yhteensä vähän alle 30,0 milj. euroa. Toimintakulujen toteuma ylittyi muutettuun talousarvioon nähden 3,4 %. Poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä noin 1,1 milj. euroa.

Alkuperäiseen talousarvioon verraten toimintatuotot ovat alittuneet noin 0,6 milj. euroa. Keskeisimpänä alituksena ovat pelastuslaitoksen toteutuneet tuet ja avustukset, jotka ovat alittuneet noin 0,7 milj. euroa alkuperäiseen talousarvioon nähden. Toimintatuottojen alittumiseen merkittävimpiä yksittäisiä tekijöitä olivat ensihoitopalvelujen toteutuneiden korvausten määrä sekä toiminnalliset muutokset. Ensihoitopalvelujen

toteutuneet korvaukset olivat talousarviota pienemmät, mikä on seurausta vähentyneistä tehtävämääristä ensihoitopalveluissa ja kohteessa hoidettujen potilaiden suuresta osuudesta (noin 6 200 tehtävää). Toiminnallisista muutoksista keskeisin oli tilannekeskustoiminnan käynnistyminen.

Toimintakuluissa alkuperäinen talousarvio on ylittynyt noin 2,1 milj. euroa. Toimintakulujen talousarviota suurempi toteuma johtuu pääosin henkilöstökulujen ylityksestä, joka on alkuperäiseen talousarvioon verraten noin 2,2 milj. euroa. Keskeisimmät syyt henkilöstökulujen ylitykseen ovat palkkaharmonisoinnin toteuma, pelastuslaitoksen vuonna 2023 toteutuneesta työaikamuutoksesta johtuneet lisäkustannukset sekä määräaikaisen henkilöstön ennakoitua suurempi tarve. Tuloslaskelman toimintakulujen toteumassa on huomioitava, että pelastuslaitoksen toimintakuluihin on toteutunut palkkaharmonisointikustannuksia yhteensä vähän yli 0,7 milj. euron arvosta. Palkkaharmonisaation määrärahat varattiin talousarviossa keskitetysti hyvinvointialueen johdon kustannuspaikalle, sillä palkkaharmonisointilaskelmat olivat silloin kesken. Tilinpäätöksessä varattu määräraha jaettiin toteutuneiden palkkakulujen suhteessa toimialueille, mutta vastaavaa talousarvionmuutosta ei ole tehty.

Kokonaisuudessaan pelastuslaitoksen vuoden 2023 tilikausi muodostui lähes 1,2 milj. euroa alijäämäiseksi. Siten toimialueen taloudellinen tavoite ei toteutunut alkuperäiseen eikä myöskään muutettuun talousarvioon verrattuna.

Toiminnallisten tavoitteiden ja strategisten painopisteiden toteutuminen

Aluevaltuusto hyväksyi vuosille 2024–2027 pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasopäätökset 12.12.2023 pidetyssä kokouksessa. Palvelutasopäätöksissä määritellään pelastustoimen ja ensihoidon palvelujen sekä tehtävien järjestäminen, kehittäminen, ohjaaminen ja valvonta - se on palvelulupaus Pohjois-Karjala hyvinvointialue pelastuslaitoksen tuottamien palvelujen saatavuudelle. Palvelutasopäätökset sisältävät toimintojen kehittämissuunnitelman vuosille 2024–2027. Pelastustoimen ja ensihoidon palvelutasopäätökset muodostavat pelastuslaitoksen palvelutuotantoon yhtenäisen kokonaisuuden, joka mahdollistaa integroidun palvelutuotannon ensihoidon, pelastustoimen, yhteispäivystyksen ja kotiin palvelujen viettäen osalta.

Yhteistyössä akuuttikeskuksen kanssa aloitettiin ensihoitopalvelujen vaativien tilanteiden johtamiseen ja hoitamiseen keskittyvän yksikön toiminta ja samalla ensihoidon kenttäjohtamisjärjestelmää uudistettiin. Hoitotyön johtamista vahvistettiin palkkaamalla kolme ensihoitomestaria. Tilannekeskuksessa aloitti uutena toimintona kiireetöntä hoitoa tarvitsevien potilaiden hoidontarpeen arviointi. Ikäihmisten palvelujen toimialueen ja pelastuslaitoksen välistä palveluintegraatiota syvennettiin kotihoidon osa-alueella. Pelastuslaitos huolehtii säännöllisesti yöaikaan tapahtuvien kotihoidon käyntien, turvapuhelinkäyntien, hoidontarpeen arviointien ja kotihoidossa saattohoitopotilaiden tukemisen Kiteen, Rääkkylän, Joensuun ja Lieksan alueilla.

Onnettomuuksien ehkäiseminen

Pelastusviranomaisten valvontatoimenpiteet kohdistettiin riskiperusteisesti yrityksiin ja laitoksiin, joissa on merkittäviä tulipaloon liittyviä onnettomuusvahinko- ja henkilöriskejä (A1-A6 kohteet). Valvontatehtäviä

suoritettiin yhteensä 1 990 kappaletta, joista kohdistui 358 tehtävää ikäihmisten asuinturvallisuuden edistämiseen. Asuinrakennusten paloturvallisuuden itsearviointin teki 1 504 asukasta.

Turvallisuusviestinnän vaikuttavuuden kehittämiseksi laadittiin toiminnalle oma viestintäsuunnitelma, jossa määriteltiin yksityiskohtaisemmin tavoitteet pelastustoimelle kuuluvalla valistuksella, neuvonnalla ja koulutuksella onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Tavoiteasettelussa siirryttiin käyttämään koulutus ja valistustilaisuuksiin osallistuneiden lukumäärän sijaan koulutuksen vaikuttavuuden laadullista pisteytystä. Pelastuslaitos ja pelastusalanliito järjesti vuoden toimintavuoden aikana 361 koulutus- ja valistustilaisuutta, joihin osallistui 27 412 henkilöä. Näistä tilaisuuksista kertyi yhteensä 36 652 koulutuspistettä (tavoite 32 509 koulutuspistettä).

Operatiivinen toiminta

Pelastustoimella oli lakisääteisiä hälytystehtäviä yhteensä 2 462 kappaletta. Lisäksi pelastustoimen resursseilla tuettiin ensihoitopalveluita ja kotiin vietäviä palveluita 794 kertaa. Pelastustoimen tehtävät vähentyivät 7,5 % edelliseen toimintavuoteen verrattuna. Merkittävää vähentymistä tapahtui liikenneonnettomuuksien ja vahingontorjuntatehtävien määrissä. Vastaavasti erilaisten tarkastustehtävien, ensivastetehtävien ja kotiin vietävien palvelujen tukitehtävien määrät lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna.

Pelastustoimen palvelutaso on toteutunut pääsääntöisesti palvelutasopäätöksen mukaisena, mutta palvelutasossa on myös edelleen puutteita. Pekkalan pelastusaseman käyttöönotto on parantanut merkittävästi pelastustoimen ja ensihoitopalvelun kiireellisen avun saatavuutta Joensuun ydinkeskustan ja Pielisjoen itäpuolisilla alueilla. Pelastustoimen riskiruutukohtaisia tavoiteaikojen saavuttamisessa on haasteita Lehmon ja Kontiolahden, Ylämyllyn, Polvijärven ja Nurmeksen alueella yksittäisissä 2. riskiluokan ruuduissa sekä Joensuussa Rantakylän alueella yksittäisissä 1. riskiluokan ruuduissa. Maakunnan alueella on 4 ongelmallista riskiruutua, joissa pelastustoimen palvelutaso ei ole täytynyt neljän vuoden tarkastelujakson aikana. Kiireellisissä pelastustoimen tehtävissä pelastustoimen ensimmäinen yksikkö saavutti onnettomuuskohteet noin 9 minuutissa hälytyksestä.

Onnettomuuksissa, joissa tarvittiin pelastuslaitoksen apua, loukkaantui yhteensä 256 henkilöä ja menehtyi 13 henkilöä. Pelastuslaitoksen toimesta pelastettiin 85 henkilöä onnettomuuksien aiheuttamista vaaratilanteista. Pelastuslaitoksen pelastaman omaisuuden arvon arvioidaan olevan noin 32 milj. euroa. Maastoa ja metsää paloi yhteensä 27 hehtaaria.

Ensihoitotehtävien kokonaismäärä eli ambulanssien saama hälytysmäärä oli vuonna 2023 yhteensä 44 898, mikä on 0,9 % vähemmän kuin vuonna 2022. Ensihoitopalvelun kohtaamista potilaista jätettiin kuljettamatta hoidon tarpeen arvioinnin jälkeen (X-8) 6 243. Hätäkeskuksen välittämiä ensihoitotehtäviä oli 34 927 kappaletta ja hoitolaitossiirtoja 1 255 kappaletta. Palveluintegraatioon sisältyviä kotiin vietäviä palveluita tuettiin 2 212 kertaa ja pelastustoimen yksiköt hoitivat tukitehtäviä 794 kertaa.

Ensihoitopalvelun palvelutasopäätöksessä asetettuihin aikatavoitteisiin tehtävien tavoittamisajoissa päästiin vuonna 2023 kiireellisten tehtävien (AB) osalta kaikkien riskialueuokkien osalta. Tavoittamisajat parantuivat

edeltävään vuoteen verrattuna, jolloin ydintaajaman osalta ei toteutunut AB 90 % aikatavoite. Palvelutasopäätöksen tavoittamis aika ei toteutunut C 90 % tehtävien osalta. Tavoiteaika näissä tehtävissä oli vuonna 2023 30 minuuttia ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella kyseisten tehtävien tavoittamisviive oli 37:02 minuuttia. Tämä on kuitenkin parantunut vuodesta 2022, jolloin kyseinen aika oli 38:59 minuuttia. D tehtävien 90 % aikatavoite toteutui hyvin.

Varautuminen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Hyvinvointialueen kokonaisturvallisuuden ja varautumisen vastuunjako uudistettiin organisaatiouudistuksen yhteydessä. Turvallisuuspalvelut siirtyvät vuoden 2024 alusta lukien hallintopalvelujen alaisuudesta osaksi uutta pelastuslaitos ja turvallisuuspalvelut toimialuetta.

Hyvinvointialueen tilannekeskuksen käynnistämishanke päättyi toimintavuoden lopussa ja vuoden aikana 2024 toiminta vakiinnutetaan pysyväksi toimintamalliksi. Tilannekeskuksen toimintojen koordinaatiiovastuu siirtyi organisaatiouudistuksen yhteydessä uudelle pelastuslaitos ja turvallisuuspalvelujen toimialueelle. Hyvinvointialueen johtokeskustilat rakennettiin toimintavuoden aikana ja ne ovat käyttöön otettavissa tilanteen vaatiessa.

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunnalle pidettiin turvallisuustilannekatsaukset neljännesvuosittain. Syksyllä tapahtuneet muutokset rajatilanteen turvallisuudessa vaativat tukitoimenpiteitä muille viranomaisille maahantulon hallinnan tehtävissä. Lisäksi osallistuttiin kiinteästi laajamittaisen maahantulosuunnitelman päivitystyöhön, jota tehdään Rajaviranomaisen johdolla. Hyvinvointialueen varautumisen asiantuntijaryhmä kokoontui vuoden 2023 aikana 5 kertaa. Työryhmän tehtävänä on yhteensovittaa hyvinvointialueen varautumista hallintosäännön mukaisesti.

Pohjois-Karjalan varautumisen rakenteet ovat kokoontuneet säännöllisesti toimintavuoden aikana. Valmiusfoorumi kokoontui kaksi kertaa ja sihteeristö piti viisi kokousta. Kokouksissa yhteensovitettiin maakunnallista varautumista. Hyvinvointialueelta osallistui varautumisen rakenteiden kokouksiin hyvinvointialueen ylintä johtoa ja varautumisen asiantuntijoita. Paikalliset valmiusryhmät kokoontuivat yhteensä kahdeksan kertaa. Paikallisten valmiusryhmien kokouksiin osallistuivat eri toimialueiden asiantuntijat.

Hyvinvointialueen johtoryhmä ja keskeiset asiantuntijat osallistuivat maanpuolustuksen erikoiskurssille Kuopiossa. Kurssilla yhteensovitettiin hyvinvointialueiden varautumista. Hyvinvointialueen henkilöstöä osallistui myös alueelliselle maanpuolustuskurssille, joka järjestettiin Joensuussa. Hyvinvointialue osallistui ITÄ23 valmiusharjoitukseen. Harjoituksessa oli mukana ympäristöterveydenhuollon, ikäihmistien, sosiaalipalvelujen ja pelastuslaitoksen toimialat. Harjoituksen teemana oli säteilyturvallisuus ja siihen liittyvät tehtävät karttajarjoituksena kuten esimerkiksi säteilymittaus, puhdistustoimenpiteet, hoitolaitosten evakuoinnit sekä oman jatkuvuuden varmistaminen. Toiminnallisena harjoituksena toteutettiin valmius- ja evakuointikeskuksen perustamista Joensuun Rantakylään yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi toimialueet ovat pitäneet omia harjoituksia, joista mainittakoon Kontiolahden terveysaseman sähkökatkharjoitus ja kyberturvallisuuteen liittyvä Taisto-harjoitus. Väestönsiirtosuunnitelman käytännön harjoitus järjestettiin lokakuussa pelastuslaitoksen johdolla Pielisen-Karjalan kunnille ja yhteistyöviranomaisille.

Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta vahvisti Pohjois-Karjalan alueellisen riskinarvion maaliskuun kokouksessaan, jossa määriteltiin kansallisen riskinarvion pohjalta merkittävimmät alueelliset uhat ja häiriötilanteet. Hyvinvointialueen valmiussuunnitelman yleinen osa, pelastustoimen ja ensihoidon valmiussuunnitelmat sekä väestönsiirtosuunnitelma valmistuivat toimintavuodenaikana. Turvallisuuden ja varautumisen lautakunta käsiteli suunnitelmat 14.12.2023 pidetyssä kokouksessa.

Poikkeusoloja ja häiriötilanteita varten tarvittavat toimitila-, ajoneuvo- ja henkilövaraukset on päivitetty toimintavuoden aikana. Varautumista, jatkuvuudenhallintaa ja polttoainehuoltovarmuutta parantavat kehittämistoimenpiteet siirtyivät toteutettavaksi vuoden 2024 aikana.

3.2.6 Ympäristöterveydenhuolto

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

1000 EUR	TA2023	MTA2023	TP2023	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatuotot	5 272	5 272	5 137	-135	-2,6 %
Toimintakulut	4 439	4 429	4 324	-105	-2,4 %
Toimintakate	833	844	813	-30	-3,6 %
Valtion rahoitus	0	10	0	-10	-100,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	0	
Vuosikate	833	853	813	-40	-4,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	7	7	7	0	0,2 %
Tilikauden tulos	826	846	806	-40	-4,8 %
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	826	846	806	-40	-4,8 %

Taulukko 15. Ympäristöterveydenhuollon lyhennetty tuloslaskelma

Ympäristöterveydenhuollon tuloslaskelmassa (taulukko 15) kuten muidenkin toimialueiden kohdalla tilikauden toteumaa verrataan sekä alkuperäiseen että muutettuun talousarvioon.

Toimintakatteella katetaan ympäristöterveydenhuoltoon kohdistuvat sisäiset menot, kuten toimitilojen kulut sekä hallinto-, tuki ja henkilöstöpalvelut. Ympäristöterveydenhuollon tuloslaskelman ulkoisten erien tilikauden ylijäämä on noin 0,8 milj. euroa. Vuonna 2023 haasteita talousarviossa pysymisen kannalta aiheutti toimintatuottojen toteutuminen noin 2,6 % pienempänä kuin muutetussa talousarviossa. Toimintakulut ovat toteutuneet noin 2,4 % pienempänä verrattuna muutettuun talousarvioon. Toimintakulujen alittuminen on tasoittanut toimintatuottojen budjetoitua pienemmän toteuman kokonaisvaikutusta.

Toimintatuotoissa suurin ero toteumassa budjettiin verraten muodostui myyntituottojen ja maksutuottojen kohdalla. Toimintakulujen alitus koostui pääasiassa henkilöstökulujen, palvelujen ostojen sekä materiaaliostojen

osalta. Tuloslaskelman toimintakuluissa on erikseen huomioitava, että toimintakuluihin on toteutunut palkkaharmonisointikustannuksia yhteensä 5 914 euroa arvosta. Palkkaharmonisaation määrärahat varattiin talousarviossa keskitetysti hyvinvointialueen johdon kustannuspaikalle, sillä palkkaharmonisointilaskelmat olivat silloin kesken. Tilinpäätöksessä varattu määräraha jaettiin toteutuneiden palkkakulujen suhteessa toimialueille, mutta vastaavaa talousarviomuutosta ei ole tehty.

Toiminnallisten tavoitteiden ja strategisten painopisteiden toteutuminen

Ympäristöterveydenhuollon toiminnan tavoitteena on turvata ihmisille terveellinen elinympäristö. Tehtävänä ovat kunnallinen elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta, eläinlääkäripalvelut sekä talteen otettujen seuraeläinten hoidon järjestäminen. Tehtävät ovat lakisääteisiä ja pääosin viranomaistehtäviä. Valvontasuunnitelman ja eläinlääkäripalvelujen suunnitelman toteumaa arvioidaan yksityiskohtaisemmin ympäristöterveydenhuollon jaostossa vuosittain.

Eläinlääkintähuollossa vastaanottokäyntien ja tiläkäyntien kokonaismäärä vähentyi edellisestä vuodesta noin 4 %. Tiläkäynnit vähenivät sekä virka-aikana (-14 %) että päivystyksessä (-17 %). Pieneläinten vastaanottokäyntimäärä virka-aikana laski n. 4 %, mutta virka-ajan ulkopuolisten päivystyskäyntien määrä kasvoi 17 %.

Eläinlääkäripalvelujen osalta suurin haaste oli työvoiman saatavuus. Toteutunut eläinlääkäriresurssi eläinlääkäripalveluihin vuonna 2023 oli noin 20,5 htv, kun se vuonna 2022 oli noin 21,1 htv. Palvelujen saatavuuden arvioidaan olevan kuitenkin toteutuneen valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti. Eläinlääkintähuollon asiakastytyvyisyys oli hyvällä tasolla (NPS 89). Palvelut on pystytty turvaamaan motivoituneen, osaavan ja joustavan henkilöstön ansiosta. Tilanne on kuitenkin lisännyt työntekijöiden kuormitusta sekä päivittäisessä työssä että virka-ajan ulkopuolisessa päivystyksessä.

Valvontaeläinlääkärien tekemien tarkastusten määrä on aiempia vuosia alhaisempi, johtuen henkilöstöressursivajeesta. Kiireelliset tehtävät on pystytty hoitamaan, mutta kiireettömäksi arvioiduissa tapauksissa on jonoutumista.

Terveysvalvonnassa suunnitelmallisten tarkastusten osuus kaikista tarkastuksista oli 85 %, joten tavoite toteutui täysin.

3.3 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN

3.3.1 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tilikausi muodostui lopulta noin 22,7 milj. euroa alijäämäiseksi. Taulukossa 15 on vertailtu hyvinvointialueen muutetun talousarvion toteutumista. Talousarviomuutos tehtiin joulukuun aluevaltuustossa 3. osavuosikatsauksen perusteella.

Toimintatuotot toteutuivat 1,8 milj. euroa (1,4 %) muutettua talousarviota suurempina. Muutos johtui lähinnä toiminnan kehittämiseen ja vakiinnuttamiseen tarkoitetun valtionavustuksen noin miljoona euroa suuremmasta toteumasta kuin tilikauden aikana ennustettiin. Muut tuloerät toteutuivat pääasiassa hiukan muutettua talousarviota suurempina.

Toimintakuluissa muutettu talousarvio ylittyi 1,9 milj. euroa (0,2 %), joten tilikauden aikana ennustettu toimintakulujen toteuma onnistui sangen hyvin. Henkilöstökulujen lopullinen toteuma alitti muutetun talousarvion 4,1 milj. eurolla (-0,9 %). Tämä muutos johtui palkkaharmonisoinnin muutettuun talousarvioon sisällytettyä ennustetta pienempänä toteutumana. Vastaavasti palvelujen ostojen toteuma ylitti muutetun talousarvion 4,5 milj. euroa (1,4 %). Palvelujen ostojen seuraaminen oli haasteellista koko tilikauden, koska kokonaisuutena palvelujen ostot ylittivät alkuperäisen talousarvion yli 75 milj. euroa ja muutetun talousarvion noin 4,5 milj. euroa. Alkuperäisen talousarvion ylitys koostui yksityisten palvelutuottajien hintojen korotuksesta sekä noin 40 milj. euron muusta lähinnä asiakaspalvelujen ostojen ylityksestä. Palvelujen ostojen alkuperäinen talousarvio oli noin 40 milj. euroa edellisvuoden toteumaa pienempi, joten palvelujen ostojen liian tavoitteellinen talousarvio ylittyi merkittävästi talouden tavoiteohjelman toteuttamisesta huolimatta. Lisäksi palvelujen ostojen toteumaan vaikutti mm. talousarvion sisällytettyjen taloudellisten riskien realisoituminen. Muissa kulueroissa tilikauden toteuma oli hyvin lähellä muutettua talousarviota.

Toimintakate toteutui muutetun talousarvion mukaisena, koska toimintatuottojen ja – kulujen toteumat muutettuun talousarvioon verrattuna olivat kokonaisuutena kustannusneutraalit.

Valtionrahoitukseen tehtiin merkittävä muutos (42,9 milj. euroa) pääosin rahoituslain muutoksen seurauksena muutetussa talousarviossa. Valtio ilmoitti vielä muutetun talousarviokäsittelyn jälkeen, että hyvinvointialueiden rahoitukset pienenevät hoitajamitoituksen siirtymisen takia, Pohjois-Karjalassa tämän vähennyksen vaikutus oli 0,3 milj. euroa.

Rahoituserien kehitys oli loppuvuonna ennustettua parempaa (0,7 milj. euroa), mikä johtui pääasiassa pankkitilien korkojen myönteisestä kehityksestä. Poistot ja arvonalentumiset toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisesti, joten kokonaisuutena tilikausi alitti muutetun talousarvion 0,3 milj. eurolla (-1,4 %).

1000 EUR	TA2023	MTA2023	TP2023	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatuotot	111 234	123 437	125 211	1 774	1,4 %
Myyntituotot	32 420	32 593	33 312	719	2,2 %
Maksutuotot	51 023	55 253	55 493	240	0,4 %
Tuet ja avustukset	15 303	21 829	22 800	971	4,4 %
Muut toimintatuotot	12 487	13 761	13 605	-156	-1,1 %
Toimintakulut	819 868	886 097	888 046	1 949	0,2 %
Henkilöstökulut	448 018	442 481	438 370	-4 111	-0,9 %
Palvelujen ostot	252 744	324 166	328 693	4 527	1,4 %
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	<i>135 516</i>	<i>173 986</i>	<i>175 542</i>	<i>1 556</i>	<i>0,9 %</i>
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	<i>117 229</i>	<i>150 180</i>	<i>153 152</i>	<i>2 972</i>	<i>2,0 %</i>
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	58 626	61 454	62 557	1 104	1,8 %
Avustukset	17 388	13 972	13 559	-413	-3,0 %
Muut toimintakulut	43 092	44 023	44 866	843	1,9 %
Toimintakate	-708 634	-762 660	-762 835	-175	0,0 %
Valtion rahoitus	713 471	756 395	756 110	-285	0,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 670	-2 601	-1 929	672	-25,8 %
Vuosikate	2 166	-8 866	-8 653	213	-2,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	14 370	14 470	14 350	-119	-0,8 %
Tilikauden tulos	-12 204	-23 335	-23 003	332	-1,4 %
Poistoeron muutos	335	335	335	0	0,0 %
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-11 869	-23 000	-22 668	332	-1,4 %

Taulukko 16. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tuloslaskelma

3.3.2 Investointien toteutuminen

E-siiven rakennustöiden 1. vaiheen rakennustyöt etenivät suunnitellusti vuoden 2023 aikana ja valmistuvat heinäkuun alussa 2024. Hanke kokonaisuudessaan valmistuu keväällä 2026. Päihdelääketieteen yksikkö valmistui elokuussa ja otettiin käyttöön syyskuun aikana. Tilat valmistuivat G-siiven P-kerrokseen Tikkamäelle. Honkalammen A-talon muutostyöt käynnistyivät helmikuussa 2023 ja tilat valmistuivat syyskuun lopussa 2023. Tiloihin tehtiin toimisto- ja työtiloja sekä loppuosa vanhasta ravintokeskuksesta purettiin. Kokonaisuutena rakennusinvestoinnit toteutuivat 16,4 milj. eurolla talousarvion ollessa 17,8 milj. euroa.

Laite- ja kalustohankinnoissa (ml. pelastuslaitos) talousarvio oli 5,4 milj. euroa ja toteuma 2,4 milj. euroa. Toimittajien toimitusvaikeuksista ja hankintaprosessien viivästymisistä johtuen vuodelle 2023 suunniteltuja ja vuoden 2023 lainanottovaltuudelle toteutettavia laiteinvestointeja tulee toteutumaan vuonna 2024 2,5 milj. euron edestä.

ICT-hankkeiden talousarvio oli 2,2 milj. euroa ja toteuma 0,2 milj. euroa. Poikkeamaa selittää ICT-valmisteluun saatu valtionavustus, jonka avulla hyvinvointialueen aloitukseen liittyvät välttämättömät ICT-muutokset saatiin toteutettua vuoden 2023 aikana.

Investointiosan menojen kokonaistoteuma vuonna 2023 oli 19,2 milj. euroa (75,3 %). Kokonaistoteuma alitti talousarvion 6,3 milj. eurolla (24,7 %).

Investointiosa, 1000 €	Kustannusarvio ja sen muutokset	Ed.vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio TA 2023	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen TA2023	Toteutuma TP2023	Poikkeama TA2023	Poikkeama % TA2023
Tulot								
Rahoitusosuudet investointeihin			350	0	350	0	350	100 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot			0	0	0	102	-102	
Hyvinvointialue yhteensä			350	0	350	102	350	-200 %
Menot								
Rakennushankkeet			17 840	0	17 840	16 441	1 399	8 %
<i>joista suuret hankkeet</i>								
<i>E-hanke</i>	55 394	17 436	14 750	0	14 750	13 820	930	6 %
<i>Päihdelääketieteen yksikkö</i>	1 850	483	1 850	0	1 850	1 972	-122	-7 %
<i>Honkalammen A-talon muutostyöt toimistotiloiksi</i>	700		700	0	700	649	51	7 %
<i>Noljakantie 17 B (päihdepalveluyksikkö)</i>	540		540	0	540	0	540	100 %
Laitehankkeet			4 958	0	4 958	2 215	2 742	55 %
ICT-hankkeet			2 220	0	2 220	162	2 058	93 %
Sijoitukset			0	0	0	162	-162	
Pelastuslaitos			500	0	500	232	268	54 %
Hyvinvointialue yhteensä (sitovuustaso)			25 518	0	25 518	19 212	6 306	25 %
Investointiosa yhteensä								
Tulot			350		350	102	248	71 %
Menot			25 518		25 518	19 212	6 306	25 %
Netto			25 168	0	25 168	19 109	6 058	24 %
Muutos%								

Taulukko 17. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen investointiosa

3.3.3 Lainanottovaltuuksien käyttö investointien rahoittamiseen

Valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Valtioneuvoston päätti 16.6.2022 hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän lainanottovaltuuksista vuodelle 2023. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen lainanottovaltuus vuodelle 2023 oli 93,2 milj. euroa. Vuosien 2023–2026 investointisuunnitelmassa lainanottovaltuutta suunniteltiin käytettävän vuosina 2023–2026 93,2 milj. euroa. Vuonna 2023 valtuutta käytettiin investointisuunnitelman mukaisten investointien toteuttamiseen 45,9 milj. eurolla. Pysyvien vastaavien toteuma oli 19,2 milj. euroa ja investointeja vastaaviin sopimuksiin valtuutta käytettiin 26,7 milj. euroa.

Valtuutta jäi käytettäväksi vuosille 2024–2026 47,3 milj. euroa. Merkittävin osuus 40,8 milj. euroa tullaan käyttämään E-hankkeen toteutukseen vuosina 2024–2026. Lisäksi valtuutta tullaan käyttämään vuodelta 2023

siirtyneiden laite- ja kalustohankintojen toteutukseen (2,5 milj. euroa) sekä vuonna 2024 valmistuvien vuokrakohteiden kalustamiseen (1,2 milj. euroa).

Lainanottovaltuudet, 1000 €	Lainanottovaltuus	Valtuudella käynnistettävät investoinnit	Valtuutta käytetty tilikaudella	Valtuutta käyttämättä
Vuosi 2023	93 273	93 272	45 935	47 337

Taulukko 18. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen lainanottovaltuus

Vuoden 2023 investointisuunnitelmaan sisältyi rakennuksiin liittyviä investointeja vastaavia sopimuksia 27,7 milj. euron edestä. Kokonaisuutena vuokrattavat kohteet toteutuivat hyväksytyjen lainanottovaltuuksien ja kohteista laadittujen esisopimusten mukaisesti.

- Outokummun sote-aseman ja samalle tontille sijoittuvan pelastusaseman rakennustyöt ovat edenneet suunnitelman mukaisesti vuoden 2023 aikana. Pelastuslaitos valmistuu kesäkuussa ja sote-asema lokakuun lopussa 2024.
- Lieksan kaupungin kilpailuttaman vuokranantajan taseeseen rakennettava sote-asema on edennyt suunnitellun aikataulun mukaisesti vuonna 2023 ja valmistuu marraskuun lopussa 2024.
- Asumisyksiköitä on rakenteilla Outokumpuun sekä Polvijärvelle, ja nämä ovat edenneet suunnitelmien mukaisesti. Polvijärven asumisyksikkö valmistuu helmikuun loppuun mennessä 2024 ja Outokummun asumisyksikkö valmistuu 2024 kesäkuun loppuun mennessä.
- Nurmekseen toteutetaan asumisyksikkö, johon Kuusikummun asumisyksikön toiminta on siirtymässä. Kohde valmistuu alkuvuoden 2025 aikana. Asumisyksikkö toteutetaan olemassa olevaan kaupungin omistamaan kiinteistöön muutostyönä.
- Pyhäselän sote-asema toteutettiin siirtokelpoisilla tiloilla loppuvuonna 2023 ja tilat otettiin käyttöön vuoden 2024 alusta.
- Pekkalan pelastusasema otettiin käyttöön kesäkuussa 2023.

3.3.4 Rahoitusosan toteutuminen

Vuosikate muodostui 8,7 milj. euroa alijäämäiseksi, joka jäi 0,2 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Tulorahoituksen korjauserät -22,7 milj. euroa liittyy suurelta osin palkkaharmonisoinnin varauksen purkamiseen. Pitkäaikaisten lainojen lisäys oli muutetun talousarvion mukaista ja pitkäaikaisten lainojen vähennys oli hiukan muutettua talousarviota suurempaa.

Talousarviossa 2023 pitkäaikaisten lainojen lisäykseen oli varattu 25,5 milj. euroa, joka määräytyi vuoden 2023 lainanottovaltuuden ja vuoden 2023 investointisuunnitelman perusteella. Talousarviovuoden aikana

hyvinvointialueen lainasalkkua järjesteltiin uudelleen ja siinä yhteydessä osana talouden tavoiteohjelmaa vanhojen lainojen pääomia maksettiin n. 5,7 milj. euron edestä pois. Loppuvuodesta 2023 tehtiin maksuvalmiussuunnitelmaa vuodelle 2024. Silloin oli ensimmäisiä arvioita siitä, että kaikki entisen kuntayhtymän jäsenkunnat eivät välttämättä maksa palkkaharmonisointikustannuksia vuoden 2024 eräpäivinä. Tämä tarkoittaisi toteutuessaan riskien kasvamista hyvinvointialueen maksuvalmiudessa. Ministeriöstä saadun tiedon mukaan lainanottovaltuudesta poikkeavasta pitkäaikaisen lainan nostamisesta on mainittava toimintakertomuksessa. Riskien hallinnan näkökulmasta ja lainasalkun uudelleen järjestelyjen vuoksi joulukuussa 2023 pitkäaikaista lainaa nostettiin 30 milj. euroa. Kokonaisuutena nettolainamäärä väheni lainajärjestelyjen vuoksi 1,2 milj. euroa. Lisäksi ennenaikainen lainojen poismaksun myötä korkokustannuksissa syntyi säästöä. Aluevaltuusto hyväksyi joulukuun kokouksessa (§ 267) tähän liittyvän talousarviomuutoksen.

Ulkoiset, 1000 €	TA2023	MTA2023	TP2023	Poikkema	Poikkema %
Toiminnan ja investointien rahavirta					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	23 035	-8 865	-8 653	-212	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	-22 692	22 692	
Toiminnan rahavirta	23 035	-8 865	-31 346	22 481	-254 %
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-25 518	-25 518	-19 212	-6 306	25 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	350	350	0	350	100 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	102	-102	
Investointien rahavirta	-25 168	-25 168	-19 109	-6 059	24 %
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 133	-34 033	-50 455	16 422	-48 %
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 518	30 000	30 000	0	0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-16 175	-20 657	-20 153	-504	2 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos				0	
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	6 870	-6 870	
Rahoituksen rahavirta	9 343	9 343	16 717	-7 374	-79 %
Rahavarojen muutos	7 210	-24 690	-33 738	9 048	-37 %

Taulukko 19. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen rahoitusosan toteutuminen

3.3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Taulukossa 20 on esitetty hyvinvointialueen strategiset aluevaltuustoon nähden sitovat mittarit talousarviovuodelle. Nämä mittarit on johdettu hyvinvointialueen seitsemästä strategisesta tavoitteesta.

Hyvinvointialueen strategiset tavoitteet	Strateginen mittari	Mittarin tavoite	Mittarin tavoitearvo	Toteuma	Status
Toimintamme lähtökohtana on ennaltaehkäisy sekä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen yhteistyössä asukkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa	Hyte-kerroin	Kasvaa vuoteen 2022 verrattuna	≥ 45	57	Tavoitteessa
Monikanavainen palveluverkkomme vastaa väestön palvelutarvetta	Palveluverkkosuunnitelman uudistaminen	Tehty kesäkuun loppuun mennessä, sitä ennen kuukausittaisena tavoitteena 16.7 prosenttiyksikön kasvu	100%	100 %	Tavoitteessa
Palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat	Lakisääteiset hoito- ja palveluajat	Kokonaistaso paranee vuoteen 2022 verrattuna	> 80,0 %	87,2 %	Tavoitteessa
Johtamistamme ja palvelujen kehittämistä ohjaa henkilöstön osallistaminen toiminnan jatkuvaan parantamiseen sekä toimintatapojen yhtenäistämiseen	Tyhy-kyselyn johtamisen mittari	Kokonaistaso paranee vuoteen 2022 verrattuna	Kyllä/ei	1	Tavoitteessa
Huolehdimme henkilöstön riittävydestä, osaamisesta, työhyvinvoinnista ja sitoutuneisuudesta	Henkilöstön pitovoima	Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus alle tavoitetason	≤ 10 %	6,3 %	Tavoitteessa
Huolehdimme henkilöstön riittävydestä, osaamisesta, työhyvinvoinnista ja sitoutuneisuudesta	Työkykyisten päivien määrä / htv2	Kasvaa 4 % vuoteen 2022 verrattuna	> 1 päivää/htv2	11,6 %	Tavoitteessa
Toimintamme on tuloksellista, laadukasta ja kustannusvaikuttavaa.	Vuosikate	Vähintään muutetun talousarvion mukainen	≥ -8,9 M€	-8,7 M€	Tavoitteessa
Toimintamme on pitkäjänteistä, tulevaisuuteen katsovaa ja päätöksenteko lapsen edun mukaista	Strategisen tavoitteen erillinen laadullinen arviointi	Strateginen tavoite toteutuu	Kyllä/ei	Kyllä	Tavoitteessa

Taulukko 20. Hyvinvointialueen strategiset tavoitteet ja toteumat

- 1) Tavoitteenamme oli, että toimintamme lähtökohtana on ennaltaehkäisy sekä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen yhteistyössä asukkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Tämä strategisen tavoitteen mittarina käytetään hyte-kerrointa, joka on yksi valtion rahoitukseen vaikuttavista tekijöistä. Mittarin osalta tavoiteltiin hyte-kertoimen kasvamista vuoden 2023 rahoituksessa käytetystä tasosta, joka on ollut 43,8. Vuodelle 2023 asetettu tavoite oli 45, tätä tavoite toteutui toteuma-arvon ollessa 57.
- 2) Tavoitteenamme oli, että monikanavainen palveluverkkomme vastaa väestön palvelutarvetta. Osana valmisteltua palvelustrategiaa tavoitteena oli uudistaa palveluverkkosuunnitelma, joka oli merkittävässä asemassa talouden tavoiteohjelman toteuttamisessa. Tämän mittarin osalta tavoitteena oli, että suunnitelman päivittäminen on valmis kesäkuun 2023 loppuun mennessä. Aluevaltuusto hyväksyi palvelustrategian ja sen yhdessä myös palveluverkkosuunnitelman uudistamisen 22.6.2023, joten tämä tavoite toteutui.
- 3) Tavoitteenamme oli, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat vuoden 2023 aikana. Tähän liittyvän mittarin osalta tavoiteltiin hyvinvointialueen lakisääteisten hoito- ja palveluaikojen kokonaistason paranemista vuoteen 2022 verrattuna. Tavoitteen toteutumista seurattiin palveluja tuottavien toimialueiden määrittämällä mittareilla. Hyvinvointialueetasolla toimialueiden mittareiden keskiarvo oli 87,2 %, joka on tavoitetason 80 % yläpuolella eli tämä tavoite toteutui.

- 4) Tavoitteenamme oli, että johtamistamme ja palvelujen kehittämistä ohjaa henkilöstön osallistaminen toiminnan jatkuvaan parantamiseen sekä toimintatapojen yhtenäistämiseen. Tämän tavoitteen mittaamista oli mahdollista seurata kerran vuodessa tyhy-kyselystä saatavalla johtamisen mittarilla, jonka kokonaistason haluttiin paranevan vuoteen 2022 verrattuna. Tämä mittari toteutui, koska johtamisen kokonaistaso-mittari parani vuoden 2022 tasosta.
- 5) Tavoitteenamme oli, että huolehdimme henkilöstön riittävydestä, osaamisesta, työhyvinvoinnista ja sitoutuneisuudesta. Henkilöstö on organisaation tärkein voimavara ja siksi tätä tavoitetta haluttiin seurata kahdella mittarilla. Tavoittelimme henkilöstön pitovoiman kasvattamisesta vuoden 2022 tasosta, mittarin tavoitearvona vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuuden haluttiin olla enintään 10. Lisäksi tavoittelimme työkykyisten päivien lisääntymistä neljällä prosentilla. Molemmat tavoitteet toteutuivat, henkilöstön lähtövaihtuvuus oli lopulta 6,3 % ja työkykyiset päivät lisääntyivät lähes 12 %.
- 6) Tavoitteenamme oli, että toimintamme on tuloksellista, laadukasta ja kustannusvaikuttavaa. Hyvinvointialueen rahoitusmallissa vuosikate on tunnusluku, jonka perusteella tulevien vuosien lainanottovaltuudet määritellään. Ensimmäisen toimintavuotemme muutetun talousarvion tavoitteena oli, että vuosikate ei saa olla pienempi kuin -8,9 milj. euroa. Tavoite toteutui, koska vuosikatteen muodostui -8,7 milj. euroa.
- 7) Tavoitteenamme oli, että toimintamme on pitkäjänteistä, tulevaisuuteen katsovaa ja päätöksentekolapsen edun mukaista. Tämän tavoitteen mittaaminen on sovittu tehtäväksi erillisellä laadullisella arvioinnilla osana tätä tilinpäätöstä. Lapsen edun mukaisen päätöksenteon onnistumiseksi päättäjille järjestettiin alkuvuonna 2023 lapsivaikutusten arviointikoulutus. Lisäksi hyvinvointialue on mukana lapsibudjetoinnin verkostossa. Pohjois-Karjalassa on luotu meidän Lasta-malli. Kyseessä on poliisin, lastensuojelun ja viranomaisyhteistyön malli, jota hyödynnetään tilanteissa, joissa epäillään lapsen joutuneen väkivallan uhriksi. Lasta-hankkeen puitteissa alueelle järjestetään jatkuvaa koulutusta ammattilaisille väkivallan tunnistamisesta, puheeksi ottamisesta ja toimintaohjaista. Järjestöjen toiminta-avustuksissa lapsiperhejärjestöt näkyvät vahvasti, sillä viidestä suurimmasta myönnetystä avustuksesta kolme meni lapsiperhejärjestöille. Suojaa-hankkeessa on kehitetty päihteitä käyttävien odottajien ja pikkulapsiperheiden palveluja lapsilähtöisesti. Hyvinvointialueen perhekeskustoimintaa on kehitetty ja vahvistettu jatkuvasti. Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta toimintamme olevan pitkäjänteistä, tulevaisuuteen katsovaa ja lapsenedun mukaista, joten strateginen tavoitteemme toteutui.

4 Tilinpäätöslaskelmat

4.1 TILINPÄÄTÖSLASKELMIA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET JA OHJEET

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase, konsernituloslaskelma ja -tase sekä konsernin rahoituslaskelma. Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa on sovellettu kirjanpitolakia ja noudatettu asetusta hyvinvointialueen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston yleisohjeiden mukaisesti.

4.2 TULOSLASKELMA

	2023
Toimintatuotot	
Myyntituotot	33 312 238,01
Maksutuotot	55 493 214,41
Tuet ja avustukset	22 800 052,07
Muut toimintatuotot	13 605 498,47
Toimintatuotot yhteensä	125 211 002,96
Toimintakulut	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-352 710 553,22
Henkilösivukulut yhteensä	-85 659 727,70
Eläkekulut	-72 360 270,67
Muut henkilösivukulut	-13 299 457,03
Palvelujen ostot	-328 693 442,95
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-62 557 154,71
Avustukset	-13 559 033,14
Muut toimintakulut	-44 865 794,18
Toimintakulut yhteensä	-888 045 705,90
Toimintakate	-762 834 702,94
Valtion rahoitus	756 110 196,00
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot	2 196 704,01
Muut rahoitustuotot	168 233,81
Korkokulut	-3 943 314,39
Muut rahoituskulut	-350 298,70
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-1 928 675,27
Vuosikate	-8 653 182,21
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-14 350 169,32
Arvonalentumiset	
Tilikauden tulos	-23 003 351,53
Poistoeron muutos	335 184,85
Tilikauden ylijäämä	-22 668 166,68

Taulukko 21. Hyvinvointialueen tuloslaskelma

4.3 RAHOITUSLASKELMA

	2023
Toiminnan rahavirta	
Vuosikate	-8 653 182,21
Tulorahoituksen korjaukset	-22 692 416,67
	<u>-31 345 598,88</u>
Investointien rahavirta	
Investointimenot	-19 760 283,78
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	990 138,71
	<u>-18 770 145,07</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-50 115 743,95
Rahoituksen rahavirta	
Antolainauksen muutokset	
Antolainasaamisten lisäys	5 589,22
	<u>5 589,22</u>
Lainakannan muutokset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-20 153 332,00
	<u>9 846 668,00</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-43 520,51
Vaihto-omaisuuden muutokset	172 143,22
Saamisten muutos	22 995 651,93
Korottomien velkojen muutos	-16 598 707,43
	<u>6 525 567,21</u>
Rahoituksen rahavirta	16 377 824,43
Rahavarojen muutos	-33 737 919,52
Rahavarat 31.12.	74 856 694,45
Rahavarat 1.1.	108 594 613,97
	-33 737 919,52
Toiminnan ja investointien rahavirran 1 vuotta	-50 116
Investointien tulorahoitus, %	-43,8
Lainanhoitokate	-0,20
Kassan riittävyys, pv	29

Taulukko 22. Hyvinvointialueen rahoituslaskelma

4.4 TASE

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT		Avaava tase
VASTAAVAA	2023	1.1.2023
A PYSYVÄT VASTAAVAT	203 080 992,02	198 611 391,06
I Aineettomat hyödykkeet	3 027 753,84	3 472 257,34
1. Aineettomat oikeudet	2 522 719,31	2 902 627,98
2. Muut pitkävaikutteiset menot	505 034,53	569 629,36
II Aineelliset hyödykkeet	190 943 018,07	186 679 190,05
1. Maa- ja vesialueet	3 639 447,92	3 639 447,92
2. Rakennukset	138 293 359,31	131 953 987,71
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 286 714,70	2 616 986,22
4. Koneet ja kalusto	23 838 062,45	28 004 504,24
6. Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	22 885 433,69	20 464 263,96
III Sijoitukset	9 110 220,11	8 459 943,67
1. Osakkeet ja osuudet	9 056 461,21	8 400 595,55
3. Muut lainasaamiset	28 600,00	34 189,22
4. Muut saamiset	25 158,90	25 158,90
B VAIHTUVAT VASTAAVAT	180 848 263,59	239 302 569,05
I Vaihto-omaisuus	3 808 378,16	3 980 521,38
1. Aineet ja tarvikkeet	3 808 378,16	3 980 521,38
II Saamiset	102 183 190,98	126 727 433,70
Lyhytaikaiset saamiset	102 183 190,98	126 727 433,70
1. Myyntisaamiset	12 987 982,89	53 096 663,82
3. Muut saamiset	7 111 784,60	10 493 000,28
4. Siirtosaamiset	82 083 423,49	63 137 769,60
III Rahoitusarvopaperit	10 000 000,00	0,00
4. Muut arvopaperit	10 000 000,00	0,00
IV Rahat ja pankkisaamiset	64 856 694,45	108 594 613,97
	383 929 255,61	437 913 960,11

VASTATTAVAA	2023	Avaava tase 1.1.2023
A OMA PÄÄOMA	5 237 887,78	27 906 054,46
I Peruspääoma	28 629 731,03	28 629 731,03
II Muut omat rahastot	504 563,78	504 563,78
III Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-1 228 240,35	-1 228 240,35
IV Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-22 668 166,68	0,00
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	388 491,71	2 272 267,35
1. Poistoero	388 491,71	1 129 848,27
2. Vapaaehtoiset varaukset	0,00	1 142 419,08
C PAKOLLISET VARAUKSET	6 420 229,52	29 057 431,76
1. Eläkevaraukset	92 674,16	104 776,76
2. Muut pakolliset varaukset	6 327 555,36	28 952 655,00
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	288 553,50	332 074,01
1. Valtion toimeksiannot	288 553,50	332 074,01
E VIERAS PÄÄOMA	371 594 093,10	378 346 132,53
I Pitkäaikainen	177 482 591,48	167 828 021,00
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	177 482 591,48	167 828 021,00
II Lyhytaikainen	194 111 501,62	210 518 111,53
1. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	14 666 145,52	14 474 048,00
6. Ostovelat	39 554 457,22	39 475 987,42
7. Muut velat	51 210 642,00	22 430 637,40
8. Siirtovelat	88 680 256,88	134 137 438,71
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	383 929 255,61	437 913 960,11

Taulukot 23. Hyvinvointialueen tase

4.5 KONSERNILASKELMAT

	2023
Toimintatuotot	
Myyntituotot	69 243 683,69
Maksutuotot	55 471 965,50
Tuet ja avustukset	22 795 665,46
Muut toimintatuotot	<u>11 206 210,46</u>
Toimintatuotot yhteensä	158 717 525,11
Toimintakulut	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-352 710 553,22
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	-72 360 270,67
Muut henkilösivukulut	-13 299 457,03
Palvelujen ostot	-279 688 249,97
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-62 554 888,29
Avustukset	-13 559 033,14
Muut toimintakulut	<u>-125 469 358,75</u>
Toimintakulut yhteensä	-919 641 811,07
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-2 256,37
Toimintakate	-760 926 542,33
Valtion rahoitus	756 110 196,00
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkotuotot	2 213 493,87
Muut rahoitustuotot	170 470,76
Korkokulut	-4 529 233,96
Muut rahoituskulut	<u>-356 046,48</u>
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-2 501 315,81
Vuosikate	-7 317 662,14
Poistot ja arvonalentumiset	-16 302 303,58
Suunnitelman mukaiset poistot	-16 273 741,48
Arvonalentumiset	-28 562,10
Tilikauden tulos	-23 619 965,72
Tilinpäätössiirrot	116 406,14
Tilikauden verot	-11 139,25
Laskennalliset verot	-73 694,23
Vähemmistöosuudet	503 640,50
Tilikauden ylijäämä	-23 084 752,56

Taulukko 24. Hyvinvointialuekonsernin tuloslaskelma

Toiminnan rahavirta	2023
Vuosikate	-7 315 405,77
Tilikauden verot	-11 139,25
Tulorahoituksen korjauserät	-22 893 246,86
	<u>-30 219 791,88</u>
Investointien rahavirta	
Investointimenot (-)	-19 830 260,40
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot (	105 578,26
	<u>-19 724 682,14</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-49 944 474,02
Rahoituksen rahavirta	
Lainakannan muutokset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-20 683 140,20
Lyhytaikaisten lainojen muutos, lis(+),väh(-)	-1 314 701,56
	<u>8 002 158,24</u>
Oman pääoman muutokset	-2 316 842,89
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-48 037,12
Vaihto-omaisuuden muutos	167 720,15
Saamisten muutokset	22 989 018,11
Korottomien velkojen muutokset	-13 326 726,84
	<u>9 781 974,30</u>
Rahoituksen rahavirta	15 467 289,65
Rahavarojen muutos	-34 477 184,37
Rahavarojen muutos	
Rahavarat 31.12.	77 036 903,41
Rahavarat 1.1.	111 514 087,78
	<u>-34 477 184,37</u>

Taulukko 25. Hyvinvointialuekonsernin rahoituslaskelma

VASTAAVAA	31.12.2023	1.1.2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	225 177 209,47	220 454 661,89
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	2 715 435,19	2 910 088,95
Muut pitkävaikutteiset menot	520 091,33	622 936,01
	3 235 526,52	3 533 024,96
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	4 112 780,51	4 112 780,51
Rakennukset	160 644 462,04	155 499 691,86
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 303 613,30	2 616 986,22
Koneet ja kalusto	25 615 865,38	29 248 351,04
Ennakkomaksut ja keskener. hankinn	23 179 757,43	20 651 314,15
	215 856 478,66	212 129 123,78
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	242 885,11	162 284,11
Osakkeet ja osuudet	5 811 571,17	4 599 480,92
Muut lainasaamiset	5 589,11	5 589,22
Muut saamiset	25 158,90	25 158,90
	6 085 204,29	4 792 513,15
VAIHTUVAT VASTAAVAT	184 726 247,60	240 260 561,44
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	3 820 739,73	3 988 459,88
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	14 198 050,64	53 193 655,59
Lainasaamiset	310 132,98	0,00
Muut saamiset	7 318 688,64	10 987 444,88
Siirtosaamiset	82 399 442,70	63 380 239,90
	104 226 314,96	127 561 340,37
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	10 000 000,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	66 679 192,91	108 710 761,19
VASTAAVAA YHTEENSÄ	409 903 457,07	460 715 223,33

VASTATTAVAA	31.12.2023	1.1.2023
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	28 629 731,03	28 629 731,03
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	50 000,00	50 000,00
Muut omat rahastot	1 385 351,97	1 171 186,74
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	4 184 788,42	2 623 792,98
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-23 084 752,56	0,00
	11 165 118,86	32 474 710,75
VÄHEMMISTÖOSUUDET	-503 640,50	895 346,44
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	92 674,16	104 776,76
Muut pakolliset varaukset	6 327 555,36	28 952 655,00
	6 420 229,52	29 057 431,76
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	288 553,50	332 074,01
VIERAS PÄÄOMA	392 533 195,69	397 955 660,37
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	197 315 181,73	189 654 928,99
Lainat julkisyhteisöiltä	199 807,98	21 400,00
	197 514 989,71	189 676 328,99
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	15 980 847,08	15 818 557,76
Lainat julkisyhteisöiltä	1 208,20	0,00
Saadut ennakot	47 754,72	93 999,98
Ostovelat	39 200 711,19	37 809 205,71
Muut velat	43 823 724,37	16 024 071,46
Siirtovelat	95 272 878,83	137 773 722,96
Laskennalliset verovelat	691 081,59	759 773,51
	195 018 205,98	208 279 331,38
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	409 903 457,07	460 715 223,33
Omavaraisuusaste, %	2,7	
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	42,91	
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), M€	-18,9	
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	-116,4	
Lainakanta 31.12., M€	213,4	
Lainakanta 31.12., €/asukas	1 315,03	
Lainat ja vuokravastuut, 31.12. M€	303	
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	1 869	
Lainasaamiset 31.12., M€	0	
Konsernin henkilöstömäärä	162 312	

Taulukko 26. Hyvinvointialuekonsernin tase

5 Tilinpäätöksen liitetiedot

5.1 KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty 5 tytäryhteisöä, 1 hyvinvointialue ja 1 osakkuusyhteisö.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on eliminoitu yhtiöiden keskeiset tuotot ja kulut sekä yhtiöiden keskinäiset saamiset ja velat.

Poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernissa ei esitetä poistoeroa, poistoero on oikaistu taseen voittovaroihin. Konsernissa esitetty laskennallinen verovelka, joka on osa tyttären poistoeron ja vapaaehtoisen varausten (mm. asuintalovaraukset) muutosta.

Keskinäisten omistuksen eliminointi

Hyvinvointialueen ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessa hankintakaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Konsernissa ei tehty suunnitelmapoistojen oikaisuja.

Osakkuusyhteisöt

Konsernissa on 1 osakkuusyhteisö, jonka omistusosuus on yli 20 %. Yhdistely on tehty vuoden 2023 konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

5.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 6) Hyvinvointialueen toimintatuotot

Toimintatuotot	Konserni 2023	PK Hyvinvointialue 2023
Sosiaali- ja terveystuotot	84 074 515,78	84 074 515,78
Pelastustoimi	5 764 311,25	5 764 311,25
Ympäristöterveydenhuolto	5 137 355,36	5 137 355,36
Yleishallinto ja muut palvelut	63 741 342,72	30 234 820,57
Hyvinvointialueen toimintatuotot yhteensä	158 717 525,11	125 211 002,96

PK Hyvinvointialue

Toimintatuotot palvelualueittain	2023
110 Lapsiperheiden palvelut	30 237,58
130 Lastensuojelu	1 968 580,04
150 Työikäisten palvelut	2 281 938,60
170 Vammaispalvelut	1 387 411,66
185 Vammaispalvelujen asuminen sek	3 029 523,49
200 Ikäihmisten palvelut, läntinen	7 224 915,85
210 Ikäihmisten palvelut, eteläinen	7 863 402,08
220 Ikäihmisten palvelut, pohjoine	7 781 384,98
230 Ikäihmisten palvelut, keskinen	15 322 694,90
280 Arjen tukipalvelut	5 184 355,49
300 Sairaalapalvelut	19 272 108,66
400 Vastaanottopalvelut	11 008 564,20
500 Kuntoutus	947 779,59
600 Terveys- ja sairaanhoitopalvel	771 618,66
700 Pelastuslaitos yhteiset palvel	50 857,50
720 Esikuntapalvelut	118 849,30
740 Operatiivinen toiminta	5 594 604,45
800 Ympäristöterveydenhuolto	5 137 355,36
910 Hallintopalvelut	53 246,32
920 Tukipalvelut	83 835,76
927 Hankinta ja logistiikkapalvelu	781 767,85
930 Henkilöstöasiantuntijapalvelut	2 055 822,42
940 Henkilöstövoimavarat	521 354,08
952 Kehittämispalvelut	7 060 297,52
960 Talouspalvelut	158 326,10
961 Digitaaliset palvelut	2 820 854,79
970 Tekniset palvelut	12 339 870,77
990 Hyvinvointialueen hallinto	4 359 444,96
	125 211 002,96

Liitetieto 7.) Valtion rahoitus

Sosiaali ja terveyshuollon tehtävien rahoitus
Pelastustoimen tehtävien rahoitus
Valtion rahoitus yhteensä

PK Hyvinvointialue

2023

739 797 301,00

16 312 895,00

756 110 196,00

Liitetieto 8.) Palvelujen ostojen erittely

Asiakaspalvelujen ostot
Muiden palvelujen ostot
Hyvinvointialueen palvelujen ostot yhteensä

PK Hyvinvointialue

2023

175 546 998,36

153 146 444,59

328 693 442,95

Liitetieto 9. Valtuustoryhmille annetut tuet

Savo-Karjalan Sosiaalidemokraatit ry
Savo-Karjalan Kokoomus ry
Keskustan Pohjois-Karjalan Piiri ry
Savo-Karjalan vasemmisto ry
Savo-Karjalan Vihreät ry
Suomen Kristillisdemokraattien Pohjois-Karjalan piiri ry
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä

PK Hyvinvointialue

2023

16 431,33

20 000,00

46 574,40

11 670,77

6 914,79

4 072,22

105 663,51

Liitetieto 10.) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Aluehallitus 27.10.2022 §167

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista hyvinvointialueen tilinpäätöksessä

Arvioidut poistoajat sekä poistomenetelmät ovat:

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen poistosuunnitelma 1.1.2023 alkaen

PYSYVÄT VASTAAVAT	HVA poistoaika, tasapoisto
Aineettomat hyödykkeet	
Kehittämismenot	2
Muut pitkävaikuttavat menot	12
Tietokoneohjelmistot	
tietokoneohjelmistot 10 000 - 300 000	2
tietokoneohjelmistot 300 001 - 1 000 000	5
tietokoneohjelmistot 1 000 000 - >	12
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	Vuokrasopimuksen kestoajaksi, enintään 10 vuotta
Muut aineettomat oikeudet	2
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa
Kiinteistöjen liittymismaksut	Ei poistoaikaa
Kiinteistöjen vuokraoikeudet ja niihin liittyvät liittymismaksut	Ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	
Asuinrakennukset	30
Uudisrakentaminen	
uudisrakentaminen, sairaalakiinteistöt	30
uudisrakentaminen, muut sote-kiinteistöt	24
uudisrakentaminen, vapaa-ajanrakennukset	24
Laajennus rakentaminen	
laajennus rakentaminen, sairaalakiinteistöt	30
laajennus rakentaminen, , muut sote-kiinteistöt	24
laajennus rakentaminen, , vapaa-ajanrakennukset	24
Korjausrakentaminen	
korjausrakentaminen, sairaalakiinteistöt	24
korjausrakentaminen, muut sote-kiinteistöt	18
korjausrakentaminen, vapaa-ajanrakennukset	12
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Kadut, tiet, torit ja puistot	18
Muut maa- ja vesirakenteet	18
Vedenjakeluverkko, viemäriverkko	20
Kaukolämpöverkko	20
Puhelinverkko	15
ICT-verkko	15
Muut putki- ja kaapeliverkot	18
Muuntoasemat	18
Varavoimalaitteistot	12
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	12
Koneet ja kalusto	
Rautaiset alukset, veneet ja alukset	18
Kuljetusvälineet	5
Raskaat koneet	12
Ambulanssit	4
Muut työkoneet	6
Tietokonelaitteet (ICT-laitteet)	4
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet 10 000 - 300 000	6
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet 300 001 - 600 000	8
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet 600 000 ->	12
Muut laitteet ja kalusteet	4
Ensikertakalustaminen > 500 000	5
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	Käytön mukaan
Taide- ja arvoesineet	Ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset	
Osakkuusyhteisöosuudet	
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	Ei poistoaikaa
Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuudet	Ei poistoaikaa
Muut osakkeet ja -osuudet	Ei poistoaikaa
Osakkeet ja osuudet	
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	Ei poistoaikaa
Asunto-osakkeet tytäryhteisöissä	Ei poistoaikaa
Hyvinvointiyhtymäosuudet	Ei poistoaikaa
Liikelaistosten peruspääomaosuudet	Ei poistoaikaa
Muiden taseyksiköiden peruspääomaosuudet	Ei poistoaikaa
Muut osakkeet ja osuudet	Ei poistoaikaa
Muut asunto-osakkeet	Ei poistoaikaa
Osakkeiden ja osuuksien arvonorotukset	Ei poistoaikaa

Hyödykkeen poistoajaksi määritellään hyödykkeen taloudellisesta pitoajasta.

Poistoajat koskevat uusia hankintakohteita.

Liitetieto 11.) Pakollisten varausten muutokset

	Konserni 2023	PK Hyvinvointialue 2023
Eläkevastuuvaraus 1.1	104 776,76	104 776,76
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-12 102,60	-12 102,60
Eläkevastuuvaraus 31.12.	92 674,16	92 674,16
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1.	4 840 647,00	4 840 647,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-412 670,00	-412 670,00
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12	4 427 977,00	4 427 977,00
Palkkaharmonisointi 1.1.	24 112 008,00	24 112 008,00
Lisäykset tilikaudella	60 162,88	60 162,88
Vähennykset tilikaudella	-22 272 592,52	-22 272 592,52
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12	1 899 578,36	1 899 578,36
Muut pakolliset varaukset yhteensä	6 420 229,52	6 420 229,52

Liitetieto 12.) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni 2023	PK Hyvinvointialue 2023
Muut toimintatuotot		
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	0,00	0,00
Rakennusten luovutusvoitot	0,00	0,00
Muut luovutusvoitot	55 214,43	55 214,43
Luovutusvoitot yhteensä	55 214,43	55 214,43
Muut toimintakulut		
X kiinteistön luovutustappiot	0,00	0,00
Luovutustappiot yhteensä	0,00	0,00

Liitetieto 13.) Yhteismäärät (olennaiset) muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

Ei ole tietoja

Liitetieto 14.) Erittely poistoeron muutoksista

	PK Hyvinvointialue 2023
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	-335 184,85
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuspoistojen erotus (-/+)	0,00
ISLABin palautus	-406 171,71
Poistoeron muutokset yhteensä	-741 356,56

5.3 TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

5.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 15.) Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei ole tietoja

Liitetieto 16.) Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet						
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä-vaik. menot	Ennakkomaksut	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 902 627,98	569 629,36	0,00	3 472 257,34	3 639 447,92	131 953 987,71	2 616 986,22	28 004 504,24	0,00	20 464 263,96	186 679 190,05
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 621 127,54	0,00	2 247 639,94	0,00	14 180 770,20	19 049 537,68
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-17 370,58	0,00	0,00	-17 370,58
ISLABin palautus	-106 869,28	0,00	0,00	-106 869,28	0,00	0,00	-18 906,72	-603 245,20	0,00	-133 652,06	-755 803,98
Siirrot erien välillä	352 603,26	0,00	0,00	352 603,26	0,00	10 825 308,00	0,00	448 037,15	0,00	-11 625 948,41	-352 603,26
Tilikauden poisto	-625 642,65	-64 594,83	0,00	-690 237,48	0,00	-7 107 063,94	-311 364,80	-6 241 503,10	0,00	0,00	-13 659 931,84
Arvonlenn. ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	2 522 719,31	505 034,53	0,00	3 027 753,84	3 639 447,92	138 293 359,31	2 286 714,70	23 838 062,45	0,00	22 885 433,69	190 943 018,07
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 522 719,31	505 034,53	0,00	3 027 753,84	3 639 447,92	138 293 359,31	2 286 714,70	23 838 062,45	0,00	22 885 433,69	190 943 018,07
Erittely olennaisista lisäpoistoista	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ambulanssi	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	21 513,48	0,00	0,00	21 513,48
Sähköpyörätuolit								19 629,09			
								1 884,39			
Erittely olennaisista arvonalentumiset	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni Hyvinvointialue	
	2023	2023
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	0,00	0,00
Muut maa- ja vesialueet	0,00	3 639 447,92
Maa- ja vesialueet yhteensä	0,00	3 639 447,92

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni Hyvinvointialue	
	2023	2023
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	0,00	0,00
Muut maa- ja vesialueet	0,00	3 639 447,92
Maa- ja vesialueet yhteensä	0,00	3 639 447,92

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				Yhteensä
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Hyvinvointi-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	JVK-laina saamiset	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset hyv.-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	
Hankintameno 1.1.	3 554 017,90	3 01 000,00	0,00	4 545 577,65	8 400 595,55	0,00	34 189,22	0,00	25 158,90	59 348,12
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	162 100,00	162 100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ISLABin palautus	0,00	0,00	548 646,10	0,00	548 646,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	-29 785,57	-29 785,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ISLABin palautus	0,00	0,00	0,00	-25 094,87	-25 094,87	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	3 554 017,90	3 01 000,00	548 646,10	4 652 797,21	9 056 461,21	0,00	34 189,22	0,00	25 158,90	59 348,12
Arvonlennukset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 554 017,90	3 01 000,00	548 646,10	4 652 797,21	9 056 461,21	0,00	34 189,22	0,00	25 158,90	59 348,12
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Liitetieto 17-20.) Omistukset muissa yhteisöissä

	Y-tunnus	vinvointialueen		Hyvinvointialuekonsernin osuus, €		tilikauden voitosta / tappiosta
		omistus-osuus-%	Konsernin omistus-osuus-%	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Paiholankoski	0169077-9	57,10	57,10	8 398,11	141 551,33	0,45
Siun Työterveys Oy	2950539-5	100,00	100,00	1 984 191,69	790 678,48	234 472,24
Polkka Pohjois-Karjalan tukipalvelut Oy	2775939-1	60,00	60,00	506 095,93	5 211 403,50	-771 072,56
Tikkamäen Palvelut Oy	1798809-4	100,00	100,00	94 975,25	21 497 561,93	-9 425,59
Kiinteistö Oy Tikkamäen vuokratalot	0350063-3	100,00	100,00	57 541,36	72 157,45	0,00
Siun säätiö sr	2821061-6	100,00	100,00	928 380,37	1 675,10	5 448,85
Hyvinvointiyhtymät						
ISLAB hyvinvointiyhtymä	2126106-6	17,49	17,49	1 964 161,20	1 734 638,54	-140 442,30
Osakkuusyhtiöt						
Järvi-Suomen Terveyspalvelut Oy	3180984-9	25,00	25,00	235 277,74	459 728,07	-2 256,37
Valtion ja hyvinvointialueiden yhteiset yhtiöt						
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy	3324881-1	4,16				

Liitetieto 21.) Saamisten erittely

	PK Hyvinvointialue 2023 Pitkäaikaiset	PK Hyvinvointialue 2023 Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	0,00	123 642,22
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	123 642,22
Saamiset hyvinvointiyhtymä, joissa hyv.alue on jäsenenä		
Myyntisaamiset	0,00	47 241,70
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	47 241,70
Saamiset osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00
Saamiset muilta		
Myyntisaamiset	0,00	12 817 098,97
Muut saamiset	0,00	7 111 784,60
Siirtosaamiset	0,00	82 083 423,49
Yhteensä	0,00	102 012 307,06
Saamiset yhteensä	0,00	102 183 190,98

Liitetieto 22.) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni 2023	PK Hyvinvointialue 2023
Ely-keskus, pakolaiskorvaukset	160 256,23	160 256,23
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	2 407 421,37	2 407 421,37
Potilasvakuutuskeskus, potilasvakuus	428 275,00	428 275,00
Vaana/palvelusetelit (aik. Smartum)	14 999 174,48	14 999 174,48
Erikoistuvien lääkäreiden koul.saata	582 947,03	582 947,03
Valtio/hankkeiden jaksotukset	5 315 496,90	5 315 496,90
Ent. jäsenkunnat/palkkaharmonisointi	24 112 008,00	24 112 008,00
Koulutuskorvaukset	272 170,37	272 170,37
Valtiovarainministeriö	33 222 114,39	33 222 114,39
Muut siirtosaamiset	899 578,94	583 559,72
Hyvinvointialue yhteensä	82 399 442,71	82 083 423,49

5.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 23.) Oman pääoman erittely

	Konserni PK Hyvinvointialue	
	2023	2023
Peruspääoma 1.1.	28 629 731,03	29 487 459,64
Lisäys, kirjaukset alkusaldoista Polkalle siirtyvät kalustc	0,00	17 370,58
Vähennys, kirjaukset alkusaldoista HVA:lle siirr. henk. lp	0,00	-144 629,75
Vähennys, Polkalle siirr. henk. Lpv	0,00	-730 469,44
Peruspääoma 31.12.	<u>28 629 731,03</u>	<u>28 629 731,03</u>
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma 1.1.	50 000,00	0,00
Lisäys	0,00	0,00
Vähennys	0,00	0,00
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma 31.12.	<u>50 000,00</u>	<u>0,00</u>
Muut omat rahastot 1.1.	504 563,78	504 563,78
Lisäys	880 788,20	0,00
Vähennys	0,00	0,00
Muut omat rahastot 31.12.	<u>1 385 351,98</u>	<u>504 563,78</u>
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-1 228 240,35	-1 228 240,35
Tytäryhteisöt	3 516 776,75	
Eliminoinnit	1 896 252,00	
Yhteensä	4 184 788,40	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	<u>-23 084 752,55</u>	<u>-22 668 166,68</u>
Oma pääoma yhteensä	<u>11 165 118,86</u>	<u>5 237 887,78</u>

Kertynyt yli/alijäämä 31.12.2023 jossa on huomioitu tuloksenjärjestelyerät

Kertynyt yli/alijäämä 31.12.2023	-1 228 240,35
Tilikauden yli/alijäämä	-22 668 166,68
Rahastot	504 563,78
Kertynyt poistoero	388 491,71
Yhteensä	<u>-23 003 351,54</u>

Liitetieto 24.) Erittely poistoerosta

	PK Hyvinvointialue
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	388 491,71
Verotuspoistoihin liittyvä poistero	0,00
Poistoero yhteensä	<u>388 491,71</u>

Liitetieto 25.) Pitkäaikaiset velat

Tarkoitetaan velkoja, jotka erääntyvät 1.1.2029 tai sen jälkeen.

	Konserni 2023	PK Hyvinvointialue 2023
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	133 793 636,41	119 171 852,40
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muita luononantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
Pitkäaikaiset velat	133 793 636,41	119 171 852,40

Liitetieto 26.) Ei tietoja**Liitetieto 27.) Pakolliset varaukset**

	Konserni 2023	PK Hyvinvointialue 2023
Muut pakolliset varaukset		
Eläkevastuuvaraus	92 674,16	92 674,16
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	4 427 977,00	4 427 977,00
Palkkaharmonisointi	1 899 578,36	1 899 578,36
Muut pakolliset varaukset yhteensä	6 420 229,52	6 420 229,52

Liitetieto 28.) Vieras pääoma

	PK Hyvinvointialue 2023 Pitkäaikaiset	PK Hyvinvointialue 2023 Lyhytaikaiset
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	177 482 591,48	14 666 145,52
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	0,00	3 152 034,68
Muut velat	0,00	9 179 199,22
Yhteensä	0,00	12 331 233,90
Velat hyvinvointiyhtymältä		
Ostovelat	0,00	1 375 183,00
Siirtovelat	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	1 375 183,00
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteisyyksille		
Ostovelat	0,00	144 069,21
Yhteensä	0,00	144 069,21
Velat muille		
Ostovelat	0,00	34 883 170,33
Muut velat	0,00	42 031 442,78
Siirtovelat	0,00	88 680 256,88
Yhteensä	0,00	165 594 869,99
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	177 482 591,48	194 111 501,62
Vieras pääoma yhteensä	371 594 093,10	

Liitetieto 29.) ei luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.

Liitetieto 30.) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni 2023	PK Hyvinvointialue 2023
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Korkojaksotukset	885 181,21	885 181,21
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	64 151 018,39	59 400 196,75
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	0,00	17 857 510,76
Potilasvakuutuskeskus,potilasvakuutus	1 021 080,00	1 021 080,00
Valtioavustus, toim. vak. ja keh.	6 701 270,36	6 701 270,36
ICT-muutoshanke projekti 9970	636 363,68	636 363,68
Valtiokonttori/rintamaveteraanit tasaus 2023	852 174,79	852 174,79
Muut menojäämät	21 025 790,39	1 326 479,33
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	95 272 878,82	88 680 256,88
Siirtovelat yhteensä	95 272 878,82	88 680 256,88

5.4 VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 31.) Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni 2023
Lainat julkisyhteisöiltä (Koy Paiholankoski)	179 616,18
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	526 094,83
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	<u>526 094,83</u>

Liitetiedot 32-34.) Ei ole tietoja

Liitetieto 35.) Vuokravastuut

	Konserni 2023	PK Hyvinvointialue 2023
Vuokravastuut yhteensä	89 933 799,25	98 666 379,58
Vuokravastuut yhteensä	84 268 753,58	93 296 658,09
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	29 802 487,58	25 700 802,78
Leasingvastuut yhteensä, koneet ja laitteet	5 665 045,67	5 369 721,49
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	2 153 324,00	2 030 757,96
- myöhemmin maksettavat	3 511 721,67	3 338 963,53
Korttivastuut		
Yrityskorttivastuut	25 937,17	25 937,17

Liitetieto 36-37.) Vastuusitoumukset

Takaukset saman konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Kiinteistö Oy Paiholankoski

Alkuperäinen pääoma

Jäljellä oleva pääoma

Kuntayhtymän osuus 57 %

Tikkamäen Palvelut Oy

Alkuperäinen pääoma

Jäljellä oleva pääoma

Yhteensä**PK Hyvinvointialue****2023**

277 510,08

11 616,39

6 621,34

34 200 000,00

21 147 291,81

21 153 913,15**Konserni****2023****PK Hyvinvointialue****2023****Takaukset muiden puolesta**

Sakupe Oy

Alkuperäinen pääoma

Jäljellä oleva pääoma

4 000 000,00

4 000 000,00

3 400 000,00

3 400 000,00

Liitetieto 38.) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt**Muut vastuut**

Arvonlisäveron palautusvastuu

Kiinteistöinvestointien arvonlisäveron palautusvastuu

Muut sopimukset, esim. yhteistyö ja kumppanuusopimukset (Islab)

Yhteensä

Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus

Konserni**2023****PK Hyvinvointialue****2023**

1 073 436,36

1 073 436,36

3 675 658,31

3 675 658,31

9 316 956,00

4 713 240,00

Valtionavustuksiin ja kehittämisprojektien rahoitukseen liittyvä palautusvastuu

Valtionavustusta ja projektirahoitusta saatu esimerkiksi rahoittajatahoilta Itla, STM, STM/EU, KEVA, STEA, Ympäristöministeriö, ESR, Sitra, Euroopan maaseuturahasto, THL ja Valtiovarainministeriö. Rahoituksiin liittyy palautusvastuita. Palauttamattomat realisoituneet palautusvastuut esitetään taseen siirtoveloissa.

	Konserni	PK Hyvinvointialue
	2023	2023
Koronvaihtosopimukset		
Koronvaihtosopimus	1858069/2994604	1858069/2994604
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Yksittäisen lainan suojaus	Yksittäisen lainan suojaus
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 250 000,00	1 250 000,00
Sopimuksen eräpäivä	25.5.2026	25.5.2026
Vaihtuva korko	4,062	4,062
Kiinteä korko	1,850	1,850
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	22 277,00	22 277,00
Koronvaihtosopimus	12660031	12660031
	Kumoa Nordean	Kumoa Nordean
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	koronvaihtosopimuksen	koronvaihtosopimuksen
	1858069/2294604	1858069/2294604
	kassavaikutuksen	kassavaikutuksen
	sekä markkina-arvon	sekä markkina-arvon
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 250 000,00	1 250 000,00
Sopimuksen eräpäivä	25.5.2026	25.5.2026
Kiinteä korko		
Vaihtuva korko		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	22 227,08	22 227,08
Koronvaihtosopimus	1824614/2904893	1824614/2904893
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Yksittäisen lainan suojaus	Yksittäisen lainan suojaus
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 000 007,00	1 000 007,00
Sopimuksen eräpäivä	46 322,000	46 322,000
Vaihtuva korko	4,092	4,092
Kiinteä korko	1,850	1,850
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	19 846,00	19 846,00
Koronvaihtosopimus	12660023	12660023
	Kumoa Nordean	Kumoa Nordean
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	koronvaihtosopimuksen	koronvaihtosopimuksen
	1824614/2904893	1824614/2904893
	kassavaikutuksen	kassavaikutuksen
	sekä markkina-arvon	sekä markkina-arvon
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 000 007,29	1 000 007,29
Sopimuksen alkupäivä	27.4.2020	27.4.2020
Sopimuksen eräpäivä	27.10.2026	27.10.2026
Vaihtuva korko		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	19 813,84	19 813,84
Koronvaihtosopimus	1858036/2994564	1858036/2994564
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Yksittäisen lainan suojaus	Yksittäisen lainan suojaus
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 225 000,00	1 225 000,00
Sopimuksen eräpäivä	12.8.2027	12.8.2027
Vaihtuva korko	3,937	3,937
Kiinteä korko	1,850	1,850
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	31 595,000	31 595,000

Koronvaihtosopimus	12660041	12660041
	Kumoa Nordean	Kumoa Nordean
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	koronvaihtosopimuksen 1858036/2994564 kassavaikutuksen sekä markkina-arvon	koronvaihtosopimuksen 1858036/2994564 kassavaikutuksen sekä markkina-arvon
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 225 000,00	1 225 000,00
Sopimuksen eräpäivä	12.8.2027	12.8.2027
Kiinteä korko		
Vaihtuva korko		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	31 691,680	31 691,680
Koronvaihtosopimus	1824615/2904894	1824615/2904894
	Yksittäisen lainan suojaus	Yksittäisen lainan suojaus
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)		
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	800 000,00	800 000,00
Sopimuksen eräpäivä	13.8.2027	13.8.2027
Vaihtuva korko	3,937	3,937
Kiinteä korko	1,850	1,850
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	18 817,00	18 817,00
Koronvaihtosopimus	12660021	12660021
	Kumoa Nordean	Kumoa Nordean
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	koronvaihtosopimuksen 1824615/2904894 kassavaikutuksen sekä markkina-arvon	koronvaihtosopimuksen 1824615/2904894 kassavaikutuksen sekä markkina-arvon
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	800 000,00	800 000,00
Sopimuksen alkamispäivä	13.2.2020	13.2.2020
Sopimuksen eräpäivä	13.8.2027	13.8.2027
Kiinteä korko		
Vaihtuva korko		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	18 868,92	18 868,92
Koronvaihtosopimus	1824621/2904900	1824621/2904900
	Yksittäisen lainan suojaus	Yksittäisen lainan suojaus
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)		
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	3 150 005,00	3 150 005,00
Sopimuksen eräpäivä	24.9.2027	24.9.2027
Vaihtuva korko	3.1.1900	3.1.1900
Kiinteä korko	1,850	1,850
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	52 229,000	52 229,000
Koronvaihtosopimus	12659910	12659910
	Kumoa Nordean	Kumoa Nordean
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	koronvaihtosopimuksen 1824621/2904900 kassavaikutuksen sekä markkina-arvon	koronvaihtosopimuksen 1824621/2904900 kassavaikutuksen sekä markkina-arvon
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	3 150 004,58	3 150 004,58
Sopimuksen eräpäivä	24.9.2027	24.9.2027
Kiinteä korko		
Vaihtuva korko		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	52 458,09	52 458,09

Koronvaihtosopimus	1824617/2904896	1824617/2904896
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Yksittäisen lainan suojaus	Yksittäisen lainan suojaus
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 900 000,00	1 900 000,00
Sopimuksen eräpäivä	18.10.2027	18.10.2027
Vaihtuva korko	3.1.1900	3.1.1900
Kiinteä korko	1,850	1,850
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	36 760,000	36 760,000
Koronvaihtosopimus	12659934	12659934
	Kumoa Nordean	Kumoa Nordean
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	koronvaihtosopimuksen	koronvaihtosopimuksen
	1824617/2904896	1824617/2904896
	kassavaikutuksen	kassavaikutuksen
	sekä markkina-arvon	sekä markkina-arvon
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 900 000,00	1 900 000,00
Sopimuksen eräpäivä	17.10.2027	17.10.2027
Kiinteä korko		
Vaihtuva korko		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	37 203,01	37 203,01
Koronvaihtosopimus	1824618/2904897	1824618/2904897
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Yksittäisen lainan suojaus	Yksittäisen lainan suojaus
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 666 671,00	1 666 671,00
Sopimuksen eräpäivä	18.10.2027	18.10.2027
Vaihtuva korko	4.1.1900	4.1.1900
Kiinteä korko	1,850	1,850
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	37 794,000	37 794,000
Koronvaihtosopimus	12659933	12659933
	Kumoa Nordean	Kumoa Nordean
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	koronvaihtosopimuksen	koronvaihtosopimuksen
	1824618/2904897	1824618/2904897
	kassavaikutuksen	kassavaikutuksen
	sekä markkina-arvon	sekä markkina-arvon
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 666 671,29	1 666 671,29
Sopimuksen eräpäivä	46 677,00	46 677,00
Kiinteä korko		
Vaihtuva korko		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	37 758,510	37 758,510
Koronvaihtosopimus	1824620/2904899	1824620/2904899
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Yksittäisen lainan suojaus	Yksittäisen lainan suojaus
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 740 000,00	1 740 000,00
Sopimuksen eräpäivä	46 678,00	46 678,00
Vaihtuva korko	3.1.1900	3.1.1900
Kiinteä korko	1.1.1900	1.1.1900
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	40 571,000	40 571,000
Koronvaihtosopimus	12 659 927,00	12 659 927,00
	Kumoa Nordean	Kumoa Nordean
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	koronvaihtosopimuksen	koronvaihtosopimuksen
	1824620/2904899	1824620/2904899
	kassavaikutuksen	kassavaikutuksen
	sekä markkina-arvon	sekä markkina-arvon
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 740 000,00	1 740 000,00
Sopimuksen eräpäivä	46 677,00	46 677,00
Kiinteä korko		
Vaihtuva korko		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	40 531,440	40 531,440
Koronvaihtosopimus	1824619/2904898	1824619/2904898
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Yksittäisen lainan suojaus	Yksittäisen lainan suojaus
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 600 006,00	1 600 006,00
Sopimuksen eräpäivä	46 667,00	46 667,00
Vaihtuva korko	3.1.1900	3.1.1900
Kiinteä korko	1,850	1,850
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	27 552,000	27 552,000

Koronvaihtosopimus	12 659 929,00	12 659 929,00
	Kumoa Nordean	Kumoa Nordean
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	koronvaihtosopimuksen 1824619/2904898 kassavaikutuksen sekä markkina-arvon	koronvaihtosopimuksen 1824619/2904898 kassavaikutuksen sekä markkina-arvon
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 600 006,00	1 600 006,00
Sopimuksen eräpäivä	46 728,00	46 728,00
Kiinteä korko		
Vaihtuva korko		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	27 673,290	27 673,290
Koronvaihtosopimus	1824622/2904901	1824622/2904901
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Yksittäisen lainan suojaus	Yksittäisen lainan suojaus
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	2 333 335,00	2 333 335,00
Sopimuksen eräpäivä	46 737,00	46 737,00
Vaihtuva korko	3.1.1900	3.1.1900
Kiinteä korko	1.1.1900	1.1.1900
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	47 300,000	47 300,000
Koronvaihtosopimus	12 659 893,00	12 659 893,00
	Kumoa Nordean	Kumoa Nordean
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	koronvaihtosopimuksen 1824622/2904901 kassavaikutuksen sekä markkina-arvon	koronvaihtosopimuksen 1824622/2904901 kassavaikutuksen sekä markkina-arvon
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	2 333 335,29	2 333 335,29
Sopimuksen eräpäivä	46 737,00	46 737,00
Kiinteä korko		
Vaihtuva korko		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	47 528,400	47 528,400
Koronvaihtosopimus	1864789/3010842	1864789/3010842
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Yksittäisen lainan suojaus	Yksittäisen lainan suojaus
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 395 920,00	1 395 920,00
Sopimuksen eräpäivä	46 751,00	46 751,00
Vaihtuva korko	3.1.1900	3.1.1900
Kiinteä korko	1,850	1,850
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	22 582,000	22 582,000
Koronvaihtosopimus	12 660 025,00	12 660 025,00
	Kumoa Nordean	Kumoa Nordean
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	koronvaihtosopimuksen 1824789/3010842 kassavaikutuksen sekä markkina-arvon	koronvaihtosopimuksen 1824789/3010842 kassavaikutuksen sekä markkina-arvon
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 395 920,00	1 395 920,00
Sopimuksen alkupäivä	44 012,00	44 012,00
Sopimuksen eräpäivä	30.12.2027	30.12.2027
Kiinteä korko		
Vaihtuva korko		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	22 655,540	22 655,540
Koronvaihtosopimus	SIUNSOITE3	SIUNSOITE3
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Kynnyksellinen koronvaihtosopimus	Kynnyksellinen koronvaihtosopimus
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	14 000 000,00	14 000 000,00
Sopimuksen alkupäivä	44 112,00	44 112,00
Sopimuksen eräpäivä	8.10.2030	8.10.2030
Vaihtuva korko		
Kiinteä korko		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	1 296 264,09	1 296 264,09

Koronvaihtosopimus	SIUN SOTE ₄	SIUN SOTE ₄
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Kynnyksellinen koronvaihtosopimus	Kynnyksellinen koronvaihtosopimus
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	20 000 000,00	20 000 000,00
Sopimuksen alkupäivä	44 273,00	44 273,00
Sopimuksen eräpäivä	18.3.2031	18.3.2031
Vaihtuva korko		
Kiinteä korko		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	3 002 795,54	3 002 795,54
Koronvaihtosopimus	SIUN SOTE ₅	SIUN SOTE ₅
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Kynnyksellinen koronvaihtosopimus	Kynnyksellinen koronvaihtosopimus
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	18 000 000,00	18 000 000,00
Sopimuksen alkupäivä	44 519,00	44 519,00
Sopimuksen eräpäivä	19.11.2031	19.11.2031
Vaihtuva korko		
Kiinteä korko		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	2 135 817,73	2 135 817,73
Koronvaihtosopimus	SIUN SOTE ₇	SIUN SOTE ₇
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Kynnyksellinen koronvaihtosopimus	Kynnyksellinen koronvaihtosopimus
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	25 000 000,00	25 000 000,00
Sopimuksen alkupäivä	44 909,00	44 909,00
Sopimuksen eräpäivä	14.12.2052	14.12.2052
Vaihtuva korko		
Kiinteä korko		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	117 951,50	117 951,50
Koronvaihtosopimus	SIUN SOTE ₆	SIUN SOTE ₆
Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Kynnyksellinen koronvaihtosopimus	Kynnyksellinen koronvaihtosopimus
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	30 000 000,00	30 000 000,00
Sopimuksen alkupäivä	44 851,00	44 851,00
Sopimuksen eräpäivä	17.10.2050	17.10.2050
Vaihtuva korko		
Kiinteä korko		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmasta)	-3 426 313,87	-3 426 313,87

Tikkamäen Palvelut Oy**Koronvaihtosopimus**

Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Op 11965928
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	korkosuojaus 10 000 000,00
Sopimuksen eräpäivä	45 581,00
Vaihtuva korko	
Kiinteä korko	1,37
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmast	235 271,63

Koronvaihtosopimus

Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Op 24972449
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	korkosuojaus 4 900 000,00
Sopimuksen eräpäivä	47 025,00
Vaihtuva korko	0,09
Kiinteä korko	
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmast	-502 958,04

Koronvaihtosopimus

Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Op 24972562
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	korkosuojaus 3 305 100,00
Sopimuksen eräpäivä	46 227,00
Vaihtuva korko	EURIBOR 6kk (1,35%)
Kiinteä korko	
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmast	-136 457,33

Koronvaihtosopimus

Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Op 24972571
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	korkosuojaus 1 983 060,00
Sopimuksen eräpäivä	46 227,00
Vaihtuva korko	EURIBOR 6kk (1,35%)
Kiinteä korko	
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmast	-81 874,40

Koronvaihtosopimus

Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	Op 24972583
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	korkosuojaus 10 102 040,48
Sopimuksen eräpäivä	47 319,00
Vaihtuva korko	EURIBOR 3kk (1,02%)
Kiinteä korko	
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmast	-644 772,89

Koronvaihtosopimus Nordea

Järjestelyn tarkoitus (kuvaus)	1420495/1932021
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	10 000 000,00
Sopimuksen eräpäivä	45 581,00
Vaihtuva korko	
Kiinteä korko	1,37
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan yrityksen näkökulmast	234,62

5.5 HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 39.) Henkilöstön lukumäärä 31.12.2023 palvelualueittain

Osa-aikainen henkilöstö vuoden lopun tilanteessa muutettu kokoaikaiseksi osa-aikaisten suhteessa)

Palvelualue	2023		Yht.
	Vakinainen	Määräaikainen	
110 LAPSIPERHEIDEN PALVELUT	163	32	194
130 LASTESUOJELU	128	44	172
150 TYÖIKÄISTEN PALVELUT	135	7	142
170 VAMMAISPALVELUT	87	17	104
185 VAMM.PALV.ASUMINEN, TYÖ- JA PÄIVÄTOIMINTA	393	73	466
200 IKÄIHMISTEN PALVELUT, LÄNSI	423	77	500
210 IKÄIHMISTEN PALVELUT, ETELÄ	386	51	437
220 IKÄIHMISTEN PALVELUT, POHJ.	422	68	490
230 IKÄIHMISTEN PALVELUT, KESKINEN	638	120	758
280 ARJEN TUKIPALVELUT	77	17	94
290 IKÄIHMISTEN PALVELUJEN YHTEISET	2		2
300 SAIRAALAPALVELUT	1451	229	1680
400 VASTAANOTTOPALVELUT	706	191	897
500 KUNTOOUTUS	249	37	286
600 TERV.- JA SHPALV. YHTEISET	73	11	84
800 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	49	9	58
910 HALLINTOPALVELUT	22	1	23
920 TUKIPALVELUT	298	48	346
927 HANKINTA- JA LOGISTIIKKAPALVELUT	51	12	62
930 HENKILÖSTÖASiantuntijapalvelut	41	3	44
940 HENKILÖSTÖVOIMAVARAT	166	7	173
941 HENKILÖSTÖPALVELUT YHTEISET	4		4
952 KEHITTÄMISPALVELUT *	50	26	76
960 TALOUSPALVELUT	13	2	15
961 DIGITAALISET PALVELUT	44	7	51
970 TEKNISET PALVELUT	56	5	61
974 TILASUUNNITTELUPALVELUT	2		2
990 HYVINVOINTIALUEENHALLINTO	23	2	25
991 TOIMIELIMET	2		2
	6153	1092	7245
PELASTUSLAITOS	285	102	387
Yhteensä	6438	1194	7632

Liitetieto 40.) Henkilöstökulut**PK Hyvinvointialue
2023**

Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot		352 710 553,22
	Palkat	357 511 818,57
	Palkkiot	1 610 072,44
	Henkilöstökorvaukset ja muut henk.menojen korj.erät	-6 411 337,79
Henkilösivukulut		85 659 727,70
	Eläkekulut	72 360 270,67
	Muut henkilösivukulut	13 299 457,03
Yhteensä tuloslaskelman mukaan		438 370 280,92
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		331 810,44
Henkilöstökulut yhteensä		438 702 091,36

Liitetieto 41.) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitettyt luottamushenkilömaksut**PK Hyvinvointialue
2023**

Kokoomus	11 880,00
Kristillisdemokraatit	1 326,00
Keskusta	27 028,00
SDP	17 256,00
Vasemmistoliitto	6 735,00
Vihreät	2 080,00
Perussuomalaiset	3 330,00
Liike Nyt Kitee	960,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	70 595,00

Liitetieto 42.) Tilintarkastajan palkkiot**PK Hyvinvointialue
2023**

Tilintarkastusyhteisö	
Tilintarkastuspalkkiot/ Bdo Audiator Oy, lakisääteinen tarkastus	52 185,66
Tilintarkastuspalkkiot/ Bdo Audiator Oy, erillisohjeitus	45,45
Tilintarkastuspalkkiot/ KPMG Oy, kiinteistöveron toimeksianto 21-23	100 305,01
Tilintarkastuspalkkiot/ Bdo Audiator Oy, turvakotitoiminnan tarkastus	1 900,00
Tilintarkastuspalkkiot/ Bdo Audiator Oy, valtionavustuksen tarkastus	2 653,20
Tilintarkastuspalkkiot/ Bdo Audiator Oy, valtionavustuksen tarkastus	5 315,66
TALVEA Julkkishallinnon palvelu, arvonlisäverotarkastus	37 326,58
Palkkiot yhteensä	199 731,56

Liitetieto 43.) Selvitys hyvinvointialueen ja sen intressitahojen välisistä liiketoimista
Intressitahotapahtumat

PK Hyvinvointialue
2023

Hyvinvointialuejohtaja Kirsi Leivonen

Hyvinvointialuejohtajan kanssa on solmittu johtajasopimus 1.7.2022 aluehallituksen päätöksellä § 90, siinä on 12 kk erokorvaus.

Pääomalinasaamiset

Koy Paiholankoski, Yhtymävaltuusto 10.10.2019 § 40 28 600,00

Ostot intressitahoilta yhteensä 65 995 823,02

Hyvinvointiyhtymiltä 16 975 476,22

Islab hyvinvointiyhtymä 16 975 476,22

Tytäryhteisöiltä 47 594 465,46

Polkka - Pohjois-Karjalan tukipalvelut oy 42 856 893,24

Tikkamäen Palvelut Oy 346 596,07

Siun Säätio sr 806,50

Siun Työterveys Oy 4 390 169,65

Osakkuusyhteisöiltä 1 425 881,34

Asunto Oy Pälkjärvenkatu 2 7 830,00

Järvi-Suomen terveyspalvelut 1 418 051,34

Oikeushenkilöt yhteensä 91 599 394,76

Sidonnaisuus

Elo Timo hallituksen 2. vpj Pohjois-Karjalan Sähkö Oy, Hallituksen jäsen 1 282 938,50

Mäkisalo-Ropponen Merja valtuuston pj. Kuurojen palvelusäätiö, hallintoneuvoston jäsen 44 308,65

Kämäräinen Matti valtuuston 2. vpj. Pohjois-Karjalan OP, edustajiston jäsen 28 751,40

Reijonen Eero, valtuustoryhmän pj. KEVA, valtuutettujen pj 90 243 396,21

Myynnit intressitahoille yhteensä 3 342 792,34

Hyvinvointiyhtymä 980 522,79

Islab hyvinvointiyhtymä 980 522,79

Tytäryhteisöiltä 2 362 269,55

Polkka - Pohjois-Karjalan tukipalvelut oy 1 701 646,94

Tikkamäen Palvelut Oy 176 239,93

Siun Säätio sr 0,00

Siun Työterveys Oy 484 382,68

Ostot on toteutettu palvelusopimusten mukaisesti ja myynnit koostuvat tavanomaisista palvelutuotantoon tarvittavista aineiden, tarvikkeiden ja palvelujen myynneistä.

6 Muut eriytetyt laskelmat

Laskelma markkinoille kohdistuneesta myynnistä:								
	3611 - Fysiologia ja neurofysiologia	3612 - Patologia	3613 - Radiologia	6152 - Sairaala- apteekki	9282 - Varasto	9272 - Kuljetus	9722 - Kiinteistö yksikkö	9727 - Asunnot
Toimintatuotot	109 326	40 237	227 600	349 318	273 138	214 422	93 385	180 965
Myyntituotot	109 326	40 237	227 600	349 318	273 138	214 422	93 385	180 965
Toimintakulut	-78 987	-31 502	-193 128	-352 217	-285 182	-212 793	-88 837	-189 180
Henkilöstökulut	-37 049	-15 568	-101 657	-34 948	-13 618	-127 724	-13 668	0
Palvelujen ostot	-24 073	-6 534	-48 416	-15 894	-6 347	-65 943	-26 099	-17 516
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 685	-4 736	-27 582	-292 329	-254 632	-7 330	-43 352	-13 061
Muut toimintakulut	-7 181	-4 664	-15 473	-9 046	-10 584	-11 796	-5 718	-158 603
Toimintakate	30 339	8 735	34 472	-2 899	-12 045	1 630	4 548	-8 215
Rahoitustuotot ja -kulut	-1	0	0	0	-5	-14	-1	-21
Vuosikate	30 338	8 735	34 472	-2 899	-12 050	1 615	4 546	-8 236
Poistot ja arvonalentumiset	-6 194	-2 399	-19 080	-306	-1 992	0	0	0
Tilikauden tulos 2023	24 144	6 336	15 392	-3 205	-14 042	1 615	4 546	-8 236

Markkinoille kohdistunut myynti perustuu myyntireskontraan. Ulkoisesta myynnistä aiheutuneet kulut on johdettu ulkoisen myynnin suhteellisen osuuden perusteella. Ulkoisesta myynnistä aiheutuneiden kulujen laskennassa on ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen sekä poistojen lähteenä käytetty kirjanpitoa. Sisäisten toimintatuottojen ja -kulujen lähteenä on käytetty kirjanpidon sisäisiä eriä. Tuloslaskelman kuluerät on johdettu ulkoisten erien tuloksen talousarviototeumaprosentilla.

7 Allekirjoitukset ja merkinnät

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2023 allekirjoitetaan sähköisesti hyvinvointialuejohtajan ja aluehallituksen toimesta.

8 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

LUETTELO KÄYTETYISTÄ TILIKIRJOISTA JA TOSITELAJEISTA

Tilinpäätös			Sidottuna	
Päiväkirja			Sähköinen arkistointi	
Pääkirja			Sähköinen arkistointi	
Osakirjanpidot			Sähköinen arkistointi	
Tase-erittelyt			Sähköinen arkistointi	
Tositeaineisto			Tallennettu yht. kansioon Siun sote/Meita	
Kirjanpito				
	Avaava tase	ALKUSA	Tallennettu yht. kansioon Siun sote/Meita	1001-
	Muistiotositteet, ulkoiset	MUIST1	Tallennettu yht. kansioon Siun sote/Meita	10001-
	Muistiotositteet, sisäiset	MUISIS	Tallennettu yht. kansioon Siun sote/Meita	20001-
	Muistiotositteet, sisäiset	MUIVYO	Tallennettu yht. kansioon Siun sote/Meita	31001-
	Ulkoiset muistiot Raindance	MUISRD	Sähköinen arkistointi	15001-
	Sisäiset muistiot Raindande	MUISRS	Sähköinen arkistointi	25001-
	Ulkoiset muistiot Raindance	MUISPA	Sähköinen arkistointi	630001-
	Ulkoiset muistiot Raindance	MUISEU	Sähköinen arkistointi	660001-
	Ulkoiset muistiot Raindance	MUIJAK	Sähköinen arkistointi	30001-
	Ulkoiset muistiot Raindance	MUISTP	Sähköinen arkistointi	32001-
Maksuliikenne Tiliotteet		PANKKI	Sähköinen arkistointi	101001-
Sisäiset siirrot ja oikaisut				
	Sosiaalityö, ProConsona	SOSTYO	Sähköinen arkistointi	80001-
	Sisäiset tiedostosierrot	LIISIS	Sähköinen arkistointi	75001-
	Käyttösuunnitelma	BUD	Tallennettu yht. kansioon Siun sote/Meita	2001-
	Talousarvion muutosten tallennus	BUDL	Tallennettu yht. kansioon Siun sote/Meita	3001-
Palkat				
	Atk-palkkatositteet	PALKAT	Sähköinen arkistointi	100001-
	Matkalaskut	PALKAT	Sähköinen arkistointi	
Ostoreskontra				
	Ostoreskontra, Rondo	ORPRO	Sähköinen arkistointi	8000001-
	Ostoreskontramaksut	ORPMAK	Sähköinen arkistointi	8990001-
	Ostoreskontra, käsinmaksu	ORPMAK	Sähköinen arkistointi	
Myyntireskontra				
	Laskutuskaadot	MRP12-MRP96	Sähköinen arkistointi	12000001-96000001
	Manuaalikirjaukset	MRPMAN	Sähköinen arkistointi	5110001
	Viiteaineisto	MRPVII	Sähköinen arkistointi	5210001
	Hyvityskuitit	MRPHYV	Sähköinen arkistointi	5310001
Varastot	Täsmäytystositteet	VARAST	Tallennettu yht. kansioon Siun sote/Meita	70001
Käyttöomaisuus				
	Hankinnat, myynnit/romutukset	KOMTOS	Tallennettu yht. kansioon Siun sote/Meita	36001-
	Suunnitelman mukaiset poistot	KOMTOS	Tallennettu yht. kansioon Siun sote/Meita	
	Käyttöomaisuusmuistiot	KOMMUI	Tallennettu yht. kansioon Siun sote/Meita	39001-
	Laiteaktivoinnit	KOMKOR	Tallennettu yht. kansioon Siun sote/Meita	390001-